

HBOR

HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK

IZVJEŠTAJ O ODRŽIVOSTI

ZAGREB, LIPANJ 2024.

Sadržaj

1. UVODNA RIJEČ PREDsjedNIKA UPRAVE	4
2. PRIPREMA ZA CSRD/ESRS	6
3. OPĆE INFORMACIJE	9
3.1. Strategija i poslovni model	10
3.1.1. Strategija	10
3.1.2. Poslovni model	10
3.2. Rezultati procjene materijalnosti	11
3.2.1. Kontekst održivosti	11
3.2.1.1. Opća kretanja	11
3.2.1.2. Trendovi održivosti u financijskom sektoru Europske unije s posebnim osvrtom na razvojne banke	12
3.2.1.3. Taksonomija EU-a: ključni okvir za preusmjeravanja kapitala u održive djelatnosti	13
3.2.1.4. Upotpunjavanje paketa korporativnog izvještavanja o održivosti i održivog financiranja	13
3.2.2. Rezultati procjene materijalnosti utjecaja	15
3.3. Opis metodologije procjene materijalnosti	21
3.3.1. Uključivanje dionika	22
3.4. Upravljanje rizicima vezano za pitanja održivosti	22
3.4.1. Uloga i sastav najviših upravljačkih tijela	23
3.4.2. Nagrađivanje	28
3.4.3. Raznolikost i stručna znanja upravljačkih tijela HBOR-a vezano za održivost	29
4. POSLOVNE AKTIVNOSTI HBOR-A USMJERENE NA ODRŽIVOST	31
4.1. Klimatske promjene	32
4.2. Preusmjeravanje portfelja	32
5. OKOLIŠ	41
5.1.1. Potrošnja energenata i emisije stakleničkih plinova	42
5.2. Ostali utjecaji na okoliš	44
5.2.1. Potrošnja vode	45
5.2.2. Gospodarenje otpadom	45

6. DRUŠTVO	46
6.1. Zaposlenici	47
7. UPRAVLJANJE	55
8. ORGANIZACIJSKI PROFIL	63
8.1. ESRS indeks	70
8.2. GRI tablica	71
8.3. Pojmovnik	75
9. KONCEPT ODRŽIVE TRANZICIJE I VIZUALNI KOD ZA NOVU BUDUĆNOST	80
10. IMPRESSUM	81

1. Uvodna riječ predsjednika Uprave

Tijekom 2023. godine, HBOR je značajno intenzivirao svoje napore u prelasku na održivo financiranje kako bi podržao projekte usmjerene na održivost i smanjenje raskoraka u borbi protiv klimatskih promjena. Istovremeno smo započeli s pripremama za izvještavanje u skladu s novom regulativom EU-a za izvještavanje o održivosti, koja je finalizirana donošenjem Europskog standarda za izvještavanje o održivosti krajem srpnja 2023. godine.

U našim naporima za prelazak na održivo financiranje veliku ulogu imaju rezultati i preporuke projekta Zaokret HBOR-ovih aktivnosti prema održivom financiranju i zelenoj tranziciji (*Sustainable Finance projekt*)¹ kojeg smo uspješno završili 2023. Slijedom jedne od preporuka započeli smo s pripremama za uspostavljanje upravljačke strukture u HBOR-u vezano za okolišna, društvena i upravljačka pitanja održivosti (ESG) i definiranje njezinih ključnih elemenata.

Posebno smo ponosni što smo u 2023. uspješno prošli kroz iznimno složen i zahtjevan postupak provjere za dobivanje akreditacije Europske komisije za izravno korištenje sredstava iz europskih fondova. Početkom 2024. HBOR je uspješno završio ovaj proces čime smo stekli ovlasti za izravno upravljanje sredstvima Europske unije. Dobivena akreditacija dodatno potvrđuje visoku razinu kvalitete i profesionalnih standarda u našem poslovanju. Ovaj uspjeh ne samo da predstavlja veliki korak naprijed za HBOR, već i otvara vrata novim prilikama koje ćemo iskoristiti za intenziviranje naše podrške hrvatskom gospodarstvu.

Razloga za zadovoljstvo imali smo i dobivanjem pozitivne ocjene Europske investicijske banke (EIB), koja je potvrdila da je HBOR u potpunosti usklađen s njezinim okolišnim i društvenim standardima. Ovu smo ocjenu doživjeli kao veliko priznanje našoj stručnosti i sposobnosti usvajanja novih standarda. S EIB-om smo krajem 2023. potpisali i novi ugovor u iznosu od 200 milijuna eura (od ukupno 500 milijuna eura odobrenog okvira), od čega je 20 % namijenjeno za zelene projekte u skladu s klimatskim ciljevima EIB-a.

HBOR je u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. zadužen za provedbu šest financijskih instrumenata ukupne vrijednosti 256 milijuna EUR. Tijekom 2023. HBOR je provodio pet financijskih instrumenata, dok je šesti financijski instrument - Ulaganje u instrumente vlasničkog i kvazi vlasničkog financiranja bio u fazi razvoja. Ovaj novi instrument, namijenjen razvoju tržišta vlasničkog i kvazi vlasničkog kapitala, HBOR razvija u suradnji s EIF-om, s kojim je u srpnju 2023. potpisan ugovor o zajedničkom ulaganju u vrijednosti od 52 milijuna eura (26 milijuna eura svaki).

Najmanje 25 % ukupnog iznosa ugovora bit će namijenjeno korisnicima koji ispunjavaju kriterije EIF-a za klimatske aktivnosti i okolišnu održivost. Važno je istaknuti da se svi ovi financijski instrumenti provode u skladu s načelom *nenanošenja bitne štete* koje je ugrađeno u Uredbu o uspostavi mehanizma za oporavak i otpornost kako bi se osiguralo da nijedna mjera uključena u planove oporavka i otpornosti država članica EU-a ne dovodi do bitne štete ni jednom od okolišnih ciljeva iz Taksonomije EU-a.

Nakon uspješno završenog ciklusa provedbe ESIF financijskih instrumenata namijenjenih za rast i razvoj poduzetništva, javnu rasvjetu i energetska učinkovitost u zgradama javnog sektora, u 2023. započeli smo i s razvojem novih ESIF financijskih instrumenata. Provedba financijskog instrumenta „Obrtna sredstva za poljoprivredu i preradu“ nastavljena je i u 2024. godini. Sva ulaganja u okviru novih financijskih instrumenata za programsko razdoblje 2021.-2027. morat će biti usklađena s načelom *nenanošenja bitne štete* u okviru Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost i s Tehničkim smjernicama za pripremu infrastrukture za klimatske promjene koje su usklađene s Pariškim sporazumom i klimatskim ciljevima EU-a.

U 2023. HBOR je nastavio s mjerama pomoći hrvatskom gospodarstvu kroz kreditiranje i poslove osiguranja izvoza u sklopu mjera pomoći Republike Hrvatske nakon ruske agresije na Ukrajinu.

Također, bitno smo pojačali naše aktivnosti u brojnim udruženjima i sektorskim inicijativama s ciljem razmjene i unapređivanja kompetencija potrebnih za održivo financiranje.

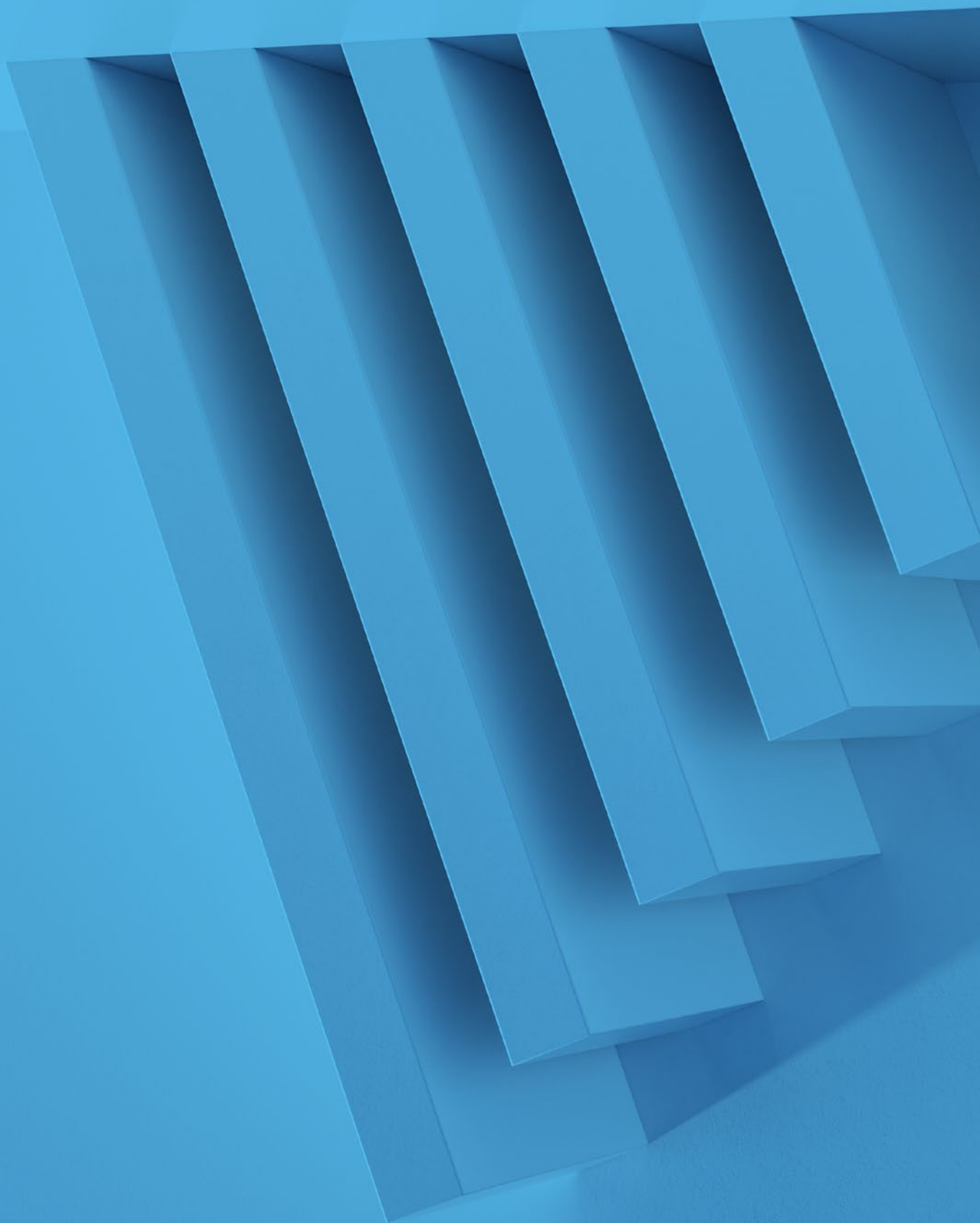
1 Projekt je proveden uz sredstva Europske unije i u suradnji s Glavnom upravom za potporu strukturnim reformama Europske komisije (engl. *Directorate-General for Structural Reform Support, DG REFORM*)

Ukratko, 2023. je bila jedna uspješna i intenzivna godina za HBOR. Međutim, isto smo tako slijedom ovog izvještajnog ciklusa dodatno osvijestili kompleksnost novih zahtjeva Europske komisije u pogledu izvještavanja o održivosti. Pa ipak, ovaj nas izazov dodatno motivira da nastavimo još intenzivnije s pripremama i uložimo sve potrebne napore za usklađivanje, upravljanje i izvještavanje o značajnim utjecajima, rizicima i prilikama HBOR-a u pogledu održivosti i budemo generator ciljanog preusmjeravanja sredstava u zelene projekte u skladu s Europskim zelenim planom i Pariškim sporazumom.

mr. sc. Hrvoje Čuvalo

Predsjednik Uprave
Hrvatska banka za obnovu i razvitak

2 Priprema za CSRD/ESRS

Tijekom ovog izvještajnog ciklusa, HBOR je poduzeo značajne korake u dubinskom razumijevanju zahtjeva Korporativne direktive za izvještavanje o održivosti (engl. *Corporate Sustainability Reporting Directive*, CSRD) i prvog seta novog Europskog standarda za izvještavanje o održivosti (engl. *European Sustainability Reporting Standard*, ESRS), kao i praktičnoj primjeni određenih zahtjeva s ciljem pravovremenog prijelaza na izvještavanje u skladu s novim zahtjevima EU-a za izvještavanje o održivosti.

U pripremi izvještaja o održivosti i dalje je korišten GRI standard. Podaci za potrebe izrade izvještaja prikupljeni su za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. Uzeti su u obzir i zahtjevi ESRS 2 standarda, jednog od 12 ESRS standarda koji je obavezan za sve obveznike CSRD-a, neovisno o sektoru djelovanja. Dodatno, odražavanje preporučene strukture izvještaja u skladu s ESRS-om pokazalo se kao veliki izazov s obzirom na specifičnosti financijskog sektora u nedostatku sektorskog standarda za financijske institucije čije je donošenje Europska komisija odgodila do 30. lipnja 2026.

Naposljedku, cilj je bio jasnije razgraničiti utjecaje poslovnih operacija HBOR-a od njegovih utjecaja u lancu vrijednosti kroz kreditne aktivnosti i portfelj. Razgraničavanje je ujedno postavilo temelje za izuzimanje pojedinih ESG čimbenika iz budućih izvještaja o održivosti.

Struktura izvještaja o održivosti u skladu s ESRS-om

1. Osnovne informacije

ESRS 2 Opće objave

- usklađen popis zahtjeva za objavu s tablicom podatkovnih točaka koje proizlaze iz zakonodavstva EU-a

2. Okolišne informacije

Zahtjevi za objavu u skladu s člankom 8. Uredbe o Taksonomiji (EU 2020/852)

ESRS E1 Klimatske promjene

ESRS E2 Onečišćenje

ESRS E3 Voda i morski resursi

ESRS E4 Bioraznolikost i ekosustavi

ESRS E5 Korištenje resursa i kružno gospodarstvo

3. Društvene informacije

ESRS S1 Vlastita radna snaga

ESRS S2 Zaposlenici u lancu vrijednosti

ESRS S3 Utjecaj na zajednice

ESRS S4 Potrošači i krajnji korisnici

4. Upravljačke informacije

ESRS G1 Poslovno ponašanje

Ovaj izvještaj o održivosti sastavljen je na pojedinačnoj osnovi za matično društvo Grupe HBOR, odnosno za Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Jačanje upravljačke strukture usmjerene na održivost

U okviru priprema za usklađivanje s ESRS i CSRD zahtjevima, HBOR je ojačao svoju upravljačku strukturu usmjerenu na održivost osnivanjem organizacijske jedinice Održivo financiranje. Dodatno, 2024. osnovan je Odbor za održivo financiranje te su imenovani Lideri održivog financiranja. Ovi koraci omogućavaju bolju koordinaciju i provedbu aktivnosti povezanih s održivim financiranjem i upravljanjem ESG čimbenicima.

Početna procjena lanca vrijednosti

Provedena je početna procjena lanca vrijednosti koja je ukazala na složenost analize s obzirom na identifikaciju nekoliko glavnih lanaca vrijednosti. Ova analiza pruža temelj za daljnje analize te relevantan i vjeran prikaz ključnih područja utjecaja, rizika i prilika HBOR-a.

Analiza utjecaja, rizika i prilika

Provedena je analiza utjecaja HBOR-a i pojedinih rizika i prilika, koji su u ovoj fazi kvalitativno opisani. Ova analiza omogućava bolje razumijevanje mogućih izazova i prilika koje proizlaze iz aktivnosti HBOR-a. Jasnije su razdvojeni utjecaji samog HBOR-a u vlastitim operacijama (uredi, zaposlenici, upravljanje i pripadajući utjecaji) i utjecaji koji proizlaze iz njegove osnovne zadaće razvitka hrvatskog gospodarstva te rizika i prilika koji proizlaze iz njegovog portfelja.

Analiza portfelja prema kriterijima Taksonomije EU-a

Uz navedene aktivnosti, započela je dodatna analiza procjene taksonomske prihvatljivosti portfelja HBOR-a, na tragu početne procjene provedene u okviru *Sustainable Finance* projekta. Ovom analizom obuhvaćeni su obveznici Direktive o nefinancijskom izvještavanju, njihov broj i udio u HBOR-ovom portfelju.

3 Opće informacije

The background is a solid, deep blue color. It features several 3D rectangular blocks of varying heights and positions, creating a sense of depth and architectural structure. Some blocks are stacked to form a staircase-like pattern in the lower right corner. The lighting is soft, casting subtle shadows and highlights on the edges of the blocks, giving them a three-dimensional appearance.

3.1. Strategija i poslovni model

3.1.1. Strategija

Strategija Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR) za razdoblje 2020.-2024. usmjerena je na poticanje održivog i ravnomjernog gospodarskog i društvenog razvitka Republike Hrvatske. Glavni ciljevi strategije uključuju razvoj tržišta vlasničkog i kvazi-vlasničkog kapitala, ekonomski i socijalno uravnotežen regionalni, ruralni i urbani razvoj, internacionalizaciju i globalizaciju hrvatskog gospodarstva, povećanje konkurentnosti s posebnim naglaskom na inovacije, digitalnu transformaciju i Industriju 4.0. te poticanje klimatski i energetske neutralnog gospodarstva kroz energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije i zaštitu okoliša. Također, HBOR je usmjeren na poticanje oporavka gospodarstva od posljedica pandemije bolesti COVID-19 te omogućuje ulaganja javnog sektora za ublažavanje posljedica potresa.

HBOR ostvaruje strateške ciljeve kroz nekoliko ključnih inicijativa. Poticanjem razvoja tržišta vlasničkog i kvazi-vlasničkog kapitala omogućuje se brži razvoj domaćeg financijskog tržišta, posebice podržavanjem poduzetnika početnika i brzorastućih poduzeća u ICT sektoru i drugim inovativnim industrijama. Daljnji razvoj fondova vlasničkog kapitala te edukacija i podizanje razine informiranosti ključnih dionika također su prioriteta.

U okviru poticanja ekonomski i socijalno uravnoteženog regionalnog, ruralnog i urbanog razvoja, HBOR se fokusira na jačanje lokalne i regionalne infrastrukture, posebno u manje razvijenim područjima koja zaostaju za nacionalnim prosjekom. To uključuje poticanje razvoja poduzetništva, posebno mikro, malih i srednjih poduzeća, te podršku projektima usmjerenima na unapređenje komunalne, gospodarske i socijalne infrastrukture.

U svrhu internacionalizacije i globalizacije hrvatskog gospodarstva, HBOR kao izvozna banka i nacionalna izvozno-kreditna agencija pruža podršku izvoznicima kroz programe financiranja izvoza i programe osiguranja izvoza od komercijalnih i političkih rizika za koje ne postoji ponuda na privatnom tržištu te jača njihovu prisutnost na međunarodnim tržištima. Razvija nove proizvode i prilagođava postojeće kako bi bolje odgovarali potrebama izvoznika, uz suradnju s domaćim i međunarodnim financijskim institucijama.

Povećanje konkurentnosti domaćeg gospodarstva naglašeno je kroz poticanje ulaganja u inovacije, digitalnu transformaciju i Industriju 4.0. HBOR podržava projekte koji uključuju razvoj novih tehnologija, istraživanje i razvoj te modernizaciju poslovnih procesa kako bi se poduzeća prilagodila novim tržišnim uvjetima i postala konkurentnija na globalnoj razini.

Uz to, HBOR se fokusira na poticanje klimatski i energetske neutralnog gospodarstva, pružajući podršku ulaganjima u energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije i projekte zaštite okoliša. To uključuje i smanjenje energetske intenziteta te prilagodbu na klimatske promjene, čime se osigurava dugoročna održivost i otpornost gospodarstva.

Kroz ove aktivnosti, HBOR, osim vlastitih i raspoloživih nacionalnih sredstava, koristi različite financijske instrumente, uključujući sredstva fondova Europske unije, te surađuje s domaćim i međunarodnim institucijama kako bi osigurao učinkovitu i transparentnu podršku razvoju hrvatskog gospodarstva. Proaktivnim poslovnim pristupom, HBOR potiče inovativnost i održivi rast Hrvatske. Cilj je stvoriti konkurentnije, inovativnije i održivije gospodarstvo koje može odgovoriti na izazove i iskoristiti prilike na globalnom tržištu.

3.1.2. Poslovni model

HBOR je jedina razvojna i izvozna banka te izvozno-kreditna agencija u Republici Hrvatskoj osnovana po posebnom Zakonu². Poslovni model HBOR-a temelji se na pružanju raznih financijskih proizvoda i usluga, uključujući kredite, akreditive, garancije, jamstva, proizvode osiguranja izvoza, leasing proizvode te ulaganja u fondove rizičnog kapitala.

Klijenti HBOR-a su poslovni subjekti privatnog sektora (mikro, mali i srednji poduzetnici), subjekti srednje tržišne kapitalizacije, veliki subjekti, subjekti javnog sektora (jedinice lokalne i područne (regionalne) uprave i samouprave (općine, gradovi i županije)) te društva, ustanove i agencije u njihovom vlasništvu ili većinskom vlasništvu Republike Hrvatske. Posebne ciljane skupine su mladi poduzetnici, žene poduzetnice, poduzetnici početnici i tržišno konkurentni poslovni subjekti. Svoje proizvode i usluge HBOR odobrava izravno klijentima i/ili kroz financijske posrednike poput poslovnih banaka i leasing društava.

HBOR također pruža specijalizirane usluge vezane za izvozne kredite i osiguranje izvoza od netržišnih rizika, što uključuje kreditiranje izvoznika i/ili osiguranje naplate potraživanja izvoznika za isporučenu robu i usluge inozemnim kupcima, kao i kreditiranje inozemnih kupca za takve izvozne poslove i/ili osiguranje naplate potraživanja po takvim kreditima, kredite za obrtna sredstva/likvidnost izvoznika ili za pripremu izvoza i/ili osiguranje potraživanja po takvim kreditima te bankarske garancije povezane s izvoznim poslovima i osiguranje plaćanja po takvim garancijama.

Banka usko surađuje s međunarodnim financijskim institucijama kao što su Europska investicijska banka (EIB), Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) i Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD), domaćim financijskim institucijama poput banaka, leasing društava i društava za upravljanje alternativnim oblicima financiranja. HBOR ima važnu ulogu u korištenju sredstava Europske unije, posebno kroz financijske instrumente zasnovane na sredstvima fondova EU-a kao što su sredstva Mehanizma za oporavak i otpornost (engl. *Recovery and Resilience Facility*, RRF) u okviru „EU sljedeće generacije“ (engl. *NextGenerationEU*) u skladu s Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO) te Europskih strukturnih i investicijskih fondova u okviru višegodišnjeg programskog razdoblja (ESIF).

U sklopu svojih strateških inicijativa, HBOR potiče razvoj tržišta vlasničkog i kvazi-vlasničkog kapitala, ekonomski i socijalno uravnoteženog i održivog regionalnog, ruralnog i urbanog razvoja, internacionalizaciju i globalizaciju hrvatskog gospodarstva te konkurentnost s naglaskom na inovacije, digitalnu transformaciju i Industriju 4.0. Osim toga, HBOR potiče klimatski i energetski neutralno gospodarstvo i projekte energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite okoliša. Kroz ove aktivnosti, HBOR nastoji pružiti podršku razvoju hrvatskog gospodarstva, unaprijediti konkurentnost domaćih poduzeća na međunarodnom tržištu te osigurati dugoročnu održivost i razvoj financijskog tržišta u Hrvatskoj.

3.2. Rezultati procjene materijalnosti

3.2.1. Kontekst održivosti

3.2.1.1. Opća kretanja

Uvođenjem eura kao službene valute 1. siječnja 2023. Hrvatska je postala prva država članica EU-a koja je postupak njegovog uvođenja provela nakon svjetske financijske krize 2008./2009. i dvadeseta članica eurozone. Hrvatska je u siječnju 2023. postala i 27. članica Schengenskog prostora. Uvođenjem eura smanjili su se valutni i kreditni rizici te je smanjena premija za rizik države. Nestala je i potreba za zamjenom valute pri međunarodnoj razmjeni s najvažnijim partnerima iz EU-a, što je smanjilo troškove i povećalo konkurentnost hrvatskih poduzeća. S druge strane, još uvijek visoka inflacija, slabljenje ekonomske aktivnosti u okruženju, pooštavanje financijskih uvjeta te globalne geopolitičke napetosti bili su glavni rizici za financijsku stabilnost u 2023. Inflatorni pritisci su u 2023. bili nešto blaži nego u 2022. s prosječnom godišnjom stopom inflacije od 8,4 %, u odnosu na 10,7 % u 2022. Usporavanju ukupne inflacije najviše je doprinijela normalizacija cijena energije, a potom i niže cijene hrane. Istodobno, inflacija u europodručju smanjena je na 5,4 % u 2023. godini. Razlika između razine inflacije u Hrvatskoj i prosjeka europodručja odraz je više razine cijena usluga i prehrane.

Gospodarska kretanja bila su povoljna, pa je tako realni bruto društveni proizvod Hrvatske u 2023. porastao za 3,1 % kao rezultat povećanja potrošnje kućanstava i države, većih investicijskih aktivnosti i pozitivnog razvoja neto izvoza. Hrvatsko gospodarstvo zabilježilo je brži rast od prosjeka europodručja i EU-a što je rezultiralo nastavkom povoljnih kretanja na tržištu te uz pad inflacije, jačanjem

realnih dohodaka i potrošačkog optimizma i osobne potrošnje. Rast ulaganja bio je poduprt sve većom apsorpcijom sredstava EU-a, kako u okviru Višegodišnjeg financijskog okvira (engl. *Multia-annual Financial Framework*, MFF), tako i u okviru Instrumenta za oporavak i otpornost (engl. *Recovery and Resilience Facility*, RRF).

Osim specifičnih razvojnih potreba koje su već obuhvaćene NPOO-om, Hrvatska se suočava s dodatnim izazovima u dekarbonizaciji energije i prometa, zelenoj tranziciji, ekonomskoj produktivnosti, a suočena je i s rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti. Njihovim rješavanjem i ublažavanjem Hrvatska će moći pokazati napredak u ispunjavanju onih ciljeva održivog razvoja gdje trenutačno pokazuje prostor za poboljšanje, a odnose se na Pristupačnu i čistu energiju (SDG 7), Industriju, inovacije i infrastrukturu (SDG 9) i Klimatsku akciju (SDG 13)³. Europska komisija je u 2023. izmijenila Uredbu o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. te definirala nove ciljeve smanjenja emisija za države članice EU-a kojima se doprinosi ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma. One će zajednički doprinijeti smanjenju emisija na razini EU-a u sektorima raspodjele tereta od 40 % u odnosu na razine iz 2005. Nova ciljna vrijednost smanjenja emisija za Hrvatsku iznosi 16,7 %, što je porast od 9,7 % u odnosu na cilj od 7 % utvrđen 2018. U zadnjem izvještaju *Croatia 2023 Country Report* Europska komisija je ocijenila da bi Hrvatska mogla postići svoju novu ciljnu vrijednost smanjenja emisija ili je čak i premašiti, primijeni li dodatne mjere. Hrvatska još uvijek ima visoki udio fosilnih goriva u hrvatskom energetske miks od 69 % u 2021., a obnovljivi izvori energije imaju središnju ulogu u dekarbonizaciji hrvatskog energetske sustava. Posebno je velik prostor u ozelenjivanju transporta u Hrvatskoj, jer za razliku od razina emisija u EU, emisije stakleničkih plinova u domaćem prometu bilježe rast od 2005. s perspektivom daljnjeg rasta do 2030.

3.2.1.2. Trendovi održivosti u financijskom sektoru Europske unije s posebnim osvrtom na razvojne banke

Financijski sektor u Europskoj uniji (EU) prolazi kroz značajne promjene pod utjecajem regulatornih promjena potaknutih Akcijskim planom za financiranje održivog rasta iz 2018. kojim je uspostavljen okvir za održivo financiranje s tri sastavnice:

1. sustav klasifikacije, odnosno taksonomija održivih ekonomskih djelatnosti,
2. okvir za izvještavanje za nefinancijska i financijska društva kojim se ulagateljima osiguravaju informacije za donošenje informiranih odluka o održivim ulaganjima i
3. instrumenti za ulaganje, uključujući referentne vrijednosti, standarde i oznake čime se sudionicima financijskog tržišta olakšava usklađivanje njihovih strategija ulaganja s klimatskim i okolišnim ciljevima EU-a i pruža veća transparentnost.

Europska komisija je donošenjem Strategije za financiranje tranzicije prema održivom gospodarstvu 2021.⁴ pokrenula novu fazu održivog financiranja EU-a. Strategija je utvrdila četiri glavna područja u kojima su potrebne dodatne mjere kako bi financijski sustav u potpunosti podržavao prelazak gospodarstva na održivost i ispunjavanje ciljeva Europskog zelenog plana: 1) financiranje prelaska na održivost alatima i politikama koji će gospodarskim subjektima omogućiti da financiraju svoje tranzicijske planove i postignu klimatske i druge okolišne ciljeve, s posebnim naglaskom na financiranje određenih djelatnosti, prije svega u energetske sektoru, koje pridonose smanjenju emisija stakleničkih plinova i podupiru prelazak na klimatsku neutralnost i okolišne ciljeve EU-a, 2) poticanje malih i srednjih poduzeća te građana kao malih ulagatelja na pristup mogućnostima održivog financiranja, s posebnim naglaskom na pojednostavljivanje ESRS-a za dobrovoljno izvještavanje malih i srednjih poduzeća o utjecajima, rizicima i prilikama održivosti, 3) jačanje otpornosti financijske sektora na rizike nastale zbog klimatskih promjena i propadanja okoliša zbog ljudskih aktivnosti. To iziskuje sveobuhvatan pristup koji se sastoji od sustavne integracije financijski značajnih rizika za održivost (vanjskih) i utjecaja na održivost (unutarnjih) u postupke donošenja financijskih odluka, 4) poticanje globalnih ambicija koje će omogućiti globalno djelovanje kako bi se u potpunosti iskoristio globalni potencijal održivog financiranja.

³ *Croatia 2023 Country Report*

⁴ Strategija za financiranje tranzicije prema održivom gospodarstvu, COM (2021) 390 final

Značajne promjene u financijskom sektoru potaknute su kombinacijom tržišnih sila i novog regulatornog okvira u kojem istaknuto mjesto imaju Taksonomija EU-a⁵, Uredba o objavi informacija vezanih za održivost (SFDR) i Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD). Razvojne i investicijske banke igraju ključnu ulogu u promicanju održivog financiranja. One osiguravaju kapital za projekte koji doprinose održivom razvoju, uključujući infrastrukturu, obnovljive izvore energije i projekte zaštite okoliša. Njihova misija uključuje ne samo ekonomski razvoj, već i okolišnu održivost i socijalnu inkluziju.

3.2.1.3. Taksonomija EU-a: ključni okvir za preusmjeravanja kapitala u održive djelatnosti

Taksonomija EU-a je sveobuhvatni klasifikacijski sustav kojim su na znanstveno utemeljenim kriterijima definirane ekonomske djelatnosti koje se mogu smatrati održivima i središnji je element regulatornog okvira EU-a za održivost. Cilj Taksonomije je usmjeriti investicije prema djelatnostima koje znatno doprinose okolišnim ciljevima, poput smanjenja emisija stakleničkih plinova, prilagodbe na klimatske promjene, održive uporabe i zaštite voda i morskih resursa, prijelaza na kružno gospodarstvo, sprečavanja i kontrole onečišćenja te zaštite i obnove bioraznolikosti i ekosustava.

Utjecaj na financijski sektor

Taksonomija EU-a ima značajan utjecaj na financijski sektor, a posebno na razvojne banke i komercijalne banke.

1. Upravljanje rizicima i prilike: Taksonomija pomaže financijskim institucijama da prepoznaju i upravljaju rizicima povezanim s održivošću te da prepoznaju prilike za ulaganje u održive projekte. Banke koriste Taksonomiju za procjenu rizika i prilika u svojim portfeljima, što im omogućuje bolje upravljanje dugoročnim rizicima i strateškim ciljevima.
2. Transparentnost i izvještavanje: Taksonomija zahtijeva veću transparentnost u vezi s održivim aktivnostima i investicijama. Financijske institucije moraju izvještavati o tome koliko je njihovih aktivnosti i ulaganja usklađeno s Taksonomijom. Ovo povećava povjerenje investitora i drugih dionika te smanjuje rizik od manipulativnog zelenog marketinga (engl. *greenwashing*).
3. Razvoj održivih financijskih proizvoda: Taksonomija potiče razvoj novih financijskih proizvoda koji su usklađeni s ciljevima održivosti. Ovo uključuje zelene obveznice, održive zajmove i druge financijske instrumente koji podržavaju projekte s pozitivnim okolišnim i društvenim utjecajem. Razvojne banke, poput Europske investicijske banke (EIB), prednjače u izdavanju ovih instrumenata.
4. Usklađivanje s Europskim zelenim planom: Financijske institucije usklađuju svoje strategije s ciljevima Europskog zelenog plana (*European Green Deal*), koji predviđa postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine. Taksonomija pruža jasan okvir za usmjeravanje ulaganja prema djelatnostima koje podržavaju ovaj cilj.

3.2.1.4. Upotunjavanje paketa korporativnog izvještavanja o održivosti i održivog financiranja

Europska komisija je 31. srpnja 2023., nakon sveobuhvatnog javnog savjetovanja, donijela Delegiranu uredbu o prvom setu nacrtu Europskog standarda za izvještavanje o održivosti (engl. *European Sustainability Reporting Standard, ESRS*), koja je krajem 2023. objavljena u Službenom listu Europske unije. U listopadu 2023. Europska komisija je također predložila dvogodišnju odgodu rokova za donošenje ESRS-a za pojedine sektore do 30. lipnja 2026. s ciljem rasterećivanja obaveze izvještavanja o održivosti i pružanja obveznicima Korporativne direktive za izvještavanje o održivosti (CSRD) više vremena za primjenu prvog seta ESRS-a.

5 UREDBA (EU) 2020/852 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088

U okviru paketa održivog financiranja 13. lipnja 2023. Europska komisija objavila je Delegiranu okolišnu uredbu kojom su definirani tehnički kriteriji provjere za preostala četiri okolišna cilja (kružno gospodarstvo, voda i morski resursi, sprečavanje i kontrola onečišćenja te zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava), od ukupno šest obuhvaćenih Uredbom o taksonomiji. Komisija je donijela i izmjene Delegirane uredbe o objavljivanju informacija o taksonomiji i Delegirane klimatske uredbe, kojima su obuhvaćeni okolišni ciljevi ublažavanja i prilagodbe klimatskih promjena.

Delegirana okolišna uredba uključila je 35 gospodarskih aktivnosti u 13 sektora. U Delegiranoj klimatskoj uredbi za ublažavanje klimatskih promjena došlo je do izmjena i dopuna 22 djelatnosti i pridodano je sedam novih djelatnosti s ciljevima ublažavanja u sektoru proizvodnje i transporta. U prilagodbi klimatskim promjenama 15 djelatnosti je izmijenjeno i nadopunjeno, a dodano je pet novih sektora s ciljevima ublažavanja, kao na primjer vodoopskrba, kanalizacija, gospodarenje otpadom i sanacija i upravljanje rizikom od katastrofa.

3.2.2. Rezultati procjene materijalnosti utjecaja

Klimatske promjene

ZNAČAJNI UTJECAJI, RIZICI I PRILIKE	UTJECAJ, RIZIK I PRILIKA	RAZINA LANCA VRIJEDNOSTI			VREMENSKI HORIZONT		
		UZVODNI	VLASTITE OPERACIJE	NIZVODNI	KRATKI ROK < 1 GOD.	SREDNJI ROK 2-5 GOD.	DUGI ROK > 5 GOD.
<p>Emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 (financirane emisije)</p> <p>Usklađivanje portfelja s ciljevima Pariškog sporazuma omogućuje HBOR-u značajno smanjenje financiranih emisija, bolje upravljanje klimatskim rizicima i ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova i smanjenje utjecaja portfelja na klimu. Usklađivanje portfelja predstavlja značajan mogući pozitivan utjecaj HBOR-a u borbi protiv klimatskih promjena. Mogući negativan utjecaj odnosi se na izostanak gore navedenih mjera.</p>	<p>mogući pozitivan i mogući negativan utjecaj</p>	+	+	+		+	+
<p>Podrška niskougličnom razvoju Hrvatske</p> <p>HBOR kroz usklađivanje portfelja sa Strategijom niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. podržava energetska tranziciju i neposredno doprinosi smanjivanju financijskog raskoraka u borbi protiv klimatskih promjena. Usklađivanje portfelja podrazumijeva povećanje udjela taksonomski usklađenih djelatnosti koje doprinose ostvarenju okolišnih ciljeva ublažavanja i prilagodbe na klimatske promjene iz sektora koji najviše doprinose emisijama stakleničkih plinova. Podrška niskougličnom razvoju Hrvatske podrazumijeva podršku klijentima HBOR-a u njihovim dekarbonizacijskim naporima, a posebno onima u režimu izvještavanja o održivosti koji moraju objaviti svoje tranzicijske planove za ublažavanje klimatskih promjena. HBOR već sada ima pozitivan utjecaj u dekarbonizaciji Hrvatske kroz ulaganja u projekte energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite okoliše (održivo upravljanje prirodnim resursima). Mogući pozitivan utjecaj HBOR-a na niskouglični razvoj Hrvatske odnosi se na ciljano preusmjeravanje sredstava u zelene projekte u skladu s ciljevima smanjenja emisija za 2030. i 2050. Mogući negativan utjecaj odnosi se na izostanak gore navedenih mjera.</p>	<p>stvaran i mogući pozitivan i negativan utjecaj</p>		+	+	+	+	+
<p>Upravljanje klimatskim rizicima</p> <p>Od svih okolišnih, društvenih i upravljačkih rizika, klimatski rizici sve su relevantniji u kreditiranju. Klimatski rizici uključuju fizičke rizike i rizike tranzicije. HBOR-ov pristup upravljanju klimatskim rizicima usmjeren je na prepoznavanje klimatskih rizika, razumijevanje njihove ozbiljnosti i vjerojatnosti i određivanje načina upravljanja njima. Ovo je područje u razvoju, velike složenosti, jer uključuje razmatranje širokog raspona mogućih budućih klimatskih putova i gospodarskih učinaka. Tranzicijski rizici, kao i moguće nastale fizičke štete zbog jačanja utjecaja klimatskih promjena (prema Izvještaju o europskom stanju klime 2023. bila je druga najtoplija godina zabilježena u Europi, a za većinu Europe među deset najtoplijih godina u povijesti) mogu negativno utjecati na klijente HBOR-a i gospodarstvo, a samim time i na poslovanje banke.</p>	<p>rizik</p>	+	+	+	+	+	+

Klimatske promjene - nastavak

ZNAČAJNI UTJECAJI, RIZICI I PRILIKE	UTJECAJ, RIZIK I PRILIKA	RAZINA LANCA VRIJEDNOSTI			VREMENSKI HORIZONT		
		UZVODNI	VLASTITE OPERACIJE	NIZVODNI	KRATKI ROK < 1 GOD.	SREDNJI ROK 2-5 GOD.	DUGI ROK > 5 GOD.
<p>Razvoj novih održivih financijskih usluga</p> <p>HBOR ima značajan potencijal za proširivanje raspona financijskih proizvoda i usluga koji će podjednako u okolišnom i društvenom dijelu biti usmjerene i/ili na ubrzanje niskougljičnog i klimatski otpornog razvoja RH i/ili na otklanjanje i/ili ublažavanje negativnih posljedica klimatskih promjena (pravedna tranzicija). Navedena prilika proteže se na srednjoročni i dugoročni vremenski horizont.</p>	prilika	+	+	+		+	+

Vlastita radna snaga

ZNAČAJNI UTJECAJI, RIZICI I PRILIKE	UTJECAJ, RIZIK I PRILIKA	RAZINA LANCA VRIJEDNOSTI			VREMENSKI HORIZONT		
		UZVODNI	VLASTITE OPERACIJE	NIZVODNI	KRATKI ROK < 1 GOD.	SREDNJI ROK 2-5 GOD.	DUGI ROK > 5 GOD.
<p>Radni uvjeti (odgovarajuće plaće)</p> <p>Prema Državnom zavodu za statistiku prosječna godišnja inflacija u Hrvatskoj 2023. iznosila je 8,4 %. Bila je to ujedno i godina naglašene potražnje za radom te nastojanja radnika da nadoknade gubitak kupovne moći akumuliran zbog povišene inflacije. Prosječna nominalna bruto plaća porasla je na godišnjoj razini za 14,4 % pri čemu je rast plaća bio podjednako snažan u javnom i privatnom sektoru⁶. Nekonkurentne plaće unutar organizacije su tijekom procjene materijalnih utjecaja za 2022. ocijenjene kao jedan od tri moguća ili stvarna negativna utjecaja s najvećom vjerojatnosti pojavljivanja. HBOR od 2022. vodi dijalog o plaćama s predstavnicima sindikata i radi korekcije plaća. U 2023. su po prvi put izračunati i objavljeni podaci o omjeru plaća muškaraca i žena i omjeru najviše i najniže plaće. Stvarni i mogući pozitivan utjecaj odnosi se na dosadašnje i buduće mjere porasta plaća s ciljem ublažavanja učinaka poskupljenja velikog broja dobara i usluga tijekom 2022. Negativan utjecaj, stvarni ili mogući, odnosi se na izostanak mjera i korekcija.</p>	stvaran i mogući pozitivan i negativan utjecaj		+		+	+	+

Vlastita radna snaga - nastavak

ZNAČAJNI UTJECAJI, RIZICI I PRILIKE	UTJECAJ, RIZIK I PRILIKA	RAZINA LANCA VRIJEDNOSTI			VREMENSKI HORIZONT		
		UZVODNI	VLASTITE OPERACIJE	NIZVODNI	KRATKI ROK < 1 GOD.	SREDNJI ROK 2-5 GOD.	DUGI ROK > 5 GOD.
<p>Radni uvjeti (hibridni način rada)</p> <p>Pitanje radnog vremena, prekovremenog rada i rada zaposlenika na godišnjem odmoru i bolovanju procijenjeno je tijekom procjene materijalnih utjecaja HBOR-a za 2022. kao mogući ili stvaran negativan utjecaj s najvećom vjerojatnošću pojavljivanja. Ova su pitanja usko povezana s pitanjem hibridnog načina rada (režima rada i iz ureda i na izdvojenom mjestu rada). Svi zaposlenici HBOR-a imali su mogućnost rada od kuće, osim radnika čije je radno mjesto vezano za uredske prostorije. Stvarni i mogući pozitivan utjecaj odnosi se na dosadašnje i buduće mjere usmjerene na zadržavanju ili unapređenju fleksibilnih radnih uvjeta i uvjeta hibridnog načina rada. Negativan utjecaj, stvarni ili mogući, odnosi se na nedostatak praćenja te izostanak mjera i korekcija.</p>	stvaran i mogući pozitivan i negativan utjecaj		+		+	+	+
<p>Radni uvjeti (radno vrijeme, ravnoteža između privatnog i poslovnog života)</p> <p>Tijekom procjene materijalnosti utjecaja HBOR-a za 2022. neravnoteža privatnog i poslovnog života također je ocijenjena kao mogući ili stvaran negativan utjecaj s najvećom vjerojatnošću pojavljivanja. I ovo pitanje radnih uvjeta povezano je s hibridnim načinom rada započetim nakon ožujka 2020. (uslijed COVID-a i potresa). HBOR još ne provodi ispitivanja zaposlenika o zadovoljstvu ravnotežom privatnog i poslovnog života. Stvaran negativan utjecaj odnosi se na nedostatak ispitivanja zadovoljstva zaposlenika ravnotežom privatnog i poslovnog života. Mogući pozitivni utjecaj uključuje kontinuirano praćenje zadovoljstva zaposlenika u ovom segmentu i, po potrebi, definiranje ciljeva, pokazatelja i mjera.</p>	stvaran i mogući pozitivan i negativan utjecaj		+		+	+	+
<p>Stručne kompetencije za klimatske rizike</p> <p>Događaji povezani s klimatskim rizicima nisu samo jedan od mnogih pojedinačnih rizika s kojima se suočavaju banke. Dapače, oni su pokretač svih tradicionalnih vrsta rizika iskazanih u Bazelskom okviru, počevši od kreditnog rizika, rizika likvidnosti, tržišnog rizika do reputacijskog i operativnog rizika, uključujući i pravni rizik⁷. HBOR mora jačati interne kapacitete i stručna znanja za uspješno upravljanje održivim financiranjem, uključujući i upravljanje klimatskim rizicima kao neizostavni dio planiranog jačanja održivog financiranja što je potvrđeno i kroz nalaze i preporuke <i>Sustainable finance</i> projekta. Utjecaj jačanja kompetencija je stvaran i moguć te ima pozitivan aspekt vezano za jačanje internih kapaciteta i stručnih znanja zaposlenika. Negativan aspekt utjecaja ogleda se u mogućim odlascima ključnih članova tima i/ili internim premještajima čime se gubi kontinuitet potreban za provođenje aktivnosti i preporuka. Rizik se ogleda u kompetitivnom tržištu rada i nedostatku kvalificiranih stručnjaka za područje održivog financiranja.</p>	stvaran i mogući pozitivan i negativan utjecaj		+	+	+	+	+

Društveno-ekonomski utjecaj i jačanje otpornosti gospodarstva

ZNAČAJNI UTJECAJI, RIZICI I PRILIKE	UTJECAJ, RIZIK I PRILIKA	RAZINA LANCA VRIJEDNOSTI			VREMENSKI HORIZONT		
		UZVODNI	VLASTITE OPERACIJE	NIZVODNI	KRATKI ROK < 1 GOD.	SREDNJI ROK 2-5 GOD.	DUGI ROK > 5 GOD.
<p>Jačanje konkurentnosti i otpornosti gospodarstva</p> <p>Poticanje konkurentnosti i internacionalizacije, uravnoteženog regionalnog razvoja i održivog klimatski i energetski neutralnog gospodarstva te razvoj tržišta vlasničkog i kvazi-vlasničkog kapitala definirani su kao ključni strateški ciljevi u Strategiji poslovanja HBOR-a u razdoblju od 2020. do 2024. U okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti HBOR provodi šest financijskih instrumenta ukupne vrijednosti 256 milijuna EUR kojima je cilj potaknuti jačanje investicijskih aktivnosti u domaćem gospodarstvu, omogućiti jačanje konkurentnosti domaćih gospodarskih subjekata, ali i omogućiti uspješnu tranziciju prema zelenim i digitalnim tehnologijama kao osnovici buduće održivosti i konkurentnosti domaćeg gospodarstva. Svaki projekt koji koristi sredstva NPOO-a mora zadovoljiti načela nenanošenja bitne štete okolišnim ciljevima (engl. <i>Do No Significant Harm</i>, DNSH) u smislu isključenja neprihvatljivih aktivnosti i provjere njihove održivosti te biti usklađen s relevantnim zakonodavstvom, što je bio izričit zahtjev EU-a kojeg je HBOR integrirao u svoje postupke odobrenja zahtjeva. Određeni iznos sredstava svakog financijskog instrumenta usmjeren je na financiranje projekata zelene tranzicije i smanjenja emisije stakleničkih plinova. HBOR redovito izvještava resorna ministarstva o napretku provedbe financijskih instrumenta. Dodatno, HBOR svojim aktivnostima potiče oporavak i otpornost gospodarstva od posljedica kriza uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 te ruskom agresijom na Ukrajinu. Stvaran i mogući pozitivan utjecaj uključuje jačanje otpornosti hrvatskog gospodarstva i društva na buduće tržišne poremećaje, ali i tranziciju na klimatsku i okolišnu održivost.</p>	stvaran i mogući pozitivan utjecaj	+	+	+	+	+	+
<p>Financiranje društvenih prava zajednica (komunalna i socijalna infrastruktura, pristup financiranju, ranjive skupine, regionalni razvoj, posebna područja, smanjivanje nejednakosti)</p> <p>Aktivnosti HBOR-a usmjerene su na ostvarivanje pozitivnih društveno-ekonomskih utjecaja. Poseban naglasak usmjeren je na poduzetnike koji uobičajeno imaju otežan pristup financiranju kao što su poduzetnici početnici, mladi poduzetnici i žene u poduzetništvu. Dodatno, HBOR posebnu pažnju posvećuje održivom i uravnoteženom regionalnom razvoju kao preduvjetu stabilnog i održivog socijalnog i gospodarskog okruženja. Financiranjem socijalne infrastrukture (vrtići, škole, bolnice, starački domovi i sl.) te komunalne infrastrukture (vodovod i odvodnja, ceste, garaže, komunalna vozila i sl.) HBOR doprinosi razvoju održivog gospodarstva i društva. Posebni uvjeti odnose se na posebna područja RH. Posebna područja RH su gospodarski slabije razvijena područja (potpomognuta područja), otoci i brdsko-planinska područja u RH. Ovi projekti imaju pozitivan stvaran i mogući utjecaj na jačanje razvoja lokalne socijalne i komunalne infrastrukture, uklanjanje/smanjivanje nejednakosti, podršku najranjivijim skupinama, razvoj posebnih područja i zaštitu ili povećanje broja radnih mjesta.</p>	stvaran i mogući pozitivan utjecaj	+	+	+	+	+	+

Krajnji korisnici

ZNAČAJNI UTJECAJI, RIZICI I PRILIKE	UTJECAJ, RIZIK I PRILIKA	RAZINA LANCA VRIJEDNOSTI			VREMENSKI HORIZONT		
		UZVODNI	VLASTITE OPERACIJE	NIZVODNI	KRATKI ROK < 1 GOD.	SREDNJI ROK 2-5 GOD.	DUGI ROK > 5 GOD.
<p>Utjecaji povezani s informacijama za korisnike, pristup (kvalitetnim) informacijama o klimatskim i okolišnim zahtjevima</p> <p>Prilagodba sustava izvještavanja prema zahtjevima financijskih institucija i regulatora bila je u 2023. izrazito aktualna tema. Unapređenje podatkovne infrastrukture jedna je od glavnih aktivnosti vezanih za usklađivanje sa zahtjevima nove regulative objavljivanja podataka o održivosti. HBOR provodi aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje procesa prikupljanja i evidencije podataka u cilju pojednostavljenja procesa za klijente te centraliziranog evidentiranja, obrade i izvještavanja. Jednostavniji proces može imati pozitivan utjecaj na klijente u smislu manjeg administrativnog opterećenja i poticanja posebno ranjivih skupina na korištenje HBOR-ovih programa financiranja. Izazovi su postojanje paralelnih izvještajnih zahtjeva/okvira koji nisu međusobno usklađeni, terminološki ili sadržajno. Stvaran i mogući aspekt pozitivnog utjecaja odnosi se na pojednostavljivanje zahtjeva za davanje informacija te aktivno kontinuirano informiranje i detaljnije upoznavanje mogućih korisnika sa zahtjevima.</p>	stvaran i mogući pozitivan utjecaj	+	+	+	+	+	+
<p>Curenje i/ili zloupotreba podataka</p> <p>HBOR koristi softvere i alate za sprečavanje gubitka podataka koji nadziru i kontroliraju aktivnosti krajnjih točaka, filtriraju tokove podataka na informatičkim mrežama i nadziru podatke u oblaku radi zaštite podataka u mirovanju, pokretu i u uporabi. Osigurano je izvještavanje kako bi se ispunili sigurnosni zahtjevi te identificirala područja slabosti i anomalija za forenziku i odgovor na incidente i događaje.</p>	stvaran pozitivan utjecaj i rizik	+	+	+	+	+	+

Poslovno ponašanje

ZNAČAJNI UTJECAJI, RIZICI I PRILIKE	UTJECAJ, RIZIK I PRILIKA	RAZINA LANCA VRIJEDNOSTI			VREMENSKI HORIZONT		
		UZVODNI	VLASTITE OPERACIJE	NIZVODNI	KRATKI ROK < 1 GOD.	SREDNJI ROK 2-5 GOD.	DUGI ROK > 5 GOD.
<p>Kibernetička sigurnost, sprečavanje napada i otkrivanje ranjivosti, uključujući prevenciju</p> <p>HBOR raspolaže naprednim sigurnosnim sustavima poput zaštite krajnje točke, upravljanja ranjivostima i nadogradnjama, nadzora pristupa kritičnim resursima, zaštite mobilnih uređaja i sprečavanja gubitka podataka. Proaktivno se upravlja sustavom informacijske sigurnosti i digitalne otpornosti sukladno regulativama tijela RH i EU u dijelu upravljanja rizicima kreditnih institucija, kao i sigurnosnim standardima u financijskom poslovnom sektoru.</p>	stvaran pozitivan utjecaj i rizik	+	+	+	+	+	+
<p>Korporativna kultura</p> <p>HBOR njeguje korporativnu kulturu poslovnog ponašanja u skladu sa zakonom, s fokusom na društvenu odgovornost i održivi razvoj. Ponašanje je definirano Kodeksom korporativnog upravljanja HBOR-a i Kodeksom ponašanja HBOR-a. Ugradnjom održivosti u strateški okvir i korporativno upravljanje te njenim definiranjem kao jedne od temeljnih vrijednosti HBOR je nadograđuje stavljanjem težišta na razvoj održivog financiranja na hrvatskom tržištu s ciljem ostvarivanja dugoročnih koristi za okoliš i društvo.</p>	stvarni i mogući pozitivan utjecaj		+	+	+	+	+

3.3. Opis metodologije procjene materijalnosti

Koncept dvostruke materijalnosti ključan je za izvještavanje o održivosti prema ESRS-u. Uključuje materijalnost utjecaja poduzeća na društvo i okoliš i financijsku materijalnost koja proizlazi iz utjecaja, rizika i prilika za poduzeće s financijskim posljedicama.

U ovom izvještajnom ciklusu identificirani su utjecaji na temelju čimbenika održivosti obuhvaćenih tematskim ESRS standardima, a identificirani su i čimbenici specifični za HBOR s obzirom na sektor poslovanja. Za aspekt financijske materijalnosti identificirani su rizici i prilike za koje bi se moglo opravdano očekivati da će utjecati na budući razvoj, financijski položaj i rezultate HBOR-a u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Procjena financijske materijalnosti razmatra čimbenike poput regulatornih promjena, dinamike tržišta i očekivanja dionika, koji mogu promijeniti financijsko okruženje poduzeća. Ovisnosti o prirodnim, ljudskim i društvenim resursima mogu biti izvor financijskih rizika i prilika.

Za analizu lanca vrijednosti korišteni su zahtjevi ESRS-a te komentar Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) tijekom javnog savjetovanja o nacrtu ESRS-a vezano za definiciju lanca vrijednosti da „informacije u izvještaju o održivosti trebaju odražavati materijalne utjecaje, rizike i prilike povezane s poduzećem kroz njegove direktne i indirektne poslovne odnose i odnose se samo na glavne sudionike lanca vrijednosti”.

Pri utvrđivanju i procjeni utjecaja, rizika i prilika u početnoj analizi lanca vrijednosti HBOR se fokusirao na područja u kojima se opravdano očekuje da će ti utjecaji, rizici i prilike vjerojatno nastati, na temelju prirode aktivnosti, poslovnih odnosa i drugih čimbenika.

U ovom izvještajnom ciklusu procjena materijalnosti za HBOR uključila je sljedeće korake:

- **Razumijevanje konteksta:** razvijanje sveobuhvatnog pregleda aktivnosti organizacije, poslovnih odnosa i šireg konteksta okolišnih, društvenih i upravljačkih pitanja.
- **Identifikacija utjecaja, rizika i prilika:** identifikacija stvarnih i mogućih utjecaja, rizika i prilika povezanih s pitanjima održivosti kroz vlastite operacije te uzvodni i nizvodni lanac vrijednosti. U analizi rizika i prilika korišteni su trenutno dostupni podaci koji proizlaze iz do sada provedenih analiza. Međutim, HBOR provodi niz analiza koje će omogućiti vjerni prikaz rizika i prilika HBOR-a koji proizlaze iz portfelja.
- **Prioritizacija materijalnih utjecaja, rizika i prilika:** primjena kriterija za materijalnost utjecaja i financijsku materijalnost kako bi se utvrdilo koji su utjecaji, rizici i prilike materijalni. To uključuje postavljanje odgovarajućih kvalitativnih pragova koji će se u narednim izvještajnim ciklusima dodatno razrađivati s ciljem kontinuiranog poboljšavanja relevantnosti i vjernog prikazivanja utjecaja rizika i prilika HBOR-a.
- **Izvještavanje:** dokumentiranje u obliku revizorskog traga i objavljivanje opisa metodologije i rezultata procjene materijalnosti utjecaja.

Procjena HBOR-ovih materijalnih utjecaja obuhvatila je sljedeće:

- Rezultate procjene materijalnih utjecaja za 2022. koja je uključila procjenu važnosti tema održivosti i uspješnosti upravljanja temama održivosti, dubinske razgovore sa stručnjacima i procjenu stvarnih i mogućih negativnih utjecaja HBOR-a,
- Listu čimbenika održivosti koje treba uključiti u procjenu materijalnosti iz tematskih ESRS-ova,
- Rezultate projekta *Sustainable Finance*,
- Pregled materijalnih utjecaja, rizika i prilika usporedivih banaka (EIB, CEB),
- Pregled izvještaja IPCC-a, Copernicusa, Europske agencije za okoliš, UNEP FI, Europske središnje banke i drugih relevantnih dokumenata (znanost u funkciji „tihog dionika“),
- Interno predstavljanje preliminarne liste značajnih utjecaja na okoliš i društvo te razmjenu i usuglašavanje stavova,

- Za pojedine čimbenike održivosti o kojima je HBOR do sada izvještavao, slijedom dodatnih analiza i izračuna procijenjeno je da nisu materijalni (značajni).

3.3.1. Uključivanje dionika

Kontinuirano uključivanje

Uključivanje dionika obuhvaća kontinuirano savjetovanje kao dio svakodnevnih poslovnih aktivnosti te se provodi sa svim skupinama HBOR-ovih dionika na temelju uobičajenih formata kao što su različita tematska istraživanja stavova zaposlenika i/ili klijenata, organiziranje redovitih tematskih konferencija i sastanaka, sudjelovanja u stručnim studijama i pilotiranju metodologija. HBOR je tijekom 2023. sudjelovao u studiji IDFC *Gender mapping 2021* Međunarodnog kluba za financiranje razvoja (engl. *International Development Finance Club*, IDFC)⁸. HBOR je u 2023. također sudjelovao i u *Financial Inclusion Study - Report on Financial Access amongst Vulnerable Groups in Croatia* Svjetske banke čija se objava očekuje do kraja 2024. Kontinuirano uključivanje dionika odnosi se i na suradnju s različitim udruženjima kojih je HBOR član (više o tome u poglavlju 7. Organizacijski profil).

Uključivanje tijekom pripreme izvještaja

U analizu utjecaja HBOR-a uključeno je ukupno 46 zaposlenika HBOR-a iz više organizacijskih jedinica, uključujući i Lidere održivog financiranja i njihove zamjene te dio članova Odbora za održivo financiranje. Oni su sudjelovali u jednoj od dvije opće prezentacije o ključnim zahtjevima CSRD-a i ESRS-a, a dio zaposlenika sudjelovao je i u četiri tematska bloka posvećenima neposrednoj raspravi o pojedinim značajnim utjecajima, rizicima i prilikama HBOR-a. Vanjski dionici nisu uključeni jer su korišteni rezultati dubinskih razgovora sa stručnjacima iz Rezultata procjene materijalnih utjecaja za 2022. koji su ocijenjeni relevantnima i aktualnima za procjenu u 2023. Također, uključena je i priroda kao „tih dionik“ (engl. *silent stakeholder*) jer je uvažavanje prirode kao „tihog dionika“ ključno za sveobuhvatnu procjenu okolišnih utjecaja, rizika i prilika⁹. Pritom se koriste podaci iz znanstvenih izvora, uključujući studije o planetarnim granicama i znanstveno potvrđene podatke (više u Opisu metodologije procjene materijalnosti).

3.4. Upravljanje rizicima vezano za pitanja održivosti

Politikama, pravilnicima, metodologijama, uputama i drugim internim aktima o upravljanju rizicima HBOR definira pojedine rizike, uspostavlja sustav upravljanja rizicima, kao i načine utvrđivanja, mjerenja/procjenjivanja, praćenja, ovladavanja, kontrole i izvještavanja o rizicima te uloge i odgovornosti organizacijskih jedinica uključenih u proces upravljanja rizicima kojima je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen u svom poslovanju.

Rizici kojima je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen u svom poslovanju utvrđuju se sukladno Katalogu rizika HBOR-a. Cilj ovog internog akta je utvrđivanje rizika za koje se procjenjuje da imaju ili bi mogli imati potencijalno negativan utjecaj na poslovanje HBOR-a radi pravovremenog uspostavljanja i poduzimanja aktivnosti za ovladavanje njima i daljnjeg razvoja već utvrđenih aktivnosti usmjerenih izbjegavanju, sprečavanju, prijenosu i/ili smanjivanju negativnog utjecaja rizika na trenutačne i buduće pokazatelje poslovanja te vrijednost kapitala HBOR-a.

Katalog rizika HBOR-a daje trenutačni profil rizičnosti HBOR-a te je pretpostavka daljnjeg unaprjeđenja upravljanja rizicima. Ažurira se na godišnjoj razini, a u slučaju potrebe i češće. U postupak utvrđivanja rizika uključene su sve organizacijske jedinice HBOR-a čime se osigurava obuhvat rizika kojima je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen, koji su svojstveni poslovima, proizvodima, aktivnostima, procesima i sustavima HBOR-a te mogu rezultirati značajnijim financijskim gubicima. Katalog rizika sadrži definicije svih prepoznatih rizika, kao i tablicu rizika koja za svaki utvrđeni rizik obuhvaća:

⁸ IDFC je klub koji okuplja 26 nacionalnih, regionalnih i bilateralnih javnih razvojnih banaka. Članovi IDFC-a zajedno rade na provedbi UN-ovih ciljeva održivog razvoja (engl. *Sustainable Development Goals*, SDG), Pariškog sporazuma i Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala, u kojem je rodna ravnopravnost (SDG5) jedna od ključnih komponenti

značajnost rizika, pokrivenost internim aktima, način procjene i mjerenja rizika, način upravljanja rizikom te ocjenu razine umanjena izloženosti riziku. Za utvrđene rizike HBOR kontinuirano provodi aktivnosti unapređenja upravljanja tim rizicima te umanjena početne izloženosti uvođenjem mjera ovladavanja rizicima. Najznačajniji rizici kojima je HBOR u svakodnevnom poslovanju izložen su kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni rizik u knjizi banke, valutni rizik, operativni rizik, rizik eksternalizacije, pravni rizik, rizik informacijskog sustava, rizik usklađenosti, reputacijski rizik i rizik pranja novca i financiranja terorizma.

U Katalogu rizika HBOR je identificirao klimatske, okolišne i socijalne rizike. Temeljem procjene ozbiljnosti i vjerojatnosti mogućeg štetnog događaja, uslijed izloženosti HBOR-a klimatskim, okolišnim i socijalnim rizicima u smislu očekivanih financijskih posljedica ili utjecaja na kontinuitet poslovanja, njihova je značajnost (materijalnost) utvrđena kao mala. Utvrđena je i niska razina umanjena početne izloženosti riziku s obzirom na to da je HBOR u procesu uspostavljanja cjelovitog sustava upravljanja navedenim rizicima.

Proces procjene okolišnog i/ili klimatskog rizika ulaganja u HBOR-u između ostalog uključuje pregled usklađenosti s okolišnim i klimatskim zahtjevima. Ove procjene provodi Direkcija tehničkih analiza i zaštite okoliša unutar koje je formiran Odjel za okoliš i klimatske promjene. Direkcija ukupno ima 14 zaposlenika tehničke struke (ing. građevinskog, arhitektonskog, strojarskog, agronomskog ili drugog odgovarajućeg smjera). Temeljem dostavljene dokumentacije podnositelja zahtjeva (zahtjev za kredit, upitnik zaštite okoliša ili upitnik samoprocjene, projektna dokumentacija, ostala tehnička dokumentacija, i dr.) provodi se provjera usklađenosti projekta/investicije:

- s aspekta legalnosti,
- s relevantnim okolišnim zakonodavstvom EU-a i Republike Hrvatske,
- sa zahtjevima načela zelene tranzicije vezano za okolišne ciljeve,
- sa zahtjevima načela nenanošenja bitne štete (DNSH), ovisno o kreditnom programu koji se provodi,
- s ostalim zahtjevima (Pariški sporazum, OECD-ove smjernice, InvestEU i dr.) ovisno o kreditnom programu koji se provodi te izvoru financiranja.

Nakon provedene analize projekt se ocjenjuje s aspekta zaštite okoliša, ekspertne ocjene zaštite okoliša i održivosti i slično. Ocjena sadrži mišljenje o projektu, ocjenu usklađenosti sa zakonodavstvom u području zaštite okoliša, ocjenu rizičnosti projekta (kategorije rizika A, B+, B-, C), ocjenu prihvatljivosti projekta, određene ključne pokazatelje, mjere za smanjenje ekološkog rizika, potrebu praćenja projekta u periodu pripreme, financiranja i periodu povrata kredita i dr. Izrađeno mišljenje/izvješće se upućuje dalje u proces odobravanja kredita te služi za ukupnu ocjenu prihvatljivosti, odnosno rizičnosti projekta/investicije.

Direkcija investicijskog nadzora nadzire usklađenost korištenja sredstva odobrenog kredita u skladu s uvjetima odobrenog projekta tijekom njegove realizacije. Direkcija ima osam zaposlenih osoba tehničke i ekonomske struke čija specijalizacija je provođenje investicijskog nadzora.

3.4.1. Uloga i sastav najviših upravljačkih tijela

Odgovornosti tijela ili pojedinaca unutar tijela propisane su Zakonom o HBOR-u, Statutom i Kodeksom korporativnog upravljanja HBOR-a. Uprava HBOR-a aktivno se bavi pitanjima održivog financiranja. Slijedom nalaza i preporuka *Sustainable Finance* projekta započele su pripreme za uspostavu upravljačke strukture u HBOR-u vezano za pitanja održivosti koja se tiču okoliša, društva i upravljanja (engl. *Environment, Society, Governance, ESG*) sastavljene od:

- Odbora za održivo financiranje,
- Samostalne organizacijske jedinice Održivo financiranje,
- Lidera održivog financiranja.

Uprava je u prosincu 2023. donijela odluku o osnivanju nove organizacijske jedinice Održivo financiranje.

Prikaz nove upravljačke strukture HBOR-a povezane s pitanjima održivosti

Uspostavljanje nove upravljačke strukture povezane s pitanjima održivosti koje je započelo u 2023. zaokruženo je osnivanjem Odbora za održivo financiranje i imenovanjem Lidera održivog financiranja u 2024.

Nadzorni odbor

Utvrđuje načela poslovne politike i strategije, nadzire vođenje poslova banke, donosi kreditne politike HBOR-a, utvrđuje godišnje financijske izvještaje, razmatra izvješća unutarnje revizije, vanjskih neovisnih revizora i izvješća Državnog ureda za reviziju. Nadzorni odbor također prati i kontrolira zakonitost rada Uprave te imenuje i opoziva predsjednika i članove Uprave. Nadzorni odbor po Zakonu čini deset članova i to šest ministara Vlade Republike Hrvatske, tri saborska zastupnika te predsjednik Hrvatske gospodarske komore.

Uprava

Uprava, u skladu sa Statutom i Zakonom o HBOR-u, zastupa HBOR i vodi poslovanje na vlastitu odgovornost, te raspolaže imovinom HBOR-a i dužna je i ovlaštena poduzeti sve radnje i donijeti sve odluke koje smatra potrebnim za zakonito i uspješno vođenje poslova. Uprava je također zadužena za donošenje normativnih akata kojima se utvrđuje način rada i unutarnja organizacija HBOR-a, donošenje programa kreditiranja, donošenje pojedinačnih odluka o odobrenju kredita i drugih financijskih poslova, odlučivanje o imenovanju i opozivu radnika s posebnim ovlaštenjima, odlučivanje o pravima i obvezama radnika te izvještavanje Nadzornog odbora. Upravu HBOR-a čine tri člana, od kojih jedan obnaša funkciju predsjednika Uprave. Članove Uprave imenuje Nadzorni odbor.

Odbor za održivo financiranje

Odbor ima ukupno 12 članova, uključujući tri člana Uprave, dva savjetnika Uprave i direktore šest sektora i jedne direkcije. Odborom predsjeda predsjednik Uprave, a zamjenik predsjednika Uprave je član Uprave. Odbor razmatra prijedloge za implementaciju aktivnosti iz područja održivog financiranja, utvrđuje njihove međuovisnosti, sagledava potrebne resurse, utvrđuje odgovornosti, uloge i rokove za provedbu aktivnosti te procjenjuje utjecaje na rizik i/ili na poslovanje uključenih organizacijskih jedinica i HBOR-a u cjelini. Također, razmatra izvještaje o statusu aktivnosti iz područja održivog financiranja te druge dokumente koje članovi Odbora procijene da je potrebno razmotriti na sjednici Odbora. Donosi i zaključke vezano za strategiju, politike, planove, ciljeve i ostale akte u području održivog financiranja, razvoja proizvoda održivog financiranja, integraciju ESG rizika u cjeloviti proces upravljanja rizicima, regulatorno i dobrovoljno izvještavanje o održivosti, potrebne resurse i kompetencije u području održivog financiranja, suradnju s relevantnim dionicima te ostale mjere i aktivnosti u području održivog financiranja.

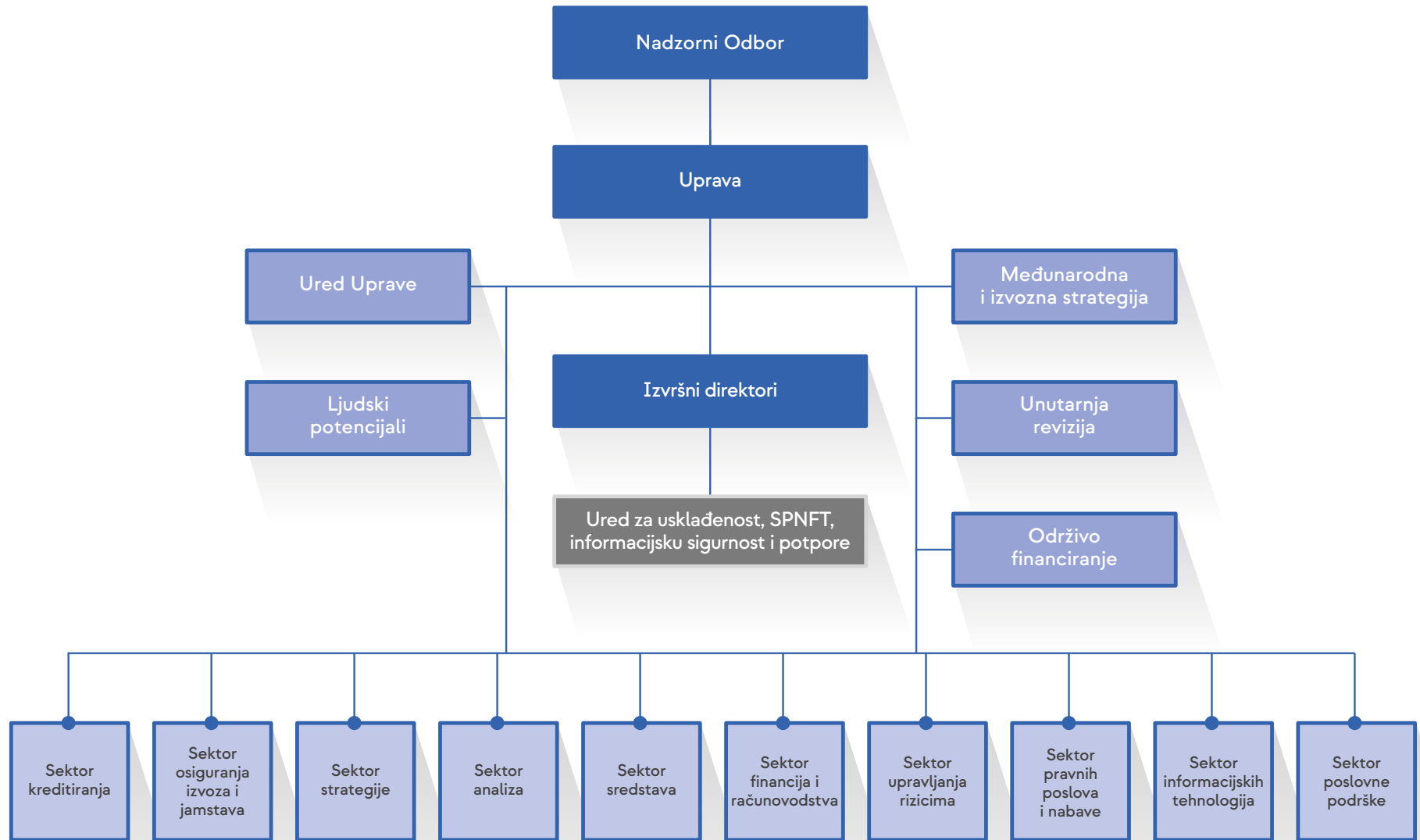
**Organizacijska jedinica
Održivo financiranje**

Organizacijska jedinica Održivo financiranje je funkcionalno i organizacijski odvojena organizacijska jedinica u kojoj se obavljaju poslovi vezani za prilagodbu regulatornim zahtjevima korporativnog izvještavanja o održivosti i koordinaciju ugradnje održivog financiranja u HBOR-u. Održivo financiranje izravno odgovara Upravi HBOR-a i obavlja sljedeće poslove: 1) vodi i koordinira aktivnosti prilagodbe regulatornim zahtjevima korporativnog izvještavanja o održivosti koja se odnose na objavljivanje okolišnih, društvenih i upravljačkih informacija, 2) koordinira aktivnosti implementacije održivog financiranja u HBOR-u koje provode različite organizacijske jedinice, 3) razvija i potiče suradnju s različitim skupinama dionika u području održivog financiranja i održivog razvoja.

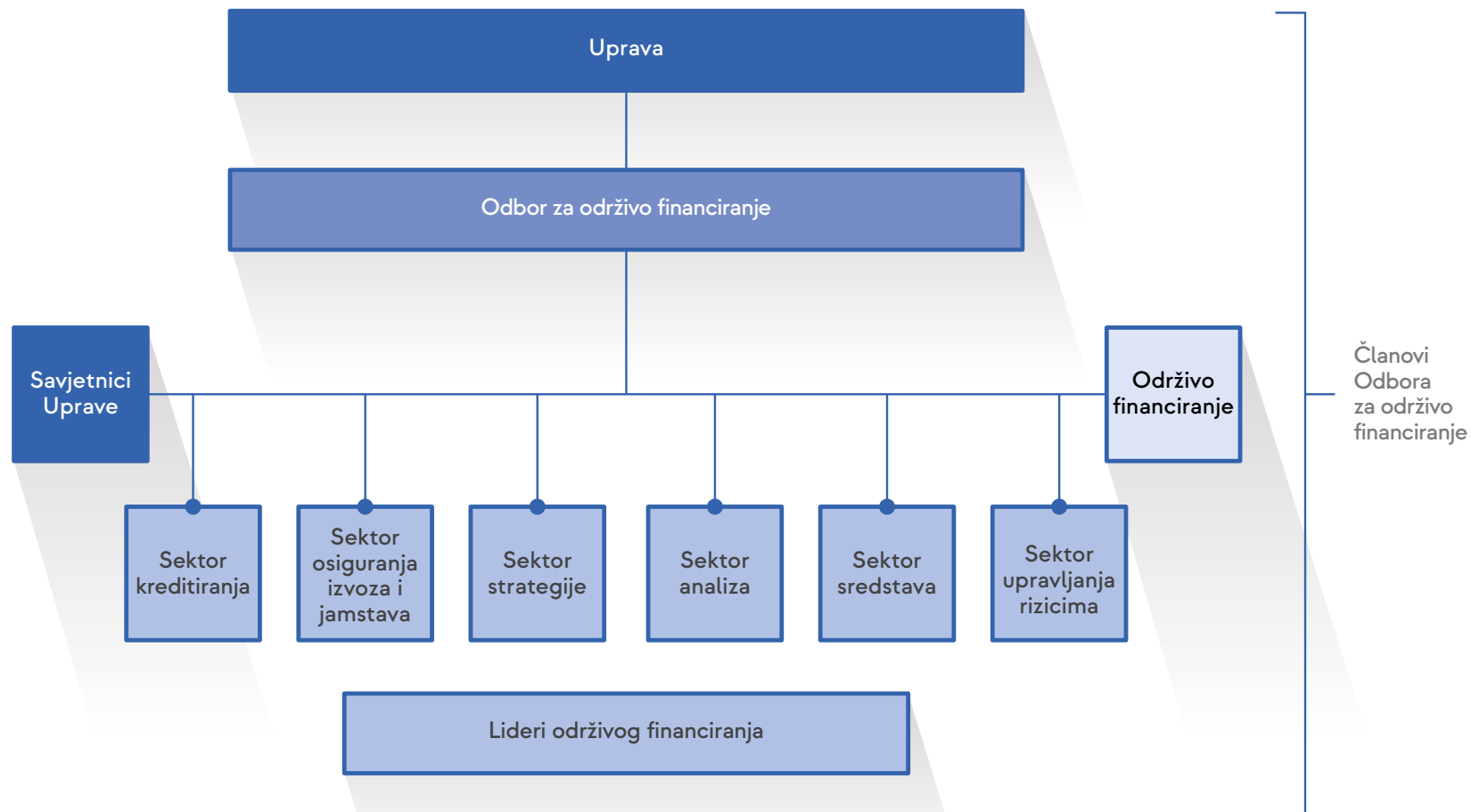
Lideri održivog financiranja

Daju aktivan doprinos provedbi aktivnosti održivog financiranja. Predlažu i implementiraju ESG čimbenike unutar svojih organizacijskih jedinica i djelokruga rada. Lideri održivog financiranja dolaze iz Sektora analize, Sektora kreditiranja, Sektora osiguranja izvoza i jamstava, Sektora sredstava, Sektora strategije i Sektora upravljanja rizicima.

Makroorganizacija HBOR-a

Prikaz upravljačke strukture HBOR-a povezane s pitanjima održivosti

U 2023. održano je ukupno 11 sjednica Nadzornog odbora, 63 sjednice Uprave, 48 sjednice Kreditnog odbora, i šest sjednica Revizijskog odbora.

Razmatrane teme su bile sljedeće:

- Nadzorni odbor: suglasnosti na odobrenja kredita i garancija, izmjene uvjeta kredita, usvajanje i izmjena internih akata te različite informacije, planovi i izvješća
- Uprava: odobrenja kredita i garancija, izmjene uvjeta kredita, usvajanja i izmjene internih akata, teme iz područja osiguranja izvoza i jamstava, ljudskih potencijala, sponzorstva i donacije te različite informacije i izvješća
- Kreditni odbor: odobrenja kredita i garancija, neprihvaćanje zahtjeva za kredit, izmjene uvjeta kredita i različite informacije i izvješća
- Revizijski odbor: informacije, planovi i izvješća.

Na dnevnom redu sjednica Uprave u 2023. godini razmatrane su brojne teme povezane s održivošću i ESG čimbenicima. Neke od tema o kojima je Uprava bila informirana i o kojima su donesene odluke tijekom sjednica u 2023. uključuju:

- usvajanje Izvješća o održivosti za 2022.,
- organizacijske promjene i nove kapacitete za ESG (osnivanje Direkcije za održivo financiranje),
- izmjene internih akata povezanih s ESG-om unutar različitih organizacijskih jedinica kao na primjer proceduralna postupanja u obradi kreditnih zahtjeva vezano uz održivost, nenanošenje bitne štete (engl. *Do No Significant Harm*, DNSH),
- rezultate projekata povezanih s održivošću (zatvaranje *Sustainable Finance* projekta), te
- ostvarene ESG aktivnosti i inicijative različitih udruženja.

Revizijski odbor posebno je istaknuo značaj nadolazećih promjena u korporativnom izvještavanju o održivosti i posljedične izmjene u Zakonu o računovodstvu i Zakonu o reviziji, te je zatraženo pravovremeno uključivanje HBOR-a. Osim toga, teme su razmatrane i u okviru rada Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, uključujući nadolazeće zahtjeve posebnih financijskih institucija kao što su EIB (u pogledu kriterija za financiranje zelenih projekata i usklađenosti projekata s Pariškim sporazumom) i CEB (u pogledu ciljanih skupina i područja financiranja).

3.4.2. Nagrađivanje

Politike nagrađivanja

Upravljačka tijela

Plaća predsjednika i članova Uprave HBOR-a definirana je Odlukom o utvrđivanju plaća i drugih primanja predsjednika i članova uprava trgovačkih društava (NN br. 83/2009, 3/2011, 3/2012, 46/2012, 22/2013, 25/2014 i 77/2014). Nadzorni odbor HBOR-a definiran je Zakonom o HBOR-u NN br. 138/06 i 25/13 te članovi Nadzornog odbora obavljaju funkciju bez naknade. Visina naknade za članove Revizijskog odbora određena je Odlukom Nadzornog odbora. Član Revizijskog odbora koji je ujedno član Nadzornog odbora kao i državni dužnosnik nema pravo na naknadu, a druga dva člana imaju pravo na naknadu temeljem čl. 2. st. 11. Pravilnika o radu Revizijskog odbora.

Plaće i otpremnine članova Uprave definirane su ugovorima o radu te oni ne ostvaruju pravo na varijabilni dio plaće kao ostali zaposlenici HBOR-a. Sukladno Zakonu o sprječavanju sukoba interesa Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa donijelo je smjernice¹⁰ kojima se uređuje koje primitke, uz plaću, ne smiju primati obveznici primjene navedenog Zakona, uključujući i članove Uprave HBOR-a, a koje primitke smiju ostvarivati, čega se HBOR u svom djelovanju pridržava.

¹⁰ <https://www.sukobinteresa.hr/hr/smjernice-upute/dopuna-smjernice-o-zabrani-primitka-dodatne-naknade>

Zaposlenici

Izvršnost u radu nagrađuje se i potiče osiguranjem poticajnog dijela plaće kao dodatka na plaću temeljenog na kvartalnom ostvarenju kompetencija i ciljeva, povezanog s primjenom sustava upravljanja učinkom. Poticajni dio plaće dodjeljuje se unutar raspona koji ovisi o ukupnoj procjeni ostvarenja ciljeva i kompetencija za određeno razdoblje.

3.4.3. Raznolikost i stručna znanja upravljačkih tijela HBOR-a vezano za održivost

Nadzorni odbor je u 2023. brojao deset članova, od čega su dvije bile žene i osam muškaraca. Uprava ima tri muška člana. Odbor za održivo financiranje ima 12 članova, sa šest žena i šest muškaraca.

UPRAVLJAČKO TIJELO	UKUPAN BROJ ČLANOVA	BROJ ŽENA	POSTOTAK ŽENA
Nadzorni odbor	10	2	20 %
Uprava	3	0	0 %
Odbor za održivo financiranje	12	6	50 %

Članovi Uprave šire svoja stručna znanja vezano za održivost i kroz aktivno sudjelovanje u radu različitih udruženja kojih je HBOR član i njihovih upravljačkih tijela ili sudjelovanjem u tematskim događajima, raspravama ili panelima¹¹. Predsjednik Uprave mr. sc. Hrvoje Čuvalo je u svojstvu člana Upravnog vijeća Europske udruge javnih banaka (engl. *European Association of Public Banks*, EAPB) sudjelovao u travnju 2023. na sastanku Upravnog vijeća EAPB-a te na Glavnoj skupštini EAPB-a u lipnju 2023. u svojstvu člana Upravnog vijeća EAPB-a. U okviru opširnog dnevnog reda, raspravljano je o programu rada EAPB-a koji uključuje i očitovanja EAPB-a vezano na standarde zelenih obveznica te na Taksonomiju EU-a.

Član Uprave mr. sc. Alan Herjavec je u svojstvu panelista sudjelovao u lipnju na međunarodnom samitu u Sofiji *Green Transition CEE 2023* te je u svojstvu člana Upravnog odbora Europske udruge dugoročnih investitora (engl. *European Association of Long Term Investors*, ELTI) u srpnju 2023. sudjelovao na skupštini ELTI-a te na panelu *The European Green Deal - how to address the needs of SMEs in the future*. U listopadu 2023. sudjelovao je na *online* sastancima ELTI-a vezano za prezentacije iskustava Altuma, CDP-a i BGK-a, latvijske, talijanske i poljske razvojne financijske institucije, u projektu financiranja priuštivog stambenog zbrinjavanja. Član Uprave Josip Pavković sudjelovao je na godišnjem sastanku Međunarodnog kluba za financiranje razvoja (engl. *International Development Finance Club*, IDFC) u Marrakechu u listopadu 2023. vezano za program rada IDFC-a koji u cijelosti pokriva teme održivosti.

Dodatno, Uprava je u 2023. bila nadležna ili je imala odgovornosti i u sljedećem međunarodnom udruženju:

- Međubankarsko udruženje Narodne republike Kine i zemalja srednje i istočne Europe (engl. *The China - CEEC Inter-Bank Association*).

Osim Uprave, stručna znanja širi i menadžment i HBOR-ovi zaposlenici, kroz sudjelovanje u ekspertnim skupinama udruženja, dostupnim edukacijama ili projektima, sektorskim studijama i operativnim vodičima.

HBOR-ovi stručnjaci također aktivno sudjeluju u radu više radnih tijela EAPB-a i sudjeluju u raspravama o temama od europskog značaja za javne banke, a kad je riječ o održivosti to su najviše sljedeća radna tijela:

- *Expert Working Group on ESG Risk Management,*
- *CAG ESG Financial Markets and Non-Financial Reporting te*
- *CAG Sustainable Infrastructure.*

4 Poslovne aktivnosti HBOR-a usmjerene na održivost

4.1. Klimatske promjene

Klimatske promjene predstavljaju jedan od najvećih globalnih izazova, s dalekosežnim učincima na okoliš, društvo i gospodarstvo. Prema posljednjem izvještaju Međuvladinog panela za klimatske promjene (IPCC) iz 2023., globalna prosječna temperatura porasla je za 1,1° C iznad predindustrijske razine, što je dovelo do češćih i intenzivnijih ekstremnih vremenskih događaja koji uzrokuju značajne štete ekosustavima, poljoprivredi, infrastrukturi i ljudima, uzrokujući značajne ekonomske gubitke i humanitarne krize.

Bankarski sektor ima ključnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena. Financijske institucije poput HBOR-a mogu značajno doprinijeti smanjenju emisija stakleničkih plinova. Kao hrvatska razvojna i izvozna banka te izvozno-kreditna agencija, HBOR ima ključnu ulogu u razvoju održive financijske industrije i njezinom doprinosu u provedbi ciljeva održivog razvoja i klimatskih ciljeva Pariškog sporazuma za Hrvatsku.

To uključuje financiranje obnovljivih izvora energije, energetske učinkovitosti te drugih zelenih tehnologija i praksi koje smanjuju emisije stakleničkih plinova. Uz to, HBOR može igrati ključnu ulogu u obrazovanju i poticanju svojih klijenata i partnera na implementaciju održivih praksi.

Smanjenjem negativnih utjecaja klimatskih promjena i iskorištavanjem prilika koje nudi tranzicija ka zelenoj ekonomiji osigurava se dugoročna stabilnost i otpornost gospodarstva na klimatske rizike, uz istovremeno stvaranje pozitivnog utjecaja na okoliš i društvo.

4.2. Preusmjeravanje portfelja

Preusmjeravanje portfelja prema Strategiji niskougljičnog razvoja i Pariškom sporazumu

S obzirom na ulogu nacionalne razvojne banke HBOR može imati ključnu ulogu u smanjivanju financijskog raskoraka osiguravanjem sredstava za borbu protiv klimatskih promjena. Preusmjeravanje portfelja podrazumijeva jačanje strateškog fokusa kao podrška ostvarenju Strategije niskougljičnog razvoja Hrvatske i ciljeva Pariškog sporazuma. HBOR već primjenjuje niz okolišnih zahtjeva vezano za klimu i okoliš, a u 2023. započeo je i analizu taksonomske prihvatljivosti portfelja te izračun financiranih emisija.

Preusmjeravanjem portfelja cilj je osigurati kontinuiranu provedbu aktivnosti usmjerenih k održivom financiranju što uključuju obnovljive izvore energije za proizvodnju električne energije, energetske učinkovitost u zgradarstvu, održivu mobilnost, rješenja za dekarbonizaciju u industriji i poljoprivredu s niskim udjelom ugljika. Naime, te su aktivnosti usklađene s nacionalnom politikom i strateškim okvirima te HBOR-u nude dvostruki (financijski i društveni) i trostruki (financijski, društveni i okolišni) potencijal krajnjeg rezultata. S ciljem aktualizacije udjela pojedinih sektora u ukupnim emisijama HBOR je u 2024. godini započeo novu analizu portfelja uz kontrolu podataka kako bi utvrdio prioritetne sektore.

Procjena klimatskog rizika

Klimatske promjene predstavljaju značajan rizik za financijske institucije jer mogu utjecati na različite aspekte poslovanja i financijske stabilnosti. Procjena klimatskog rizika obuhvaća identifikaciju, analizu i upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama koji mogu utjecati na poslovanje banke. Ovi rizici se obično dijele na fizičke rizike i tranzicijske rizike.

Fizički rizici uključuju izravne učinke klimatskih promjena kao što su ekstremni vremenski uvjeti, porast razine mora, poplave, suše i toplinski valovi. Ovi događaji mogu izazvati značajne materijalne

štete na imovini, infrastrukturi i operacijama klijenata, što može dovesti do povećanih troškova osiguranja, smanjenja vrijednosti kolaterala i povećanja rizika neplaćanja kredita.

Tranzicijski rizici povezani su s procesom prelaska na niskougljično gospodarstvo i uključuju promjene u zakonodavstvu, tehnologiji i tržišnim uvjetima. Regulatorni rizici mogu nastati zbog strožih propisa o emisijama stakleničkih plinova ili poreza na ugljik, što može povećati operativne troškove za klijente u industrijama s visokim emisijama. Tehnološki rizici uključuju rizike povezane s troškovima prelaska na tehnologiju s nižom razinom emisija i/ili zamjenom proizvoda ili usluga proizvodima i uslugama s manjim učinkom na bioraznolikost ili ovisnošću o uslugama ekosustava. Tržišni rizici mogu se manifestirati kroz promjene u preferencijama potrošača i investitora prema održivijim proizvodima i uslugama.

Kako bi učinkovito upravljao klimatskim rizicima, HBOR je započeo uspostavljanje sustava upravljanja klimatskim rizicima. Procjena i upravljanje klimatskim rizicima ne samo da pomaže u smanjenju potencijalnih gubitaka za banku, već također pruža prilike za razvoj novih održivih proizvoda i usluga. HBOR kontinuirano razvija, samostalno te u suradnji s relevantnim ministarstvima i posebnim financijskim institucijama, niz proizvoda i usluga usmjerenih na financiranje projekata zelene tranzicije.

Kroz proaktivno upravljanje klimatskim rizicima, HBOR će pridonijeti otpornijem i održivijem financijskom sustavu.

Financirane emisije stakleničkih plinova

HBOR je u 2023. započeo izračun financiranih emisija stakleničkih plinova iz tri sektora: energetike, zgradarstva i prometa. Izračun financiranih emisija se temelji na projekcijama i na metodologiji *Partnership for Carbon Accounting Financials*, PCAF. Ova metodologija je globalno priznat standard za procjenu, analizu i izvještavanje o emisijama stakleničkih plinova povezanih s kreditima i ulaganjima financijskih institucija. Cilj PCAF-a je omogućiti transparentno i dosljedno izvještavanje o emisijama stakleničkih plinova financijskih portfelja, što posljedično pomaže financijskim institucijama u smanjenju financiranih emisija. Preliminarna analiza ukazuje da su direktne emisije HBOR-a, emisije iz opsega 1 i 2, nematerijalne u odnosu na financirane emisije (emisija opsega 3).

Za 25 % financijskih institucija koje prijavljuju emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3 CDP-u (engl. *Carbon Disclosure Project*, CDP), financirane emisije su u prosjeku za 700 puta veće od emisija koje proizlaze iz vlastitih operacija (opseg 1 i 2). Međutim, ovi podaci nisu potpuni jer obuhvaćaju manje od 10 % portfelja financijskih institucija. Ovo ujedno pokazuje da su financirane emisije (opseg 3) glavni izvor emisija stakleničkih plinova za financijske institucije.

Analiza i sustavno praćenje financiranih emisija omogućit će HBOR-u ugradnju klimatskih mjera u svoje kreditne i investicijske aktivnosti.

Aktivnosti, programi i mjere usmjerene na klimatsku tranziciju, jačanje pozitivnog društveno-ekonomskog utjecaja i otpornosti gospodarstva

HBOR pribavlja sredstva opće i posebne namjene iz različitih međunarodnih i nacionalnih izvora financiranja, a koristi i vlastita sredstva. Sredstva opće i posebne namjene HBOR pribavlja na domaćem i međunarodnim financijskim tržištima, najčešće u obliku kredita i povremeno dužničkih vrijednosnih papira. Sredstva posebne namjene osiguravaju međunarodne financijske institucije, razvojne banke i druge srodne institucije.

Glavni izvori sredstava posebne namjene uključuju međunarodne financijske institucije kao što su Europska investicijska banka (EIB), Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) i Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD). Njihov udio u ukupnom HBOR-ovom zaduženju je 2023. iznosio 82 %, od čega najveći udio ima EIB. Korisnici sredstava ovih međunarodnih financijskih institucija moraju zadovoljiti posebne okolišne i društvene kriterije i standarde.

U izvještajnoj godini uz provedbu svih svojih postojećih programa kreditiranja investicija i obrtnih sredstava kao i financijskih instrumenata u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, HBOR je odobravao plasmane po Mjerama za prevladavanje gospodarskih posljedica rusko-ukrajinske krize.

Nacionalni plan oporavka i otpornosti

EU je početkom 2021. započela s provedbom programa *Next generation EU* u okviru kojeg je uveden i Mehanizam za oporavak i otpornost (engl. *Recovery and Resilience Facility*, RRF) koji državama članicama kroz nacionalne planove oporavka i otpornosti omogućuje korištenje bespovratnih sredstava i povoljnijih zajmova za ubrzanje oporavka od posljedica pandemije bolesti COVID-19 i povećanje otpornosti gospodarstva i društva.

Provedba Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO) planirana je najkasnije do 31. kolovoza 2026. NPOO u ovom razdoblju pridonosi ostvarivanju četiri opća cilja na razini EU-a: promicanju ekonomske, društvene i teritorijalne kohezije u Uniji, jačanju ekonomske i društvene otpornosti, smanjivanju društvenih i ekonomskih učinaka krize te poticanju zelene i digitalne tranzicije.

U izradi NPOO-a su od samih početaka aktivno sudjelovali predstavnici HBOR-a, koji je zajedno s Ministarstvom financija i Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja, bio jedan od nositelja razvoja i implementacije mjera financijskih instrumenata predviđenih u okviru komponente Gospodarstvo, pod-komponente Otpornog zelenog i digitalnog gospodarstva (C.1.1.). To je i formalno potvrđeno u Odluci o sustavu upravljanja i praćenju provedbe aktivnosti u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NN 78/2021) od 9. srpnja 2021. kojom je HBOR imenovan provedbenim tijelom za šest financijskih instrumenata usmjerenih prvenstveno prema poticanju ulaganja, oporavka i otpornosti privatnog sektora i manjim dijelom poticanju ulaganja javnog sektora.

Prilogom Provedbenoj Odluci Vijeća i Operativnim sporazumom zaključenim 9. veljače 2022. između Europske komisije i Ministarstva financija RH utvrđene su ključne etape (engl. *milestones*) i ciljevi (engl. *targets*) s kvalitativnim i kvantitativnim pokazateljima pojedinih mjera te vremenski tijek za praćenje i provedbu svih aktivnosti u okviru NPOO-a čije je pravovremeno ispunjenje po etapama ključno za povlačenje sredstava iz RRF-a. HBOR je tijekom 2022. ispunio svoju obavezu uspostave financijskih instrumenata za male i srednje poduzetnike, za subjekte srednje tržišne kapitalizacije i velike subjekte te za javni sektor.

U okviru NPOO-a HBOR-u je povjerena provedba šest financijskih instrumenata ukupne vrijednosti 256 milijuna EUR. Tijekom 2023. HBOR je provodio pet financijskih instrumenata, dok je šesti financijski instrument razvoja fondova rizičnog kapitala bio u razvoju te se njegova provedba očekuje 2024.:

- Financijski instrument izravnih kredita HBOR-a iznosa iznad 100.000 EUR za mikro, male i srednje poslovne subjekte ukupne vrijednosti 66 milijuna EUR,
- Financijski instrument Fonda subvencija kamata po kreditima za mikro, male i srednje poslovne subjekte ukupne vrijednosti 26,6 milijuna EUR,
- Financijski instrument Fonda subvencija kamata po kreditima subjektima srednje tržišne kapitalizacije i velikim poslovnim subjektima ukupne vrijednosti 26,6 milijuna EUR,
- Financijski instrument Fonda subvencija kamata po kreditima za subjekte javnog sektora ukupne vrijednosti 26,6 milijuna EUR,
- Financijski instrument jamstvenog fonda za kredite subjektima srednje tržišne kapitalizacije i velikim poslovnim subjektima ukupne vrijednosti 80 milijuna EUR.

Svi financijski instrumenti usklađeni su s načelom *nenanošenja bitne štete*.

Financijski instrumenti omogućuju povoljnije uvjete financiranja projekata jačanja konkurentnosti i otpornosti, a još povoljnije uvjete financiranja mogu ostvariti projekti koji doprinose digitalnoj i zelenoj tranziciji gospodarstva. Operativnim programima za provedbu financijskih instrumenata

definiran je najmanji iznos svakog financijskog instrumenta koji će se alocirati za ulaganja u projekte zelene tranzicije i za projekte usmjerene na smanjenje stakleničkih plinova.

Projekti zelene tranzicije obuhvaćaju projekte koji prema kriterijima Taksonomije EU-a i pripadajućim propisima (delegiranim aktima) znatno doprinose ostvarenju najmanje jednog od sljedećih okolišnih ciljeva:

- Ublažavanje klimatskih promjena,
- Prilagođavanje klimatskim promjenama,
- Održiva uporaba i zaštita voda i morskih resursa,
- Prijelaz na kružnu ekonomiju,
- Sprečavanje i suzbijanje onečišćenja,
- Zaštita i obnova biološke raznolikosti i ekosustava.

i istovremeno zadovoljavaju načelo *nenanošenja bitne štete* ostalim okolišnim ciljevima. Projekti zelene tranzicije obuhvaćaju, između ostalog, ulaganja u zelene tehnologije, poslovne modele koji se temelje na kružnom gospodarstvu, obnovljive izvore energije, energetsku učinkovitost i dr.

Budući da je u okviru financijskih instrumenata subvencije kamate iz sredstava NPOO-a predviđena suradnja s bankama i leasing društvima, HBOR je 18. siječnja 2023. s bankama sklopio Sporazum o suradnji na poslovima subvencioniranja kamata iz sredstava NPOO-a, dok je s leasing društvima Sporazum potpisan tijekom prosinca 2023.

Pregled korištenja financijskih instrumenata u okviru NPOO-a

Izravni krediti putem programa Investicije posebnih segmenata malih i srednjih poduzetnika (MSP) u okviru NPOO-a

Financijski instrument usmjeren je na poduzetnike i sektore koji uobičajeno imaju otežan pristup financiranju: poduzetnici početnici, mladi poduzetnici, žene u poduzetništvu te ulaganja malih i srednjih poduzeća u slabije razvijena područja te istraživanja i razvoj. Provedba financijskog instrumenta započeta je u lipnju 2022. godine. Od početka provedbe do kraja 2023. odobreno je 69 kredita u ukupnom iznosu od 16,7 milijuna EUR.

Financijski instrumenti subvencioniranja kamata za privatni i javni sektor

Od početka primjene u lipnju 2022. i tijekom cijele 2023. HBOR je provodio tri financijska instrumenta subvencija kamata kojima su se omogućili povoljniji uvjeti financiranja ulaganja:

- mikro, malih i srednjih poslovnih subjekata,
- subjekata srednje tržišne kapitalizacije i velikih poslovnih subjekata,
- javnog sektora.

Subvenciju kamata moguće je dodijeliti za investicijske kredite usmjerene na ulaganja u jačanje konkurentnosti i otpornosti, dok je za ulaganja u zelene i digitalne tehnologije koje su nužne za dugoročni održivi razvoj javnog i privatnog sektora u Republici Hrvatskoj, subvencija kamata još značajnija. Subvencioniranje kamata odobrava se kroz programe kreditiranja HBOR-a izravnim kreditiranjem od lipnja 2022., a od 2023. i u suradnji s 16 poslovnih banaka.

Od početka provedbe do kraja 2023. HBOR je odobrio 107 kredita u iznosu od 245 milijuna EUR. Dodatno, krajem 2023. HBOR je potpisao sporazume o suradnji s pet leasing društava za subvencioniranje kamata putem financijskog i operativnog leasinga čija će operativna provedba započeti u 2024.

Financijski instrument jamstveni fond za kredite subjektima srednje tržišne kapitalizacije i velikim poslovnim subjektima

U Republici Hrvatskoj već duži niz godina postoje različiti jamstveni proizvodi usmjereni na podršku ulaganjima mikro, malih i srednjih poduzeća. Kako bi se omogućila slična podrška i subjektima srednje tržišne kapitalizacije i velikim poslovnim subjektima, te time podržala njihova brža tranzicija prema zelenim i digitalnim tehnologijama, u okviru NPOO-a uspostavljen je novi model jamstava za investicijske kredite subjekata srednje tržišne kapitalizacije i velikih poslovnih subjekata. U 2023. HBOR je izdao prvo jamstvo za kredit u iznosu od 289 tisuća EUR uz 80 % pokriva.

NPOO – upitnik za samoprocjenu

Stručnjaci iz Odjela za okoliš i klimatske promjene HBOR-a za svaki predloženi projekt procjenjuju je li prihvatljiv za financiranje te imaju li njegovi klimatski, okolišni i društveni učinci obilježje održivog projekta, između ostalog, i na temelju podataka iz Upitnika za samoprocjenu.

Upitnik je pripremljen u skladu s klimatskim, okolišnim i društvenim standardima iz Tehničkih smjernica o provjeri održivosti u okviru fonda InvestEU¹². Cilj upitnika bio je osigurati usklađenost mjera s Tehničkim smjernicama za primjenu Tehničkih načela *nenanošenja bitne štete* u okviru Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost¹³ prema prijedlogu Provedbene odluke Vijeća o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Hrvatske vezano za implementaciju Financijskih instrumenata te odobrenje kredita krajnjim korisnicima za koje je zadužen HBOR kao provedbeno tijelo.

U slučaju projekta za koji je potrebno provesti detaljni pregled i provjeru klimatskih, okolišnih i društvenih zahtjeva iz Tehničkih smjernica o provjeri održivosti u okviru InvestEU, HBOR zadržava pravo naknadnog traženja dodatnih informacija i dokumentacije od klijenata, radi potpunijeg utvrđivanja mogućih rizika.

Europska investicijska banka (EIB)

Tijekom 2023. EIB je proveo ocjenu usklađenosti HBOR-a s njegovim okolišnim i društvenim standardima koja je pokazala da je HBOR u potpunosti usklađen. Ova je EIB-ova pozitivna ocjena usklađenosti od iznimnog značaja za HBOR zbog potvrde kapaciteta i stručnosti u usvajanju novih standarda.

U studenom 2023. HBOR i EIB potpisali su ugovor kojim su osigurali 200 milijuna EUR (od ukupno 500 milijuna EUR odobrenog okvira) za financiranje malih i srednjih poduzetnika, poduzeća srednje tržišne kapitalizacije i subjekata javnog sektora te velikih privatnih poduzeća, od čega je 20 % namijenjeno za zelene projekte. HBOR će EIB-ova sredstva odobravati privatnim poduzećima i subjektima javnog sektora izravno ili putem lokalnih financijskih posrednika, pri čemu je 70 % ukupnog iznosa sredstava namijenjeno malim i srednjim poduzećima te poduzećima srednje tržišne kapitalizacije.

Očekuje se da će ovaj kredit znatno doprinijeti ciljevima kohezijske politike EU-a i podržati zelene projekte u skladu s klimatskim ciljevima EIB-a. Ovaj ugovor će, između ostalog, pomoći HBOR-u u kvalitetnom iskorištavanju bespovratnih sredstava EU-a i strukturnih fondova te mobilizaciji ulaganja u hrvatsko gospodarstvo u iznosu od milijardu EUR.

¹² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52021XC0713\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52021XC0713(02))

¹³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0218(01))

EIB je definirao okolišne i društvene kriterije (standarde) za dodjelu sredstava¹⁴. Vezano za okolišne kriterije EIB traži usklađenost projekata proizvodnje energije i srodnih djelatnosti, izgradnje novih ili obnove postojećih objekata i nabave transportnih sredstava s Pariškim sporazumom. Također, EIB je u skladu s Taksonomijom EU-a definirao Tablicu zelene prihvatljivosti 2023. (engl. *Green Eligibility Table 2023*) s kriterijima prihvatljivosti. Tablicom je obuhvaćena lista zelenih sektora i djelatnosti, kategorije zelenih projekata, posebni kriteriji i uvjeti koji znatno pridonose nekom zelenom cilju, pokazatelji zelenih rezultata (engl. *Green Results Indicator*) te opis dodatnih informacija (engl. *Green Additional Info*). Društvenim kriterijima obuhvaćeni su utjecaji projekata na ljudska prava, zdravlje ljudi, zajednice i pojedine relevantne skupine.

Razvojna banka Vijeća Europe (CEB)

Projekti koji se financiraju iz CEB-ovih sredstava moraju biti usklađeni s njegovom Politikom okolišne i socijalne zaštite (engl. *Environmental and Social Safeguards Policy*) i ne smiju ni na koji način kršiti odredbe Europske konvencije o ljudskim pravima ili Europske socijalne povelje.

Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)

IBRD je definirao okolišni i društveni okvir (engl. *Environmental and Social Framework*) koji se sastoji od Vizije za održivi razvoj (eng. *Vision for Sustainable Development*) te Okolišne i društvene standarde (eng. *Environmental and Social Standards*) sa zahtjevima za korisnike sredstava. IBRD također pridaje veliku važnost uključivanju zainteresiranih strana i pružanju pravodobnih, relevantnih, razumljivih i dostupnih informacija.

HBOR partner u provedbi InvestEU programa

Vezano za InvestEU HBOR je tijekom 2023. prošao kroz iznimno složen i zahtjevan postupak provjere *Pillar Assessment* („procjena stupova“) za potrebe dobivanja akreditacije za izravno korištenje sredstava iz europskih fondova. Riječ je o postupku koje europske nacionalne razvojne banke i institucije te međunarodne financijske institucije moraju proći kako bi se ocijenila njihova prihvatljivost za upravljanje sredstvima EU-a. Procjena se provodi u tri koraka: podnošenje zahtjeva za „procjenu stupova“, ocjena prihvatljivosti podnositelja zahtjeva, ocjena na temelju stupova kako bi se osiguralo pravilno upravljanje sredstvima EU-a¹⁵, odabir partnera u provedbi programa u okviru InvestEU i pregovori o utvrđivanju vrste financijskih proizvoda koji se žele provesti i s njima povezani uvjeti te potpisivanje sporazuma o jamstvu kojim se dodjeljuje status partnera u provedbi InvestEU programa.

Financijski instrumenti

HBOR je zaključno s 31. prosinca 2023. godine završio s provedbom financijskih instrumenata „ESIF Krediti za rast i razvoj“, „ESIF Krediti za javnu rasvjetu“ i „ESIF Krediti za energetska učinkovitost u zgradama javnog sektora“. Dodatno, HBOR je tijekom 2023. godine uspješno realizirao financijske instrumente „Obrtna sredstva za ruralni razvoj“ i „Obrtna sredstva za poljoprivredu i preradu“ čija je provedba nastavljena i tijekom 2024. godine.

Uspješna realizacija postojećih financijskih instrumenata omogućila je HBOR-u provođenje novih financijskih instrumenata u novom programskom razdoblju 2021.-2027. u okviru Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027.

Sva ulaganja u okviru financijskih instrumenata za programsko razdoblje 2021.-2027. moraju biti usklađena s načelom *nenanošenja bitne štete* (engl. *Do No Significant Harm, DNSH*) okolišnim ciljevima prema Tehničkim smjernicama o primjeni načela nenanošenja bitne štete u okviru Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost (2021/C 58 /01) i s Tehničkim smjernicama za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.-2027 (2021/C373/01).

¹⁴ EIB Environmental and Social Standards i EIB Climate Action and Environmental Sustainability (List of eligible sector and eligibility criteria)

¹⁵ Procjena stupova je neovisna vanjska revizija, dok Europska komisija zaključuje svoju procjenu na temelju nalaza revizorskog izvještaja.

Prema Tehničkim smjernicama priprema za klimatske promjene proces je uključivanja mjera ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe na klimatske promjene u razvoj infrastrukturnih projekata u skladu s Pariškim sporazumom.

Proces je podijeljen u dva stupa (ublažavanje i prilagodba) i dvije faze (pregled i detaljna analiza). Provedba detaljne analize ovisi o ishodima pregleda, što smanjuje administrativno opterećenje.

Fondovi rizičnog kapitala

HBOR je u proteklom razdoblju sudjelovao u nizu inicijativa za razvoj tržišta rizičnog kapitala kako bi se osigurali odgovarajući izvori za pomoć rastu poduzetničkih aktivnosti.

Kroz *venture capital* (VC) fond *Fil Rouge Capital* (FRC2 CROATIA PARTNERS SCSp), koji je uz HBOR-ovu podršku osnovan 2019., ukupno je provedeno 212 investicija u 145 poduzeća. Fondu je s krajem 2023. završila investicijska faza. Fond je ulagao u poduzeća u Republici Hrvatskoj u najranijim fazama razvoja usmjerenim na inovativnost i želju za uspjehom. Fond se sastoji od dvije komponente: akceleratori program je namijenjen inovativnim start-up tvrtkama (engl. *start-up*) s poslovnom idejom (Start-up škola) ili prototipom (Akcelerator) i VC komponente namijenjene poduzećima koja su već prošla ranu fazu razvoja i imaju prve kupce.

Tri fonda rizičnog kapitala osnovana u okviru programa CROGIP (engl. *Croatian Growth Investment Programme*) intenzivno ulažu u rastuća poduzeća u Republici Hrvatskoj te manjim dijelom u Sloveniji. Osim općeg cilja davanja podrške hrvatskim poduzećima i otvaranja novih radnih mjesta osiguravanjem dostupnosti vlasničkog kapitala, svrha CROGIP-a je i razvoj tržišta i institucionalnih kapaciteta za financiranje vlasničkim kapitalom u Republici Hrvatskoj. Ova se podrška daje aktivnim podržavanjem društava za upravljanje fondovima koja značajan dio svojih ulaganja usmjeravaju u hrvatska poduzeća.

Kroz CROGIP inicijativu ukupno je do kraja 2023. uloženo u 47 investicija, na koje je utrošeno 45,13 % preuzete obveze ulaganja HBOR-a. Dodatno, iz CROGIP inicijative, koja je omogućila uspostavljanje prve regionalne platforme za pokretanje fonda za financiranje komercijalizacije inovativnih tehnoloških i znanstvenih rješenja hrvatskih i slovenskih sveučilišta, istraživačkih instituta i centara, očekuje se i pokretanje prvog fonda namijenjenog financiranju projekata koji su isključivo usmjereni na transfer tehnologija, odnosno Fonda za transfer tehnologija.

Europski investicijski fond i HBOR

U srpnju 2023. pokrenut je novi Program (engl. *Croatian Growth Investment Programme*, CROGIP II) unutar kojeg je potpisan ugovor s Europskim investicijskim fondom (engl. *European Investment Fund*, EIF) vrijedan 52 milijuna EUR (svaka od ugovornih strana koristi po 26 milijuna EUR), a namijenjen je pokretanju investicijskog programa za podršku brzorastućim malim i srednjim poduzećima, malim srednje kapitaliziranim poduzećima i srednje kapitaliziranim poduzećima koja su osnovana i posluju u Hrvatskoj. HBOR-ov doprinos financira se kroz Mehanizam za oporavak i otpornost u okviru „EU sljedeće generacije“ (engl. *NextGenerationEU*) u skladu s Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO).

EIF i HBOR zajednički će upravljati programom i voditi ga kroz ulaganja fondova u ciljana poduzeća. Program nije ograničen ni na koji sektor, iako će biti usmjeren na klimu i inovacije. Tako će se najmanje 25 % ukupnog iznosa usmjeriti na financiranje korisnika koji ispunjavaju kriterije EIF-a za klimatske aktivnosti i okolišnu održivost. Program ulaganja također će nastojati pružati podršku timovima u nastajanju koji će biti locirani u Hrvatskoj i čija će strategija ulaganja fonda biti usmjerena najvećim dijelom na Hrvatsku.

Inicijativa triju mora, platforma za suradnju 12 zemalja članica Europske unije na području triju mora (Jadransko, Baltičko i Crno more), osnovana je radi pružanja podrške zajedničkim prekograničnim strateškim projektima s naglaskom na energetsku, prometnu i digitalnu povezanost regije. Investicijski cilj Investicijskog fonda Inicijative triju mora je korištenje raspoloživih sredstava za ulaganje u infrastrukturne projekte kojima se doprinosi sigurnosti i raznolikosti opskrbe energijom, smanjenju

emisija i troškova prijevoza, gospodarskoj, društvenoj i digitalnoj povezanosti zemalja članica Europske unije te integraciji kroz smanjenje razlika u kvaliteti infrastrukture. HBOR je odlukom Vlade Republike Hrvatske ovlašten da u svoje ime, a za račun Vlade Republike Hrvatske, provede ulaganje u Fond u iznosu do 20 milijuna EUR.

Aktivne mjere pomoći uslijed pandemije COVID-19 i ruske agresije na Ukrajinu

Mjere pomoći gospodarstvu uslijed ruske agresije na Ukrajinu

Uslijed tržišnih poremećaja uzrokovanih ruskom agresijom na Ukrajinu, HBOR je i u 2023. nastavio provoditi mjere pomoći gospodarstvu temeljem Privremenog kriznog okvira. Krediti za likvidnost su se odobravali kroz privremenu mjeru „Obrtna sredstva KRIZA 2022“ i police osiguranja kao instrument osiguranja uz mogućnost subvencioniranja premije osiguranja čime se poduzetnicima olakšalo prevladavanje gospodarskih posljedica rusko-ukrajinske krize. Mjera je uvedena 1. rujna 2022. i trajala je do 31. prosinca 2023., a ukupno je odobreno 257 kredita u ukupnom iznosu od 287 milijuna EUR.

Obrtna sredstva za ruralni razvoj

Ovaj se program također provodio kao mjera za prevladavanje gospodarskih posljedica pandemije uzrokovane COVID-19 virusom na temelju Sporazuma o financiranju s Ministarstvom poljoprivrede i Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu. Sredstva Programa bila su namijenjena korisnicima pogođenim poremećajima u poljoprivrednoj proizvodnji i na tržištu poljoprivrednih proizvoda slijedom pandemije uzrokovane COVID-19 virusom. Kreditnim programom bio je olakšan pristup financiranju obrtnih sredstava potrebnih za neometano odvijanje proizvodnje i financiranje tekućeg poslovanja kroz nižu cijenu financiranja (niža kamatna stopa, bez plaćanja naknada) i nižim zahtjevima za osiguranjem. U 2023. odobreno je 57 kredita u ukupnom iznosu od 6,5 milijuna EUR.

Obrtna sredstva za poljoprivredu i preradu

U četvrtom kvartalu 2023. HBOR je na temelju Sporazuma o financiranju s Ministarstvom poljoprivrede i Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu uveo novi Program kreditiranja “Obrtna sredstva za poljoprivredu i preradu” iz sredstava od povrata financijskog instrumenta “Obrtna sredstva za ruralni razvoj”. Navedena sredstva koristila su se za daljnje odobrenje kredita za obrtna sredstva kao odgovor na niz poremećaja u poljoprivrednoj proizvodnji i na tržištu poljoprivrednih proizvoda koji su uzrokovani ruskom agresijom na Ukrajinu. U 2023. odobreno je 65 kredita u ukupnom iznosu od 10,5 milijuna EUR.

Osiguranje izvoza

Poslove osiguranja i reosiguranja izvoza HBOR obavlja kao mandatni posao s ciljem poticanja izvoza, internacionalizacije poslovanja te povećanja konkurentnosti hrvatskih izvoznika na stranim tržištima. Zbog krize uzrokovane ruskom agresijom na Ukrajinu, HBOR je i u okviru mandatnih poslova osiguranja izvoza poseban naglasak stavio na olakšavanje financiranja likvidnosti za izvoznike. Tako su u drugoj polovici 2022. uvedeni novi programi osiguranja kredita za likvidnost izvoznika (mjere pomoći gospodarstvu RH nakon ruske agresije na Ukrajinu), kao i program subvencioniranja premije osiguranja, a koji su se provodili do 31. prosinca 2023. na temelju Privremenog kriznog okvira Europske komisije.

HBOR je u okviru mandatnih poslova osiguranja izvoza, kroz mjere pomoći gospodarstvu RH uslijed kriza uzrokovanih COVID-19 pandemijom te ruskom agresijom na Ukrajinu, osigurao preko milijardu eura kredita za likvidnost izvoznika te je izvoznicima odobrio preko 18 milijuna EUR subvencija premije osiguranja, čime je i kroz mandatne poslove osiguranja izvoza doprinio ublažavanju negativnih posljedica navedenih kriza na gospodarstvo RH.

Nastavak suradnje s JLP(R)S-ovima i HAMAG BICRO-om

Subvencija kamatne stope u pojedinim županijama, općinama i gradovima

HBOR je i u 2023. nastavio doprinositi postizanju ujednačenog regionalnog razvoja putem suradnje sa županijama, gradovima i općinama. Na temelju ugovora o poslovnoj suradnji zaključenih između HBOR-a i županija, gradova i općina, poduzetnici mogu koristiti subvenciju kamatne stope na kredite HBOR-a iz sredstava županije, grada ili općine. Do kraja 2023. godine HBOR je ostvario suradnju s 44 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave – JLP(R)S.

Suradnja s HAMAG-BICRO-om

U 2023. nastavljena je suradnja s HAMAG-BICRO-om na 3 jamstvena programa. Završetkom 2023. godine završena je provedba ESIF pojedinačnih jamstava za investicijske kredite i kredite za obrtna sredstva i ESIF ograničenog portfeljnog jamstva, dok se jamstveni program ESIF pojedinačna jamstva za ruralni razvoj nastavio provoditi i u 2024. godini.

5 Okoliš

5.1. Potrošnja energenata i emisije stakleničkih plinova

HBOR u zgradama koristi električnu i toplinsku energiju i prirodni plin od HEP Elektre i HEP Toplinarstva. Potrošnja energije prati se za svaku zgradu na tri lokacije u Zagrebu, Zelinska 3, Gajeva 33 i Strossmayerov trg 9 (potrošnja prirodnog plina evidentirana je samo na lokaciji Gajeva 33). Također, HBOR koristi dizelsko gorivo za 20 vozila u vlasništvu koliko ih je imao u 2023.

ENERGENT	MJERNA JEDINICA	2022.	2023.	2023. U USPOREDBI S 2022.
električna energija	kWh	207.297	210.766,24	+1,67 %
toplinska energija	kWh	158.783	125.457	-20,99 %
prirodni plin	m ³	8.040	8.045	+0,06 %
dizel	l		23.661,61	

Potrošnja energenata izravno i neizravno doprinosi emisijama stakleničkih plinova. Potrošnja električne i toplinske energije neizravno doprinosi, dok potrošnja dizela i prirodnog plina izravno doprinose emisijama stakleničkih plinova. HBOR je za potrebe ovog izvještaja prvi put analizirao emisije stakleničkih plinova iz opsega 1 i 2. Analizom su obuhvaćeni staklenički plinovi ugljikov dioksid (CO₂), metan (CH₄) i dušikov oksid (N₂O), dok preostali staklenički plinovi iz Kyoto protokola, fluorougljikovodici (HFC_s), perfluorougljici (PFC_s) i sumporov heksafluorid (SF₆), ovom analizom nisu identificirani.

Izračun emisija stakleničkih plinova HBOR-a temelji se na zahtjevima GHG Protokola o korporativnom računovodstvu i izvještavanju¹⁶ (engl. *GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard*) i zahtjevima norme HRN EN ISO 14064-1:2018 Specifikacija sa smjericama na razini organizacije za kvantifikaciju i izvješćivanje o emisijama i uklanjanju stakleničkih plinova.

Protokol o emisijama stakleničkih plinova obuhvaća klasifikaciju emisija pod nazivom opseg 1, opseg 2 i opseg 3. Norma stakleničkih plinova ISO14064-1 definirala je sljedeće pojmove: izravne emisije stakleničkih plinova kao opseg 1, energetske neizravne emisije stakleničkih plinova kao opseg 2 te ostale neizravne emisije stakleničkih plinova kao opseg 3.

Opseg 1 obuhvaća izravne emisije nastale uslijed potrošnje dizel goriva u vozilima u vlasništvu HBOR-a te prirodnog plina za potrebe grijanja, dok opseg 2 obuhvaća neizravne emisije nastale uslijed korištenja električne i toplinske energije.

Svaki staklenički plin ima različita svojstva zračenja te sukladno tome i različit klimatski utjecaj. Kako bi se omogućila usporedba doprinosa različitih stakleničkih plinova globalnom zagrijavanju, emisije stakleničkih plinova množe se s pripadajućim potencijalima globalnog zagrijavanja (engl. *Global Warming Potential, GWP*). Tako izračunate emisije mogu se uspoređivati te se iskazuju kao ekvivalent emisije ugljikovog dioksida (oznaka: CO₂e ili CO₂eq).

Potencijali globalnog zagrijavanja korišteni za izračun emisija stakleničkih plinova, koji se odnose na vremensko razdoblje od 100 godina, preuzeti su iz posljednjeg Šestog izvještaja¹⁷ Međuvladinog tijela za klimatske promjene (engl. *Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC*) te su prikazani u Tablici 1.

¹⁶ Zajednički projekt Svjetskog instituta za resurse (engl. World Resources Institute, WRI) i Svjetskog poslovnog savjeta za održivi razvoj (engl. World Business Council for Sustainable Development, WBCSD).

¹⁷ IPCC, 2021: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, A. Pirani, S.L. Connors, C. Péan, S. Berger, N. Caud, Y. Chen, L. Goldfarb, M.I. Gomis, M. Huang, K. Leitzell, E. Lonnoy, J.B.R. Matthews, T.K. Maycock, T. Waterfield, O. Yelekçi, R. Yu, and B. Zhou (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 2391 pp. (p. 1017) doi:10.1017/9781009157896.

TABLICA - 1 Vrijednosti potencijala globalnog zagrijavanja za vremenski horizont od 100 godina

STAKLENIČKI PLIN	KEMIJSKA FORMULA	VRIJEDNOSTI GWP-A ZA VREMENSKI HORIZONT OD 100 GODINA
Ugljikov dioksid	CO ₂	1
Metan (fosilno podrijetlo)	CH ₄	29,8
Dušikov oksid	N ₂ O	273

Za izračun izravnih emisija opsega 1 koje proizlaze iz pokretnih i nepokretnih energetske izvora koristili su se emisijski faktori (engl. *Emission Factor*, EF) iz Šestog izvještaja¹⁷ Međuvladinog panela za klimatske promjene koji su prikazani u sljedećoj tablici:

VRSTA GORIVA	EF CO ₂ (kg/MJ)	EF CH ₄ (kg/TJ)	EF N ₂ O (kg/TJ)
dizel	0,0741	3,9	3,9
prirodni plin	0,0561	5	0,1

Za izračun neizravnih emisija opsega 2 koje proizlaze iz korištenja električne i toplinske energije koristili su se emisijski faktori iz Hrvatske baze nacionalnih faktora emisija¹⁸. Nacionalni faktori za emisije stakleničkih plinova usklađeni su s metodologijom za izračun ugljičnog otiska, GHG Protokolom i standardima ISO 14064-1 i ISO/TR 14069.

U bazi se nalaze emisijski faktori za 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. te zasebno za sektore: goriva, električne energije, topline, prijevoza putnika, prijevoza robe, korištenja zemljišta, promjena korištenja zemljišta i šumarstva (LULUCF), otpada te klimatizacije. Emisijski faktori su izrađeni za svaki od stakleničkih plinova zasebno te je određen i emisijski faktor CO₂ ekvivalenta. U ovoj analizi koristili su se zadnje dostupni emisijski faktori iz 2020. koji su prikazani u sljedećoj tablici:

VRSTA ENERGIJE	EF CO ₂ IZGARANJE KG/MWH	EF CH ₄ IZGARANJE KG/MWH	EF N ₂ O IZGARANJE KG/MWH	EF CO ₂ EKVIVALENT IZGARANJE KG/MWH
Električna	129,952455	0,013219	0,002574	131,031029
Toplinska	211,509116	0,005722	0,000663	211,856532

Ukupne emisije stakleničkih plinova koje su posljedica izgaranja goriva vozila u vlasništvu HBOR-a i potrošnje prirodnog plina u 2023. iznosile su 83,95 t CO₂eq, dok su ukupne emisije stakleničkih plinova koje su posljedica potrošnje električne i toplinske energije u 2023. iznosile 54,2 t CO₂eq. Ukupne emisije opsega 1 i 2 u 2023. iznosile su 138,14 t CO₂eq.

18 <https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/ugljicni-otisak/8960>

Sljedeća tablica prikazuje usporedne podatke ukupnih emisija stakleničkih plinova u tonama ekvivalenta ugljičnog dioksida:

OPSEG	IZVOR EMISIJA	STAKLENIČKI PLINOVI 2023.			
		CO ₂ (t)	CH ₄ (t)	N ₂ O (t)	CO ₂ eq (t)
Opseg 1	izravne emisije iz pokretnih izvora	67,13	0,0035	0,0035	68,20
	izravne emisije iz nepokretnih izvora	15,69	0,0014	0,00003	15,74
Opseg 2	neizravne emisije iz potrošnje el. energije	27,34	0,0028	0,00054	27,62
	neizravne emisije iz potrošnje toplinske energije	26,54	0,0007	0,00008	26,58
Ukupno		136,75	0,0084	0,0042	138,14

Analiza emisija stakleničkih plinova u okviru vlastitih operacija (opseg 1 i 2) HBOR-a pokazala je da njihov utjecaj nije značajan u usporedbi s emisijama opsega 3 posebice financiranih emisija koje HBOR tek treba analizirati.

5.2. Ostali utjecaji na okoliš

Pristup upravljanju okolišnim utjecajima HBOR-a, osobito klimatskim promjenama, obuhvaća aktivnosti iz vlastitog poslovanja te utjecaje duž lanca vrijednosti koji su primarno vezani uz poticanje i implementaciju projekata koji doprinose razvoju zelene ekonomije.

Utjecaji HBOR-ovih aktivnosti na okoliš

S obzirom na prirodu poslovnih aktivnosti, koje su pretežno vezane uz administrativne poslove i analizu prikupljenih podataka, HBOR nema značajnih negativnih utjecaja na okoliš.

Politike upravljanja temelje se na zakonskoj regulativi iz područja zaštite okoliša i održivog gospodarenja otpadom te su ugrađene u odgovarajuće interne akte, čime se preveniraju i svi potencijalni negativni utjecaji na okoliš. Okolišni čimbenici obuhvaćeni politikama odnose se na potrošnju energije te gospodarenje otpadom. Pristup upravljanju okolišnim čimbenicima procjenjuje se u sklopu ocjene uspješnosti upravljanja imovinom, koju HBOR provodi kontinuirano na tromjesečnoj razini.

Internu politiku upravljanja okolišnim utjecajima provodi Odjel održavanja imovine, posebna organizacijska jedinica Sektora poslovne podrške. Sukladno poslovnim politikama, HBOR je usvojio kućni red u kojem je propisano ponašanje koje se očekuje od radnika u svakodnevnom radu. Između ostalog, radnicima se nalaže racionalno i štedljivo ponašanje u svrhu stvaranja što manjih količina otpada te smanjenja potrošnje energije.

Svi zaposlenici upoznati su s internim politikama koje su im dostupne na Intranetu i SharePointu. Prikupljanje otpadne plastike te papira i otpadnog kartona također je organizirano putem posebno označenih kartonskih spremnika postavljenih na vidljiva mjesta unutar poslovnih prostora banke. Kutije za otpadni papir postavljene su i u uredima zaposlenih.

5.2.1. Potrošnja vode

HBOR za svoje poslovne aktivnosti koristi vodu iz javnog vodoopskrbnog sustava Grada Zagreba te se sva voda ispušta u sustav javne odvodnje. Poslovne aktivnosti ne zahtijevaju posebne uvjete u vezi iskorištavanja vodnih resursa te utjecaj potrošnje vode u okviru vlastitih operacija HBOR-a nije značajan.

Potrošnja se očitava putem vodomjera s time da su na lokacijama Gajeva i Strossmayerov trg, uz mjerilo potrošnje vode za svaku zgradu, postavljena i mjerila potrošnje vode za hidrante.

U izvještajnoj godini ukupno je na svim lokacijama potrošeno 1.048,00 m³ vode. U odnosu na prethodne godine vidljiv je pad potrošnje jer zgrada na Strossmayerovom trgu nije bila u funkciji 2023., a dio zaposlenika je preraspodijeljen na druge lokacije ili na rad od kuće.

LOKACIJE POSLOVANJA I POTROŠNJE	MJERNA JEDINICA	2022.	2023.	2023. U USPOREDBI S 2022.
Zelinska 3	m ³	635,00	718,00	+13,07 %
Gajeva 33	m ³	258,00	330,00	+27,91 %
Strossmayerov trg 9	m ³	258,00	-	-
Ukupna potrošnja vode	m³	1.151,00	1.048,00	-8,95 %

5.2.2. Gospodarenje otpadom

Potrošnjom resursa i tokovima otpada u HBOR-u se upravlja sustavno, praćenjem potreba i utroška različitih resursa te organizacijom odvojenog prikupljanja reciklabilnih vrsta otpada na radnom mjestu (papir i plastika). Odvoz, zbrinjavanje i reciklažu otpada obavljaju ovlaštene tvrtke za gospodarenje otpadom kojima se otpad predaje, u skladu s važećim propisima. Poslovne aktivnosti ne zahtijevaju posebne uvjete u vezi s gospodarenjem otpadom te utjecaj nastalog otpada u okviru vlastitih operacija HBOR-a nije značajan.

U 2023. ukupno je proizvedeno 26.189,10 kg otpada. Od toga, 19.494,10 kg glomaznog otpada, 2.680,00 kg papira i kartona i 3.330,00 kg elektroničkog otpada. Nastalo je i 685,10 kg opasnog otpada, 165,1 kg iz redovnih poslovnih aktivnosti (138,80 kg tonera te 26,30 kg fluorescentnih cijevi), dok je 520,00 kg PVC ambalaže zagađene opasnim tvarima zatečeno na lokaciji stečene nekretnine u Sračincima. S opasnim otpadom postupa se u skladu sa zakonskom regulativom, odnosno svaka vrsta opasnog otpada prikuplja se i skladišti odvojeno do predaje ovlaštenom sakupljaču otpada. U 2022. nije bilo proizvodnje opasnog otpada jer nije bilo mijenjanja fluorescentnih cijevi i nije bilo zbrinjavanja tonera zbog manje količine ispisa jer se većim dijelom radilo od kuće. U 2023. povećana je količina neopasnog otpada u odnosu na 2022. zbog zbrinjavanja glomaznog otpada s lokacije Strossmayerov trg 9, gdje je zgrada u fazi pripreme za cjelovitu obnovu. Tijekom pripreme za cjelovitu obnovu u projektnom zadatku su postavljeni zahtjevi na način da se, što je više moguće, unaprijede svojstva zgrade u smislu okolišne i društvene održivosti. Ujedno, odluka da se zgrada obnovi znači da neće nastati velika količina građevnog otpada zbog njezinog uklanjanja.

VRSTA OTPADA	MJERNA JEDINICA	2022.	2023.
Opasni otpad	t	-	0,6851
Neopasni otpad	t	1,02	25,50
Ukupna masa otpada	t	1.020,00	26,1891

6 Društvo

6.1. Zaposlenici

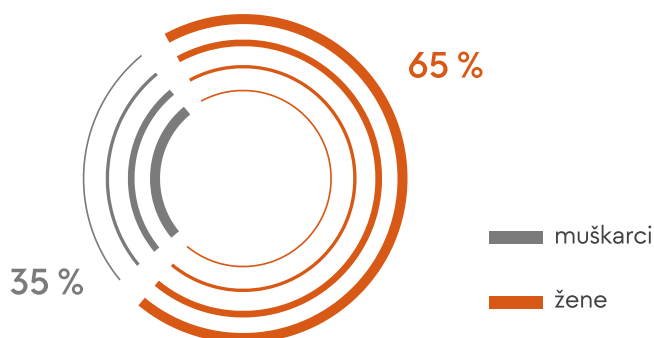
Osnovni akt iz kojeg proizlaze temeljna prava i obveze zaposlenika je Pravilnik o radu, koji je tijekom 2023. usklađen sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu te je stupio na snagu 30. lipnja 2023. Donošenju novog Pravilnika prethodilo je savjetovanje sa sindikalnim povjerenikom koji ima prava i obveze Radničkog vijeća.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je od 2006. uključena u certifikaciju Poslodavac partner te je u 2023. po trinaesti put postala nositelj certifikata Poslodavac partner, priznanja za izvrsnost u upravljanju ljudskim resursima koje dodjeljuje Selectio, vodeća konzultantska tvrtka u Hrvatskoj za savjetovanje u području upravljanja ljudskim potencijalima.

HBOR kontinuirano ulaže u razvoj svojih zaposlenika kako bi im omogućio stjecanje ključnih kompetencija i vještina koje su od koristi u njihovom poslovnom i privatnom životu. Kroz raznolike edukacije, zaposlenici imaju priliku usavršiti se u stručnim znanjima i vještinama potrebnim za obavljanje svog posla, razvoju komunikacijskih vještina, upravljanju vremenom te osobnoj učinkovitosti. Zaposlenici imaju mogućnost pohađati i konferencije koje se tiču njihova područja rada. Dodatno, HBOR ulaže sredstva u stipendiranje zaposlenika i potiče ih na upis poslijediplomskih studija, čime se dodatno doprinosi njihovom profesionalnom razvoju. U okviru edukacija o održivosti i ravnopravnosti spolova, zaposlenici stječu znanja koja su ključna za izgradnju inkluzivnog i održivog radnog okruženja. Jačanje organizacijskih kapaciteta i kontinuirano ulaganje u razvoj stručnih kompetencija zaposlenika ključni su za realizaciju strateških ciljeva HBOR-a.

Zaposlenici

HBOR je 2023. imao ukupno 409 zaposlenika, od čega 266 žena i 143 muškarca. Ukupan broj zaposlenika se u usporedbi s 2022. kad ih je bilo 382 povećao za 7,07 %. Podaci o zaposlenicima odnose se na dan 31. prosinca 2023. i uključuju sve zaposlenike koji imaju ugovor s HBOR-om.

Od ukupno 409 zaposlenika, njih 400 ima ugovor na neodređeno, odnosno njih 97,80 % te je 408 zaposlenika zaposleno na puno radno vrijeme, odnosno njih 99,6 %. HBOR redovito objavljuje natječaje za prijem pripravnika te je od 1. 1. 2022. u HBOR-u zaposleno pet pripravnika. Do kraja 2023. dvoma pripravicima je istekao pripravnički staž pa im je ponuđen ugovor na neodređeno.

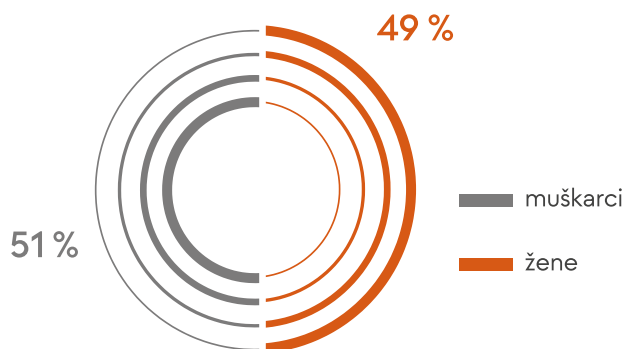
	2022.	2023.	2023. U USPOREDBI S 2022.
Ukupan broj zaposlenika	382	409	+7,07 %
žene	249	266	+6,83 %
muškarci	133	143	+7,52 %
Broj zaposlenika zaposlenih na neodređeno vrijeme	380	400	+5,26 %
žene	248	261	+5,24 %
muškarci	132	139	+5,30 %

Broj zaposlenika zaposlenih na određeno vrijeme	2	4	+100 %
žene	1	2	+100 %
muškarci	1	2	+100 %
Broj zaposlenika zaposlenih na puno radno vrijeme	378	405	+7,14 %
žene	245	262	+6,94 %
muškarci	133	143	+7,52 %
Broj zaposlenika zaposlenih na nepuno radno vrijeme	4	4	+0 %
žene	4	4	+0 %
muškarci	0	0	+0 %

Napomena: odvojeno su iskazani podaci o broju pripravnika budući da to nisu isti radni odnosi kao zaposleni na određeno (2022.: 4, 2023.: 5)

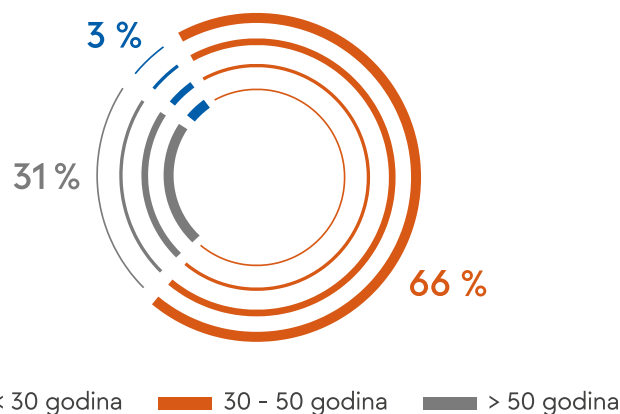
Od ukupno 409 zaposlenika, 378 ih je visokoobrazovanih, odnosno 92 %.

U 2023. udio žena u ukupnom broju zaposlenika iznosio je 65 %, međutim taj je udio nešto manji na upravljačkim pozicijama te su od ukupno 55 upravljačkih pozicija na njih 27 bile žene odnosno njih 49 %.

U HBOR-u je najviše zaposlenika u kategoriji od 30 do 50 godina, njih čak 270, odnosno 66 %.

UKUPNO	2022.*	2023.
< 30 godina	15	11
30 - 50 godina	269	270
> 50 godina	98	128

* Ispravak broja zaposlenih po kategorijama dobnih skupina u 2022., razlika nastala zbog različite primjene definicije kategorije u izvještajnim razdobljima.

Zapošljavanje novih zaposlenika i fluktuacija zaposlenih po dobi i spolu

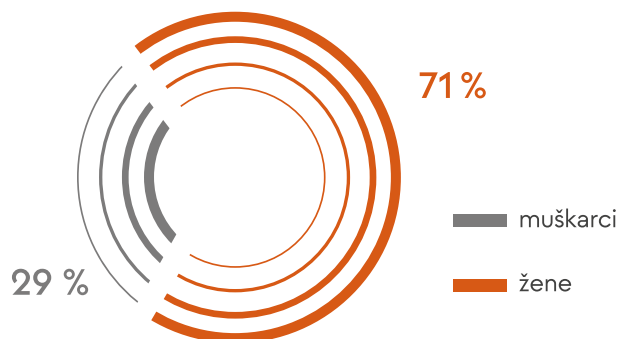
Politika zapošljavanja HBOR-a temelji se na načelima transparentnosti te osiguravanju ravnopravnih i jednakih uvjeta za sve zainteresirane kandidate, u skladu s traženim obrazovnim i stručnim kompetencijama. Ova politika prati organizacijske potrebe HBOR-a, omogućujući učinkovitije poslovanje i fleksibilniji pristup kandidatima.

Postupak zapošljavanja se provodi putem otvorenih natječaja dostupnih na internetskoj stranici HBOR-a, gdje se objavljuju i rezultati natječaja. Natječaji su također objavljeni na portalu MojPosao i društvenoj mreži LinkedIn. Kandidati prolaze kroz selekcijski postupak koji uključuje stručno i psihologijsko testiranje te selekcijske razgovore. Po zapošljavanju, novi zaposlenici prolaze program uvođenja u posao kroz interne edukacije, čime se osigurava njihova brza prilagodba i učinkovitost.

U 2023. HBOR je zaposlio 41 novog zaposlenika, od čega 29 žena i 12 muškaraca. Najveći broj novih zaposlenika pripada kategoriji od 30 do 50 godina, njih 33, što čini 80,49 % novih zapošljavanja.

DOBNE SKUPINE	2022.	2023.
< 30 godina	3	5
30 - 50 godina	23	33
> 50 godina	1	3
UKUPNO	27	41

Udio žena i muškaraca u ukupnom broju novih zaposlenika

Istovremeno, HBOR je tijekom 2023. napustilo dvanaest zaposlenika, 11 žena i jedan muškarac. Stopa fluktuacije u 2023. iznosila je 3,02 %, što je pad u odnosu na 2022. kad je iznosila 4,97 %.

DOBNE SKUPINE	2022.	2023.
< 30 godina	2	1
30 - 50 godina	11	6
> 50 godina	6	5
UKUPNO	19	12

Plaća i beneficije zaposlenika

Materijalna prava zaposlenika HBOR-a definirana su internim aktima i usklađena s važećim zakonima. Zaposlenicima su zajamčena prava na godišnji odmor, plaćeni i neplaćeni dopust te isplatu otpremnine. Dodatno, Pravilnikom su utvrđena prava na jubilarnu nagradu, isplatu regresa i božićnicu, subvenciju za zdravstveno osiguranje, naknadu za prijevoz, dodatak na staž, naknadu za prehranu, stalni dodatak i financijske potpore te paušalnu naknadu za troškove rada od kuće.

Nekonkurentne plaće unutar organizacije su tijekom procjene materijalnih utjecaja za 2022. ocijenjene kao jedan od tri moguća ili stvarna negativna utjecaja s najvećom vjerojatnosti pojavljivanja. HBOR od 2023. vodi dijalog o plaćama s predstavnicima sindikata i radi korekcije plaća kao odgovor na nastojanja radnika da nadoknade gubitak kupovne moći, akumuliran zbog povišene inflacije posebice tijekom 2022. kad je prosječna godišnja inflacija iznosila 10,7 %.

Ravnoteža poslovnog i privatnog života, uključujući i pravo na roditeljski dopust

HBOR trenutačno ne provodi istraživanja zadovoljstva zaposlenika ravnotežom između poslovnog i privatnog života. Na porodiljni/roditeljski dopust imaju pravo svi zaposlenici HBOR-a (uključujući roditelje posvojitelje). Tijekom 2023. je stupio na snagu novi Pravilnik o radu kojim je uveden očinski dopust u trajanju od deset do petnaest radnih dana, ovisno o broju rođene djece i tu mogućnost iskoristilo je sedam očeva. U 2023. ukupno je 30 zaposlenika koristilo porodiljni/roditeljski dopust, od kojih je 20 žena i deset muškaraca. Tijekom 2023. svi zaposlenici su se vratili na posao nakon korištenja porodiljnog/roditeljskog dopusta.

Hibridni režim rada

Zaposlenici HBOR-a nastavili su raditi u hibridnom režimu rada tijekom 2023. što je koristila većina zaposlenika. Ovu mogućnost imali su svi zaposlenici HBOR-a, osim onih čije je radno mjesto isključivo vezano uz uredske prostorije (vozači, pisarnica). U posebnim okolnostima, predviđenima Zakonom o radu, zaposlenici su mogli zatražiti izuzeće od obveze rada u uredskim prostorijama, kako bi radili isključivo na izdvojenom mjestu rada.

Zdravlje i sigurnost zaposlenika

Uspostavljen je sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu na temelju zakonskih zahtjeva i to Zakona o zaštiti na radu, Zakona o radu i podzakonskim aktima vezanim uz Zakon o zaštiti na radu, kao i internim aktima vezanim uz zaštitu na radu (Pravilnik o zaštiti na radu, Pravilnik o radu Odbora, Procjena rizika HBOR-a, Pravilnik o upotrebi osobne zaštitne opreme, Pravilnik o evakuaciji i spašavanju i dr.). Sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću na radnom mjestu obuhvaćeni su svi zaposlenici.

Temeljni dokument zaštite na radu je Procjena rizika temeljem koje se identificiraju rizici te propisuju mjere za njihovo smanjenje. Procjena rizika procjenjuje vjerojatnost štetnog događaja i veličinu posljedice za pojedino radno mjesto.

S obzirom na to da je prema Pravilniku o izradi procjene rizika više od 80 % poslova u HBOR-u klasificirano kao poslovi s malim rizicima (uglavnom administrativni poslovi), identificirani su sljedeći rizici:

- Zahtjev za visokom kvalitetom rada (srednji rizik - stres).
- Upravljanje prijevoznim sredstvima i terenski rad prilikom službenih putovanja (srednji rizik).
- Komunikacija s osobama (srednji rizik - stres).

Procjena rizika provodi se u suradnji sa zaposlenicima, na temelju opisa radnog mjesta i njihovog subjektivnog doživljaja opasnosti i rizika.

Sukladno Zakonu o zaštiti na radu, HBOR je obavezan surađivati s radnicima pri izradi procjene rizika, mjerama za smanjenje rizika, nabavi osobnih zaštitnih sredstava i drugim pitanjima vezanim uz zaštitu

na radu. Sva komunikacija sa zaposlenicima odvija se redovno i to ili direktno s pojedinim zaposlenikom ili putem povjerenika radnika za zaštitu na radu. Zaposlenici neposredno i aktivno sudjeluju u izradi Procjene rizika zajedno s medicinom rada i drugim relevantnim stručnjacima. Posredno sudjeluju i u izradi pravilnika i smjernica preko svojih povjerenika i sindikata.

Zaposlenicima je u zakonskim rokovima omogućen preventivni pregled vida koji se obavlja u prostorijama HBOR-a. Također, postoji mogućnost odlaska na pregled u medicinu rada radi problema s mišićno-koštanim sustavom radi dobivanja preporuke za dodatno ergonomsko uređenje radnog mjesta (stolac, podizni stol i sl). Zaposlenici koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada redovno idu, jednom godišnje, na liječnički pregled u medicinu rada. Zaposlenici imaju i subvencionirano dodatno zdravstveno osiguranje u organizaciji Ljudskih potencijala i Sektora računovodstva što im omogućava pristup različitim zdravstvenim uslugama. Također su osigurani i policom osiguranja u slučaju invaliditeta, smrtnog slučaja i boravka u bolnici (police ugovaraju Ljudski potencijali). Svi pregledi zaposlenika obavljaju se u radno vrijeme i na trošak HBOR-a. Na intranetskim stranicama HBOR-a redovito se objavljuju sadržaji koji se odnose na zdravlje i sigurnost zaposlenika: vježbe za kralježnicu, sadržaji vezani uz stres, ravnotežu poslovnog i privatnog života, savjeti u uvjetima velikih vrućina i slično.

U HBOR-u djeluje Odbor za zaštitu na radu koji se sastoji od predstavnika zaposlenika (povjerenici radnika), predstavnika poslodavca (ovlašteni poslodavca), stručnjaka zaštite na radu i specijalista medicine rada. Odbor je savjetodavno tijelo koje predlaže i savjetuje Upravu o pitanjima zaštite na radu, odnosno zdravlja i sigurnosti zaposlenika. Odbor djeluje sukladno Pravilniku o radu odbora. U razvoju, primjeni i ocjeni sustava sudjeluju i sami zaposlenici direktno ili posredno putem svojih povjerenika za zaštitu na radu.

Zaposlenici prolaze zakonski propisana osposobljavanja: rad na siguran način, zaštitu od požara, osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu, osposobljavanje ovlaštenika poslodavca, stručna osposobljavanja po potrebi. Upute za rad na siguran način za one poslove za koje je takva edukacija potrebna, objavljene su na intranetskim stranicama HBOR-a i tako dostupne svim zaposlenicima.

Ozljede na radu su na samom radnom mjestu izuzetno rijetke te se najčešće događaju na putu od kuće do posla i obrnuto. Ozljede na radu radnici prijavljuju stručnjaku zaštite na radu koji preko CEZIH portala (*on-line*) prijavljuje ozljedu HZZO-u. U 2023. dogodila se jedna ozljeda na radu na putu od kuće prema poslu uslijed koje je izgubljeno 28 radnih dana, odnosno 224 radna sata. Ozljeda je prijavljena i priznata. Prijavljenih bolesti u vezi s radom, kao ni profesionalnih oboljenja u 2023. nije bilo.

Profesionalni razvoj i napredovanje

Najvažniji akt u razvojnom smislu ljudskih potencijala je Strategija poslovanja Hrvatske banke za obnovu i razvitak 2020.-2024. u kojoj je unaprjeđenje i razvoj internih kapaciteta i kompetencija zaposlenih prepoznato kao dio ključnih strateških preduvjeta koji će omogućiti učinkovitije i proaktivnije ostvarenje strateških ciljeva.

Kontinuirano jačanje profesionalnih kapaciteta i kompetencija zaposlenika te razvoj zdravog i motivirajućeg radnog okruženja u nadležnosti je organizacijske jedinice Ljudski potencijali. Radom ove organizacijske jedinice upravlja direktor koji za svoj rad izravno odgovara Upravi HBOR-a. Područje odgovornosti, sadržaj rada te sustav rukovođenja organizacijskim jedinicama uređen je Pravilnikom o makroorganizaciji Hrvatske banke za obnovu i razvitak. Redoviti procesi i aktivnosti upravljanja ljudskim potencijalima pokrivaju cjelokupni tijek karijere zaposlenika u HBOR-u te omogućuju podršku menadžmentu u upravljanju ljudskim potencijalima: odabiru zaposlenika i zapošljavanju, upravljanju ciljevima i kompetencijama te nagrađivanju, kao i razvoju zaposlenika.

Mogućnosti napredovanja, promaknuća i priznanja zaposlenicima HBOR-a ostvaruju se na temelju odgovarajućeg radnog učinka i regulirane su internim aktom HBOR-a. Zaposlenici mogu planirati svoja godišnja usavršavanja, obrazovanja i konferencije u skladu sa zahtjevima radnog mjesta i razvojem procesa unutar HBOR-a. Ove procedure uključuju godišnji plan usavršavanja, obrazovanja i pohađanja konferencija.

Profesionalni razvoj potiče se praćenjem radnog učinka kroz kvartalna razdoblja i postavljanjem ciljeva, kako je definirano internim aktom HBOR-a, koji je uveden 2015. za sustavno praćenje učinka svakog zaposlenika.

U okviru ovog sustava, kvartalno se prate kompetencije i ostvarenje definiranih ciljeva, a postavljaju se i novi ciljevi za nadolazeći kvartal. Kako bi osigurali transparentnost sustava praćenja kompetencija i ciljeva, uvedeni su kvartalni razgovori u kojima zaposlenici dobivaju povratne informacije od svojih nadređenih.

Zadovoljstvo prilikama za profesionalni razvoj prati se kroz kvartalne i godišnje razgovore. Zaposlenicima se definiraju individualni ciljevi i osiguravaju specijalistički i stručni sadržaji za usavršavanje ili usmjeravanje karijere na menadžerske ili voditeljske pozicije. Ovaj sustav kontinuirano potiče daljnji profesionalni razvoj zaposlenika, omogućujući im stjecanje novih vještina, mentorstva, stručna usavršavanja, napredovanja, izgradnju poslovne mreže i samostalno istraživanje unutar opisa posla.

Svi radnici HBOR-a obuhvaćeni su sustavom edukacija, koji uključuje sudjelovanje na konferencijama, edukacijama i studijskim posjetima. Programi za stjecanje vještina planiraju se na godišnjoj razini i provode s vanjskim izvođačima za tri razine zaposlenih: izvršitelje zadataka, voditelje odjela i menadžere.

Tijekom 2023. zaposlenici iz 14 organizacijskih jedinica sudjelovali su na konferencijama i usavršavanjima/ obrazovanjima povezanim s ESG-om i održivošću. Prema broju sati, ove edukacije predstavljaju oko 20 % ukupnih sati edukacije, a broj sati povećan je za 1,5 puta u odnosu na 2022. (2022.: 1.031 sati, 2023.: 1.600 sati). U ove brojeve nisu uključene edukacije obvezne po zakonu, interne radionice ostvarene u okviru projekata ili savjetničkih usluga, kao i edukacije ostvarene kroz studijske posjete, što su dodatne prilike koje HBOR koristi.

Najčešći sudionici tematskih konferencija i edukacija u 2023. dolaze iz organizacijskih jedinica ključnih za operativnu provedbu aktivnosti održivog financiranja (Sektor analize, Sektor kreditiranja i Sektor strategije).

Teme konferencija i edukacija obuhvaćale su: sektorske konferencije o vjetru, održivoj gradnji, suncu, drvnoj tehnologiji, obnovljivoj energiji, energetici, godišnju nacionalnu konferenciju o održivom razvoju, pametnim gradovima, žene u biznisu, jednakost/raznolikost i inkluzivnost, etiku, integritet i usklađenost te novu regulativu o održivosti. Specifične teme uključivale su gospodarenje otpadom, potrošnju energije, sustave grijanja, hlađenja i energetske potrebe zgrada, održivo financiranje i ESG, izvještavanje o održivosti, korporativnu održivost i korporativno upravljanje, upravljanje ESG-om i reviziju te nove EU regulative.

Prema internom aktu HBOR-a, moguća su usavršavanja radnika kao priprema za novo radno mjesto. Svih 41 novozaposlenih u 2024. prošlo je program uvođenja u posao za novozaposlene.

Također, HBOR nudi programe stipendiranja studenata, pružajući stalnu mogućnost zapošljavanja. Razvoj i usavršavanje ključnih kompetencija zaposlenika provodi se kroz interne i eksterne edukacije, omogućujući im da unaprijede svoje vještine potrebne za obavljanje poslova u HBOR-u.

Tijekom 2023. ukupno je održano 9.168,15 sati edukacije, od čega je 5.843,63 sati održano ženama, a 3.324,52 sati muškarcima.

		2022.		2023.	
	Broj sati	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene
Menadžment	Prosječno	18,1	13,2	37,08	63,16
	Ukupno	453	263	1.038,1	1.705,4
Radnici	Prosječno	19,1	9,8	19,88	17,31
	Ukupno	2.066,5	2.246,4	2.286,42	4.138,23

Stručne kompetencije za održivo financiranje

Projekt *Sustainable Finance* definirao je jasnu potrebu stjecanja i unapređivanja stručnih kompetencija za održivo financiranje i/ili privlačenje novih zaposlenika s odgovarajućim stručnim kompetencijama. Prema Deloitteovoj studiji *Taking the Lead in Sustainable Finance* glavni problemi u razvoju vještina održivog financiranja i talenata su: međusobno konkurentni unutarnji prioriteti, nedostatak koordinacije i neodgovarajući proračuni za osposobljavanje. Također, novi regulatorni okvir za održivo financiranje izuzetno je kompleksan i traži multidisciplinarna znanja i vještine i timove koji se lako mogu prilagođavati promjenjivom okruženju. Studija je također pokazala da trenutačno vlada velika potražnja za stručnim i iskusnim kapacitetima za održivo financiranje. Iskustva nakon provedbe *Sustainable Finance* projekta pokazuju da rotacija ili fluktuacija zaposlenika koji su sudjelovali u projektu predstavlja dodatan izazov u razvoju stručnih kompetencija. HBOR kontinuiranim edukacijama nastoji osigurati i zadržati adekvatan stručni kadar.

Nediskriminacija

Pravilnikom o radu i drugim internim aktima opisan je postupak zaštite dostojanstva radnika, za što je odgovoran i povjerenik za zaštitu dostojanstva, koji provodi postupak zaštite na zahtjev radnika. Povjerenike za zaštitu dostojanstva radnika imenuje Uprava, a sukladno odredbama Zakona o radu različitog su spola. Oni su ovlašteni za zaprimanje i rješavanje pritužbi vezanih uz dostojanstvo radnika i predlaganje Upravi poduzimanja daljnjih korektivnih i preventivnih radnji.

Pristojno i dostojanstveno ponašanje bez diskriminacije promiče se i HBOR-ovim Kodeksom ponašanja. Pravilnikom o radu HBOR je dužan zaštititi radnika od izravne ili neizravne diskriminacije na području rada ili radnih uvjeta, uključujući kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje, stručno usavršavanje, napredovanje itd. Također je dužan zaštititi dostojanstvo radnika od postupanja nadređenih, suradnika i ostalih osoba s kojima radnik dolazi u kontakt tijekom obavljanja svog posla, ako je postupanje u suprotnosti sa zakonima i/ili internim aktima.

Povjerenici za zaštitu dostojanstva radnika imaju odobren budžet za sudjelovanje na vanjskim edukacijama u svrhu proširenja postojećih i stjecanja novih znanja iz područja svog djelovanja.

Tijekom 2023. podnesena je jedna pritužba koja je nakon provedene obrade odbačena. Obrada je pokazala da nisu ispunjene pretpostavke za postupanje zbog nepotpunih podataka o uključenim osobama u slučaju povrede dostojanstva te Povjerenik nije mogao ispravno provesti obradu pritužbe. O okolnostima vezanima za pritužbu obaviještena je Uprava koja ju je primila na znanje.

Raznolikost i jednake mogućnosti

Raznolikost i ravnopravnost prioritet su Ljudskih potencijala, koji kontinuirano promiču raznolikost i jednake mogućnosti pri zapošljavanju. Zaposlenicima HBOR-a su osigurane jednake prilike, jednake plaće (temeljene na jednako obavljenom poslu), mogućnost korištenja porodiljnog/roditeljskog i očinskog dopusta. Jednake mogućnosti su osigurane nizom procedura i internih akata koji određuju i strukturiraju raspon bodova i plaća. U 2023. je u grupi poslova II-IV (poslovi manje složenosti) omjer plaća između žena i muškaraca iznosio 1,11, u grupi poslova V-VII (poslovi veće složenosti) 0,97, a u grupi poslova VIII (članovi Uprave, predsjednik Uprave, izvršni direktori i direktori) 0,96.

Omjer ukupne godišnje naknade za najbolje plaćenog zaposlenika HBOR-a i prosjeka godišnje ukupne naknade za sve zaposlenike (isključujući najbolje plaćenog) u 2023. je iznosio 2,84.

Usklađenost s institucionalnim okvirom Republike Hrvatske jamči poštivanje svih prava koji proizlaze iz krovne regulative Europskog parlamenta i Vijeća na razini HBOR-a, osobito u pogledu načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada, nediskriminacije po bilo kojoj osnovi, ravnoteži između poslovnog i privatnog života, zaštite majki i trudnica, sigurnosti i zaštiti zdravlja na radnom mjestu te u uspostavljanju općeg okvira za obavještavanje i savjetovanje s radnicima.

Sloboda udruživanja i kolektivno pregovaranje

Udruživanje radnika je formalno omogućeno kroz Sindikat bankarskih i finansijskih djelatnika Hrvatske – sindikalna podružnica HBOR. Sa sindikalnom povjerenicom, koja je preuzela prava i obveze Radničkog vijeća, HBOR usko surađuje i provodi savjetovanja, kako je propisano Zakonom o radu. U izvještajnom razdoblju nije bilo inicijativa sindikata za kolektivnim pregovaranjem te HBOR nema kolektivni ugovor.

7 Upravljanje

Članovi tijela upravljanja

Nadzorni odbor HBOR-a u 2023. imao je deset članova, od čega šest ministara Vlade Republike Hrvatske, tri saborska zastupnika te predsjednika Hrvatske gospodarske komore.

Tijekom 2023. Nadzorni odbor djelovao je u sljedećem sastavu:

- dr. sc. Marko Primorac, ministar financija i predsjednik Nadzornog odbora,
- dr. sc. Davor Filipović, ministar gospodarstva i održivog razvoja, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora, (na dužnosti do 13. prosinca 2023.),
- dr. sc. Nikolina Brnjac, ministrica turizma i sporta,
- Ivan Paladina, ministar prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, (na dužnosti do 20. siječnja 2023.),
- Branko Bačić, ministar prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, (na dužnosti od 20. siječnja 2023.),
- Nataša Tramišak, ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, (na dužnosti do 20. siječnja 2023.),
- Šime Erlić, ministar regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, (na dužnosti od 20. siječnja 2023.),
- mr. sc. Marija Vučković, ministrica poljoprivrede,
- dr. sc. Luka Burilović, predsjednik Hrvatske gospodarske komore,
- Žarko Tušek, saborski zastupnik,
- Predrag Štromar, saborski zastupnik,
- dr. sc. Siniša Hajdaš Dončić, saborski zastupnik.

Istovremeno Upravu HBOR-a čine predsjednik i članovi Uprave. Članovi Uprave HBOR-a u 2023.:

- mr. sc. Hrvoje Čuvalo, predsjednik Uprave,
- mr. sc. Alan Herjavec, član Uprave,
- Josip Pavković, član Uprave.

Revizijski odbor je tijekom 2023. imao tri člana te je djelovao u sljedećem sastavu:

- prof. dr. sc. Lajoš Žager, redoviti profesor, Katedra za računovodstvo Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, predsjednik Revizijskog odbora,
- Predrag Štromar, predsjednik Odbora za prostorno uređenje i graditeljstvo u Hrvatskom saboru, član Revizijskog odbora,
- prof. dr. sc. Boris Tušek, redoviti profesor, Katedra za računovodstvo Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, član Revizijskog odbora i zamjenik predsjednika Revizijskog odbora.

Revizijski odbor

Na temelju Kodeksa korporativnog upravljanja HBOR-a i Zakona o reviziji, odlukom Nadzornog odbora osnovan je Revizijski odbor HBOR-a. Revizijski odbor sastavljen je od tri člana od kojih je jedan član Nadzornog odbora HBOR-a, a druga dva člana, od kojih najmanje jedan mora biti neovisan član, imenuje Nadzorni odbor. Iz redova neovisnih članova Revizijskog odbora, Nadzorni odbor imenuje predsjednika Revizijskog odbora.

Osnovni ciljevi, zadaci i ovlasti Revizijskog odbora su:

- prati proces financijskog izvještavanja i dostavlja preporuke ili prijedloge za osiguravanje njegovog integriteta,
- izvještava Nadzorni odbor o ishodu zakonske revizije te objašnjava na koji način je zakonska revizija pridonijela integritetu financijskog izvještavanja i objašnjava ulogu Revizijskog odbora u tom procesu,
- u pogledu financijskog izvještavanja prati djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima, uključujući rizik usklađenosti te unutarnju reviziju bez kršenja svoje neovisnosti,
- prati obavljanje zakonske revizije godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja, uzimajući u obzir sve nalaze i zaključke Ministarstva financija,
- ispituje i prati neovisnost revizijskog društva u skladu sa Zakonom o reviziji te Uredbom EU br. 537/2014 Europskog parlamenta, a posebno prikladnost pružanja nerevizijskih usluga koje podliježu njegovom prethodnom odobrenju,
- odgovoran je za postupak izbora revizijskog društva te predlaže imenovanje revizijskog društva,
- prima na znanje dodatno izvješće revizorskog društva koje obavlja zakonsku reviziju u skladu s člankom 11. Uredbe EU 537/2014 Europskog parlamenta.

Ostali odbori

Uprava HBOR-a donosi strategije, politike i/ili pravilnike o upravljanju pojedinim rizicima, pripadajuće metodologije i druge interne akte iz svoje nadležnosti. Akte o radu kontrolnih funkcija, kao i strategije i politike upravljanja rizicima donosi uz suglasnost Nadzornog odbora HBOR-a. Uprava HBOR-a odgovorna je za uspostavljanje cjelovitog i djelotvornog sustava upravljanja rizicima kroz organizacijski ustroj, uspostavu razgraničenja ovlasti i odgovornosti, uspostavu sustava unutarnjih kontrola, osiguranje odgovarajućeg broja kvalificiranih radnika, osiguranje primjerene informatičke podrške za upravljanje rizicima, osiguranje donošenja i redovitog revidiranja internih akata u okviru sustava upravljanja rizicima i uspostavu odgovarajuće kulture rizika.

Uprava HBOR-a je osnovala sljedeće odbore na koje je prenijela poslove i nadležnosti iz djelokruga upravljanja rizicima u okviru propisanom internim aktima:

- Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika - upravlja kreditnim rizikom kojem je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen u svom poslovanju s ciljem njegovog smanjivanja,
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom - upravlja rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom i valutnim rizikom s ciljem smanjivanja izloženosti navedenim rizicima,
- Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a - upravlja resursima informacijskog sustava uz primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije,

Osim gornja tri odbora, u HBOR-u djeluju i:

- Odbor za upravljanje poslovnim promjenama - razmatra predložene poslovne promjene, sagledava potrebne resurse te utjecaj na poslovanje uključenih organizacijskih jedinica i HBOR u cjelini,
- Odbor za održivo financiranje - osnovan u 2024.

Predsjednik i članovi Uprave su ujedno i članovi navedenih odbora, čime je osiguran nadzor nad njihovim radom.

Antikorupcija

Kodeks ponašanja HBOR-a definira načela etičnog i zakonitog postupanja u bankarskom poslovanju, pravila za prevenciju korupcije i osiguranje profesionalnog ponašanja u skladu sa zakonom. Takvo ponašanje obuhvaća i pružanje istinitih, transparentnih informacija, pošten pristup prema konkurenciji, radnicima, partnerima kao i fokusiranje na društvenu odgovornost i održivi razvoj. Kodeks se primjenjuje na sve radnike HBOR-a, neovisno o razini odgovornosti i položaja (funkciji). Kodeks ponašanja HBOR-a je objavljen na intranetskoj i internetskoj stranici HBOR-a te se svi novozaposleni upoznaju sa sadržajem kodeksa prilikom potpisivanja ugovora o radu.

U 2023. je pripremljen novi Etički kodeks HBOR-a čije se donošenje očekuje u 2024. U novom Etičkom kodeksu HBOR-a posebno je istaknut pristup nulte tolerancije prema svim oblicima koruptivnih aktivnosti koji ima za cilj prevenciju, suzbijanje, razotkrivanje i sankcioniranje svih oblika korupcije kao štetne pojave koja narušava temeljne društvene vrijednosti te su pojašnjeni oblici koruptivnih aktivnosti.

Svake godine do 31. siječnja za prethodnu godinu Upravi HBOR-a podnosi se godišnji izvještaj o podnesenim prijavama i pokrenutim postupcima na temelju prijave za kršenje Kodeksa ponašanja HBOR-a. Također, u 2022. donesena je Metodologija za procjenu radnih mjesta izloženih riziku korupcije u HBOR-u, a Funkcija praćenja usklađenosti je u 2023. je napravila pregled pripremljenih aktivnosti za prvu procjenu rizika radnih mjesta sukladno toj Metodologiji te će koordinirati njezinu daljnju provedbu.

U 2023. nije zaprimljena nijedna prijava koja bi se odnosila na korupciju.

Sukob interesa

Interesi radnika HBOR-a ne smiju doći u sukob s obvezama koje imaju prema HBOR-u ili koje HBOR ima prema svojim strankama. Radnici HBOR-a dužni su razdvojiti privatne interese od poslovnih interesa prilikom obavljanja dužnosti u HBOR-u.

Članovi Uprave HBOR-a su obveznici Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Ako se pojave okolnosti koje se mogu definirati kao mogući sukob interesa, obveznik je dužan deklarirati ga na odgovarajući način i razriješiti tako da zaštiti javni interes. Obveznik se u tom slučaju izuzima od donošenja odluka, odnosno sudjelovanja u donošenju odluka i sklapanju ugovora koji utječu na njegov vlastiti poslovni interes ili poslovni interes s njim povezanih osoba i poslodavaca kod kojih je bio u radnom odnosu u posljednje dvije godine prije stupanja na dužnost.

U slučaju nejasnoća vezanih za postojanje sukoba interesa, obveznici su dužni poduzeti sve potrebne korake kako bi odvojili privatni od javnog interesa. Ako postoji dvojba o tome predstavlja li određeno ponašanje kršenje Zakona o sprječavanju sukoba interesa ili drugih propisa, obveznici se moraju obratiti Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa za stručno mišljenje. HBOR regulira pitanja sukoba interesa kroz razne interne dokumente, uključujući Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a, Kodeks ponašanja HBOR-a, Poslovnik o radu Uprave HBOR-a, Politiku praćenja usklađenosti HBOR-a te Metodologiju rada funkcije praćenja usklađenosti. Također, u 2023. je provedena edukacija Etička pravila u prevenciji sukoba interesa za 24 radnika i nove radnike i one koji iz opravdanih razloga nisu mogli pristupiti edukaciji u prethodnom ciklusu.

Edukacija je obuhvatila etička načela te odredbe internih dokumenata HBOR-a (Kodeks ponašanja HBOR-a, Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a, Poslovnika o radu Uprave HBOR-a, Poslovnika o radu Nadzornog odbora HBOR-a, Politike praćenja usklađenosti HBOR-a, Metodologije rada funkcije praćenja usklađenosti, Priručnika o postupanju HBOR-a kao tijela koje provodi financijski instrument ESIF krediti za rast i razvoj), zakona (Zakona o sprječavanju sukoba interesa, Zakona o javnoj nabavi, Zakona o kreditnim institucijama) i Odluke o sustavu upravljanja, Odluke o donošenju Kodeksa korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele, te ICC Smjernica međunarodne trgovačke komore o sukobu interesa u poduzećima. Sveukupno je 24 zaposlenika pristupilo *online* edukaciji i svi su zadovoljili na testiranju.

Žalbeni mehanizmi

U HBOR-u djeluje više žalbenih mehanizama za koje je, ovisno o svrsi i prirodi mehanizma, zaduženo više različitih funkcija ili organizacijskih jedinica.

Povjerljiva osoba zaprima i obrađuje prijave koje se tiču širokog spektra područja: javnu nabavu, financijske usluge, prevenciju pranja novca, sigurnost proizvoda, zaštitu okoliša i druga, sve sukladno Pravilniku o načinu imenovanja povjerljive osobe i postupku prijavljivanja nepravilnosti. Podnositelj prijave može biti sam prijavitelj nepravilnosti ili treća strana. Prijavu je moguće podnijeti pisanim ili usmenim putem. Prijave se mogu dati i anonimno. E-adresa na koju se mogu podnijeti prijave je povjerljivaosoba@hbor.hr. Tijekom 2023. podnesene su tri prijave nepravilnosti. Jedna prijava nije imala elemenata koji bi se odnosili za prijavu nepravilnosti, u drugoj nije prijavljena nepravilnost sukladno Zakonu o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, a treća je obrađena i zaključena. Niti jedna od tri zaprimljene prijave nije se odnosila na prijavu sumnje na korupciju.

Organizacijska jedinica EU fondovi i financijski instrumenti zadužena je za zaprimanje prijava nepravilnosti u provedbi financijskih instrumenata HBOR-a kao i prigovore na odluke kojima su odbijeni zahtjevi za kredit. Prijave se podnose na posebnu e-adresu esif.nepravilnosti@hbor.hr. U 2023. nije bilo prijava po ovoj osnovi.

Informacije o primjeni preporuka Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (engl. *Organisation for Economic Cooperation and Development*, OECD) na poslove kreditiranja i/ili osiguranja izvoznih transakcija¹⁹, povezanim internim pravilnicima HBOR-a i podržanim projektima u skladu s tim preporukama mogu se pronaći na mrežnoj stranici HBOR-a²⁰. Na e-adresu odrzivost@hbor.hr svi zainteresirani dionici mogu poslati svoje upite o projektima na koje se primjenjuju ove preporuke ili izraziti bilo koju vrstu zabrinutosti vezano za njihovo provođenje.

Funkcija praćenja usklađenosti zaprima prijave kršenja Kodeksa ponašanja HBOR-a. Prijave je moguće podnijeti korištenjem obrasca za prijavu, koji je uz opis načina podnošenja prijave i adrese elektroničke pošte za zaprimanje dostupan na mrežnim stranicama HBOR-a na hrvatskom i engleskom jeziku. E-adresa na koju se mogu podnijeti prijave je kodeksponasanja@hbor.hr. Funkcija praćenja usklađenosti provodi postupak po zaprimljenoj prijavi te sagledava dostavljene i prikupljene podatke, razmatra svaku prijavu i donosi zaključke o njihovoj opravdanosti obavještavajući o tome Upravu HBOR-a. Uprava zatim utvrđuje osnovanost prijave, donosi odluku o težini povrede i odlučuje o potrebnim sankcijama. Tijekom 2023. zaprimljene su dvije prijave kršenja Kodeksa ponašanja HBOR-a te je nakon provedenog postupka utvrđeno da prijave nisu bile osnovane.

Tijekom 2023. nije bilo prijava koje bi se odnosile na podmićivanje ili ponašanje koje bi bilo u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja ili povrede propisa o zabranjenim sporazumima poduzetnika i monopolu niti po jednom mehanizmu.

Transparentnost i javnost rada

Kao banka osnovana posebnim Zakonom te tijelo javne vlasti na koje se primjenjuje Zakon o pravu na pristup informacijama (ZPPI), HBOR se rukovodi otvorenosti i najvišom mogućom razinom transparentnosti informacija. Kako bi ispunio obaveze koje ima kao tijelo javne vlasti, a da pri tome ne krši obvezu čuvanja bankovne tajne koju ima kao financijska institucija sukladno Zakonu o kreditnim institucijama, HBOR je 2019. ugradio ZPPI klauzulu u odgovarajuću dokumentaciju. To uključuje zahtjeve za kredit, ugovore o kreditu, zahtjeve za izdavanje garancija, ugovore o izdavanju garancija, zahtjeve za osiguranje i sličnu dokumentaciju.

U okviru te klauzule klijenti izjavljuju da su upoznati da se na HBOR primjenjuje ZPPI te da će HBOR u slučaju zaprimanja zahtjeva za pristup informacijama podnositeljima dostaviti određene podatke i to na primjer kod kredita: naziv korisnika, iznos, namjenu kredita te naziv projekta. Najčešći zahtjevi odnose se na informacije o korisnicima i krajnjim korisnicima kredita te iznosima kredita, izvoznim projektima, odlukama Uprave i Nadzornog odbora koje se odnose na projekte koje HBOR

¹⁹ Recommendation of the Council on Common Approaches for Officially Supported Export Credits and Environmental and Social Due Diligence - The "Common Approaches", OECD/LEGAL/0393; Recommendation of the Council on Sustainable Lending Practices and Officially Supported Export Credits, OECD/LEGAL/0442; Recommendation of the Council on Bribery and Officially Supported Export Credits OECD/LEGAL/0447.

²⁰ <https://www.hbor.hr/odrzivost>

financira kao izvozna banka i izvozno kreditna agencija, zapisnike sa sjednica Nadzornog odbora i druge informacije. Službenik za informiranje rješava zahtjeve za pristup informacijama u dogovoru s organizacijskim jedinicama u čijoj je nadležnosti tražena informacija.

ZPPI-em je propisana i obveza proaktivne objave određenih informacija. HBOR objavljuje informacije kao što su različiti propisi, opći akti, godišnji planovi poslovanja, planovi kadrova, godišnja izvješća o provedbi ZPPI-a, datumi i dnevni redovi sjednica tijela odlučivanja, odluke donesene na sjednicama navedenih tijela i dr. pri čemu uvijek štiti podatke koji su bankovna odnosno poslovna tajna ili drugi zaštićeni podatak. U razdoblju od prosinca 2021. do ožujka 2022. u HBOR-u je obavljen posredni inspekcijski nadzor koji je inicirala sama banka, traženjem mišljenja i upute za pravilnu primjenu ZPPI-a u odnosu na proaktivnu objavu informacija i javnost rada. Tada je dodatno osnažena transparentnost HBOR-a s obzirom na to da je banka počela objavljivati podatke koje do tada nije objavljivala, poput financijskog plana i drugih podataka. Nakon provedenih priprema u 2023., u svibnju 2024. HBOR je objavio na svojoj internetskoj stranici podatke o korisnicima i iznosima državnih potpora te korisnicima i iznosima potpora male vrijednosti koje je HBOR dodijelio u 2023. Navedeni podaci o potporama dostupni su putem poveznica [Zakoni, pravilnici, akti i ostali dokumenti | HBOR.](#)

Sve organizacijske jedinice HBOR-a upoznate su s time da se na HBOR primjenjuje ZPPI te svaka od njih na internetskim stranicama HBOR-a objavljuje informacije iz svoje nadležnosti.

Dodatno, HBOR određene informacije propisane ovim zakonom dostavlja u Središnji katalog službenih dokumenata Republike Hrvatske čime osigurava njihovu trajnu dostupnost, dok se određeni podaci prosljeđuju i Portalu otvorenih podataka. Službenik za informiranje i ostali zaposlenici uključeni u primjenu prava na pristup informacijama kontinuirano se usavršavaju u tom području.

Sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma

HBOR kontinuirano provodi mjere, radnje i postupke usmjerene na sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma u skladu s internim Pravilnikom o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma te Metodologijom za provedbu tih mjera. Ove mjere temelje se na važećem Zakonu o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma. Tijekom 2023. HBOR je nastavio s jačanjem ovog ključnog internog sustava. Funkcija za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma (SPNFT) razvila je i implementirala program edukacija, u sklopu kojeg su organizirane redovite godišnje obuke osposobljavanja zaposlenika HBOR-a. Obuke su bile usmjerene na praktičnu primjenu mjera, radnji i postupaka relevantnih za SPNFT. Tijekom 2023. u obuci je sudjelovalo 160 zaposlenika u tri skupine: novozaposleni, zaposlenici pet relevantnih sektora i menadžeri.

Dodatno, zaposlenici Funkcije SPNFT-a su tijekom godine sudjelovali na brojnim stručnim skupovima i edukacijama, čime su unaprijedili vlastita znanja i stekli kompetencije potrebne za daljnje obrazovanje kolega unutar organizacije. Funkcija SPNFT-a također je pružala kontinuiranu savjetodavnu i praktičnu podršku zaposlenicima HBOR-a u različitim poslovnim situacijama, osiguravajući time stalnu usklađenost sa zakonskim obvezama i jačanje internih kapaciteta za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Digitalna sigurnost i zaštita podataka

HBOR ozbiljno pristupa pitanjima upravljanja podacima i kibernetičke sigurnosti. Sustav informacijske sigurnosti osiguran je putem certifikata ISO 27001 za upravljanje informacijskom sigurnošću, dok je sustav upravljanja kontinuitetom poslovanja certificiran prema ISO 22301 standardu. Dodatno, usklađenost upravljanja sigurnošću digitalnih sustava osigurana je i primjenom sigurnosnih standarda NIST-a (engl. *The National Institute of Standards and Technology*).

HBOR uređuje sigurnost i zaštitu podataka kroz Politiku sigurnosti informacijskog sustava, uz podršku niza pravilnika usmjerenih na adekvatno korištenje informacijskog sustava i zaštitu podataka. Godišnje se provode procjene rizika informacijskog sustava koje rezultiraju preporukama za unaprjeđenje kontrola informacijske sigurnosti i upravljanja kontinuitetom poslovanja, u skladu s ISO 27001 i ISO 22301 standardima. HBOR redovito organizira godišnje edukacije iz područja informacijske sigurnosti i zaštite osobnih podataka za sve svoje zaposlenike. Zahvaljujući usklađenosti s ovim

standardima, tijekom 2023. nisu zabilježene nikakve pritužbe vezane za povrede privatnosti ili gubitke osobnih podataka korisnika.

Tijekom 2023. HBOR je nastavio s ažuriranjima i nadopunama Registra obrade osobnih podataka, prilagodbom poslovnih procesa GDPR-u, smanjenjem redundancije u obradi podataka usklađivanjem poslovnih aplikacija, te provođenjem nekoliko internih edukacija za radnike. Provedene su i brojne procjene učinka na zaštitu podataka za obrade koje uključuju veće rizike, što je dovelo do promjena u načinima obrade osobnih podataka i dodatnog smanjenja rizika vezanih za obradu osobnih podataka radnika i klijenata HBOR-a.

U HBOR-u djeluje i Službenik za zaštitu podataka (engl. *Data Protection Officer*, DPO) kao neovisna funkcija koja djeluje u interesu zaštite prava ispitanika i njihovih osobnih podataka. Neke od zadaća DPO funkcije je biti primarna točka za kontakt (i ispitanicima koji žele ostvariti svoja prava po pitanju obrade osobnih podataka i vanjskom nadzornom tijelu), informirati i savjetovati Upravu, te provoditi edukacije zaposlenika. DPO funkcija je u 2023. provela edukaciju i testiranje zaposlenika, koja je bila obavezna za sve zaposlenike te dodatnu edukaciju za novozaposlene radnike. U 2023. primljene su dvije prijave povrede osobnih podataka koje su obrađene u skladu s propisima o zaštiti osobnih podataka i internim pravilnikom te je u oba postupka izrađen izvještaj za Upravu, a u odnosu na jednu povredu je izvještena i Agencija za zaštitu osobnih podataka (AZOP) koja je navedeno primila na znanje te nije imala daljnjih zahtjeva i upita.

Praksa nabave

Kao obveznik Zakona o javnoj nabavi, HBOR organizira nabavu roba, usluga i radova pridržavajući se zakonskih odredbi te pravilnika koji reguliraju uvjete za različite vrste nabava, uključujući jednostavnu i javnu nabavu. Detaljne informacije o postupcima javne i jednostavne nabave dostupne su na službenim internetskim stranicama HBOR-a. Financijsko praćenje realizacije Plana nabave obavlja se kroz Direkciju nabave (Sektor pravnih poslova i nabave), a rezultati se objavljuju u godišnjem izvješću koje se sastavlja najkasnije do 15. lipnja tekuće godine. Izvješće uključuje podatke o ukupnom ostvarenju Plana nabave, ostvarenju po vrstama postupaka te ostvarenju po organizacijskim jedinicama.

U strukturi nabave HBOR-a, dominantan udio imaju domaći dobavljači koji čine 92 % ukupne nabave, dok strani dobavljači sudjeluju s 8 % i uglavnom je riječ o angažmanu pravnih stručnjaka za specifična pravna područja kao što su englesko i njemačko pravo. HBOR se primarno usmjerava na nabavu usluga, uključujući financijske, konzultantske i pravne usluge, kao i na usluge održavanja aplikacija, licenci i pretplata. Također, nabavlja tiskarske i grafičke usluge, usluge čišćenja i čuvanja poslovnih prostora, gorivo, usluge fiksne i mobilne telefonije, poštanske usluge te električnu energiju. Od ukupnog broja narudžbenica, 3,6 % otpada na strane dobavljače, što dodatno potvrđuje HBOR-ovu predanost podršci domaćem gospodarstvu uz povremeno angažiranje stručnjaka iz međunarodnog okruženja za specijalizirane potrebe.

Zakon o javnoj nabavi propisuje i dodatne kriterije koje dobavljači moraju ispuniti, uključujući osnove za isključenje gospodarskih subjekata. Gospodarski subjekti pri predaji ponuda moraju ispuniti ESPD obrazac, koji sadrži obvezne razloge isključenja kao što su neispunjavanje poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Javni naručitelji mogu isključiti gospodarski subjekt iz postupka javne nabave ako mogu dokazati kršenje obveza u području okoliša, socijalnog i radnog prava.

HBOR također primjenjuje Metodologiju procjene sukoba interesa u postupcima nabave kako bi eliminirao potencijalne sukobe interesa svojih predstavnika. Popis gospodarskih subjekata s kojima su predstavnici HBOR-a ili povezane osobe u sukobu interesa dostupan je na web stranici HBOR-a i u dokumentaciji o nabavi. Osim toga, HBOR u svojim postupcima nabave potiče okolišnu i društvenu odgovornost kroz certifikate kao što su *Blue Angel*²¹, *EU Ecolabel*, te *PEFC* ili *FSC* za proizvode od papira.

21 Neovisna i vjerodostojna eko-oznaka koja je potvrda strogih standarda za ekološki prihvatljive proizvode i usluge.

Postupci nabave u kojima HBOR primjenjuje mjerila zelene javne nabave:

- Postupak javne nabave čišćenja u kojima se traži neškodljivost sredstava,
- Postupak javne nabave službenih automobila, gdje tražimo EURO norme za zagađenje,
- Postupak javne nabave uredskog potrošnog materijala gdje se traži reciklirani papir (certifikat *Blue Angel*),
- Postupak javne nabave električne energije, u kojem kao kriterij ekonomski najpovoljnije ponude stoji postotak energije dobivene od obnovljivih izvora.

8 Organizacijski profil

HBOR potiče sustavan, održiv i ravnomjeran gospodarski i društveni razvitak sukladno općim strateškim ciljevima Republike Hrvatske. Sjedište HBOR-a je u Zagrebu gdje banka posluje na tri lokacije. HBOR ima i šest područnih ureda:

- Područni ured za Sjevernu Dalmaciju
- Područni ured za Srednju i Južnu Dalmaciju
- Područni ured za Istru
- Područni ured za Liku
- Područni ured za Primorje i Gorski Kotar
- Područni ured za sjeverozapadnu Hrvatsku
- Područni ured za Slavoniju i Baranju.

Osnivač i stopostotni vlasnik HBOR-a je Republika Hrvatska. Država jamči za obveze HBOR-a bezuvjetno, neopozivo i na prvi poziv te bez izdavanja posebne jamstvene isprave. Odgovornost Republike Hrvatske kao jamca za obveze HBOR-a je solidarna i neograničena.

Vrijednosti i operativna načela

Kako bi poslovni subjekti uspješno ostvarili svoju misiju, iznimno je važno postojanje utvrđenog skupa organizacijskih vrijednosti. Na tim vrijednostima počiva vizija organizacije kao i njezina organizacijska kultura. Organizacijske vrijednosti utvrđuju prihvatljivo postupanja kako unutar organizacije u smislu aktivnosti i ponašanja pripadnika organizacije, proizvoda i usluga koji se pružaju klijentima, tako i izvan organizacije u smislu vrijednosti klijenata i dionika s kojima organizacija surađuje. Organizacijske su vrijednosti ogledalo onoga što potičemo i vrednujemo kod sadašnjih i budućih zaposlenika te u vlastitom poslovanju. S obzirom na ulogu i ciljeve HBOR-a kao nacionalne razvojne i izvozne banke, koja djeluje u javnom interesu sustavnoga, održivog i ravnomjernog gospodarskog i društvenog razvitka Republike Hrvatske, organizacijska kultura koja će omogućiti ostvarenje vizije i misije HBOR-a u strateškom razdoblju 2020.-2024. zasniva se na sljedećim vrijednostima:

Stručnost

U okviru aktivnosti utvrđenih Zakonom o HBOR-u, HBOR će djelovati kao centar kompetentnosti za financijsko strukturiranje i ostvarenje projekata za javni i privatni sektor, omogućujući korisnicima jednostavan pristup financijskim proizvodima, informacijama u vezi s raspoloživim izvorima financiranja i drugim informacijama bitnim za ostvarivanje ciljeva utvrđenih Zakonom o HBOR-u. Temelj naše stručnosti su znanja i vještine zaposlenika kojima posvećujemo posebnu pozornost. U razvoj svojih zaposlenika svakodnevno ulažemo znatna vlastita sredstva, ali i učinkovito koristimo ostale raspoložive izvore poput sredstava fondova EU-a te međunarodnih financijskih institucija. Vlastitu stručnost i neprekidnu težnju izvrsnosti i dalje ćemo poticati znatnim ulaganjima u edukaciju i usavršavanje zaposlenika koji su osnova našeg uspjeha.

Proaktivnost

Proaktivan pristup predstavlja jednu od ključnih vrijednosti za HBOR. Uloga razvojnih banaka i institucija jest pravovremeno prepoznavanje potreba domaćega gospodarskog sustava, što je moguće ostvariti isključivo kroz proaktivan pristup u prikupljanju informacija putem istraživanja tržišta, komunikaciji s ključnim dionicima, razvoju i primjeni novih proizvoda, kao i predstavljanju HBOR-ovih učinaka na gospodarstvo u cjelini. Proaktivnost kao pristup te karakteristika organizacije i zaposlenika prožima se u svim našim aktivnostima i organizacijskim vrijednostima, a posljedično i u strateškim ciljevima HBOR-a.

Inovativnost

Inovacije i podrška inovativnim projektima jedan su od ključnih preduvjeta za stvaranje veće dodane vrijednosti, konkurentnosti, dugoročne održivosti i stabilnosti razvoja domaćeg gospodarstva. S obzirom na dosadašnji niži intenzitet ulaganja domaćeg gospodarstva u istraživanje, razvoj i inovacije, HBOR posebnu pozornost posvećuje sustavnoj podršci inovacijama kako bi postale neizostavan dio poslovne kulture zemlje. HBOR će inovacije promicati i razvojem inovativnih financijskih proizvoda koji će poticati suradnju različitih dionika hrvatskoga poslovnog, javnog i znanstvenog okruženja te podržati razvoj domaćega financijskog tržišta. Integracijom inovativnosti u vlastite vrijednosti i organizacijsku kulturu HBOR dodatno naglašava stalna unaprjeđenja, proaktivnost i napredak kao ključne poluge vlastitog poslovanja i poslovnog uspjeha.

Održivost

Ekonomski, okolišni i socijalno održivi razvoj predstavlja jednu od glavnih vrijednosti nacionalnog, regionalnog, ali i globalnog razvoja. Bilo da je riječ o održivom financiranju i orijentaciji prema dugoročnoj dobrobiti cijele zajednice bilo o HBOR-ovoj unutarnoj/institucionalnoj održivosti, HBOR će težiti pružanju usluga, proizvoda i aktivnosti koji doprinose održivom razvoju društva, ali su istovremeno financijski opravdane za održivo poslovanje HBOR-a. HBOR će staviti težište na razvoj održivog financiranja na hrvatskom tržištu kao jednog od preduvjeta dugoročne dobrobiti cjelokupne zajednice, kako na nacionalnoj tako i međunarodnoj razini. Sve navedene aktivnosti HBOR će provoditi vodeći računa o financijskoj održivosti poslovanja banke.

Fleksibilnost i učinkovitost

Kako bi ostvario svoje ciljeve na području rasta cjelokupnoga hrvatskog gospodarstva, HBOR će ulagati veće napore u usklađivanje svoje organizacijske strukture i procesa s dobrim bankarskim praksama i praksama drugih razvojnih banaka, a sve radi učinkovitijeg poslovanja i fleksibilnijeg pristupa svojim korisnicima. Važna komponenta u doprinosu uspješnom ostvarenju ciljeva svakako je učinkovitija upotreba tehnologije.

Transparentnost

Kao javna institucija koja pruža potporu poslovnom i društvenom okruženju, jedna od bitnih vrijednosti HBOR-a je transparentnost aktivnosti, kako prema unutarnjem tako i prema vanjskom okruženju. Ovo nastojanje obuhvaća stalno izvještavanje o aktivnostima te jasno i informativno obavještavanje svih unutarnjih i vanjskih dionika. Nadalje, HBOR će nastaviti mjeriti i objavljivati godišnje rezultate u smislu ostvarenih gospodarskih učinaka u prethodnoj godini. HBOR će nastojati povećavati pozitivne utjecaje i smanjiti negativne utjecaje na okruženje te primjereno upravljati rizicima prema ljudima i okolišu koji proizlaze iz HBOR-ovih aktivnosti. Transparentnost poslovanja će i nadalje biti osigurana redovitim revizijama poslovanja, kao i razvojem sustava izvještavanja o utjecajima aktivnosti HBOR-a na ukupan razvoj Republike Hrvatske i društva u cjelini.

Pregled najvažnijih financijskih informacija za HBOR*

Tijekom izvještajnog razdoblja HBOR je odobrio više od 2.800 kredita u ukupnom iznosu većem od 1,1 milijarde EUR, što je povećanje u volumenu za 31 %, a po broju za 22 % u odnosu na 2022. Struktura kreditne aktivnosti s omjerom investicijskih kredita prema kreditima za obrtna sredstva bila je 65:35 u korist investicijskih kredita.

	U MILIJUNIMA EUR 2022.	U MILIJUNIMA EUR 2023.
ukupna imovina	3.853,25	4.018,68
bruto krediti	3.703,40	4.077,56
ukupni kapital i rezerve	1.421,54	1.457,52
ukupni rashodi	(65,82)	(72,48)
ukupni prihodi	90,53	102,32
dobit	24,71	29,84
kamatni prihodi	83,33	94,63
kamatni rashodi	(21,02)	(28,27)
neto kamatni prihod	62,31	66,36

* Podaci su objavljeni u revidiranim Godišnjim financijskim izvještajima HBOR-a za 2023. HBOR temeljem članka 9. Zakona o HBOR-u nije obveznik plaćanja poreza na dobit.

Članstva

HBOR je član ili aktivno sudjeluje u radu i upravljanju brojnih poslovnih udruženja, klubova i komora. Svoja članstva i dostupne komunikacijske mehanizme koristi za razvoj poslovanja, unapređenje svojih proizvoda i usluga, razmjenu informacija, te implementaciju najboljih praksi u svoje poslovne procese.

MEĐUNARODNA UDRUŽENJA

Bankarska udruga zemalja srednje i istočne Europe (engl. *Banking Association for Central and Eastern Europe*, BACEE)

Bernska unija – Praški klub

Europska udruga javnih banaka (engl. *The European Association of Public banks*, EAPB)

EIF-NPI Equity Platforma

Europska mreža investitora u fondove rizičnog kapitala (engl. *European Venture Fund Investors Network*, EVFIN)

DOMAĆA UDRUŽENJA

Američka gospodarska komora u Hrvatskoj (AmCham)

Društvo za šport i rekreaciju radnika banaka i FINA-e u RH

Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj (HR PSOR)

Hrvatska SWIFT grupa

Hrvatska udruga banaka (HUB)

Europska udruga dugoročnih investitora (engl. <i>European Long-Term Investors Association</i> , ELTI)	Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
Europski investicijski fond (EIF FISG)	Hrvatski institut internih revizora
Hrvatski nacionalni odbor Međunarodne trgovačke komore (ICC Hrvatska)	Hrvatski savjet za zelenu gradnju
Invest Europe	Hrvatski zavod za norme
Information Systems Audit and Control Association (ISACA)	Hrvatsko arhivističko društvo
Međubankarsko udruženje Narodne Republike Kine i zemalja srednje i istočne Europe	Hrvatsko-austrijska trgovinska komora
Međunarodni klub za financiranje razvoja (engl. <i>International Development Finance Club</i> , IDFC)	Hrvatsko društvo procjenitelja
Mreža europskih financijskih institucija za malo i srednje poduzetništvo (engl. <i>Network of European Financial Institutions for SMEs</i> , NEFI)	Klub izvoznika – Lider
UN Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI)	Nordijska gospodarska komora u Hrvatskoj
UN Global Compact	Njemačko-hrvatska industrijska i trgovinska komora (AHK)
	Partnersko vijeće Primorsko-goranske županije
	Partnersko vijeće za izradu i provedbu Strategije razvoja grada Splita
	Poslovno vijeće za gospodarsku suradnju s Australijom
	Središnji državni ured za Hrvate izvan RH
	Udruga ACI FMA Hrvatska (Hrvatsko financijsko tržišno udruženje)
	Hrvatski izvoznici (HIZ)
	Udruga Hrvatski računovođa
	Sportsko društvo HBORSPORT

Opis aktivnosti pojedinih međunarodnih udruženja

Europska udruga javnih banaka (EAPB)

Europska udruga javnih banaka (EAPB) okuplja europske javne financijske institucije oko relevantnih tema: EU regulative financijskih institucija, EU fondova, državnih potpora, računovodstva i financija, tržišta kapitala, održivog financiranja i drugih sektorskih tema.

Bernska unija

Bernska unija je svjetsko udruženje izvozno-kreditnih osiguravatelja čiji su članovi izvozno-kreditne agencije, privatni osiguravatelji kreditnog i političkog rizika te multilateralne institucije koje pružaju osiguravateljske proizvode, garancije i neke vrste direktnog financiranja međunarodne trgovine. Misija udruženja je poticanje međunarodne trgovine kroz provođenje zajedničkih načela kreditiranja i ulaganja.

Europska udruga dugoročnih investitora (ELTI)

Europska udruga dugoročnih investitora (ELTI) okuplja mrežu nacionalnih promotivnih banaka i institucija iz većine država članica EU. Udruženje informira svoje članove o raspravama, inicijativama, regulativi i mjerama koje provode institucije EU, pokreće istraživačke studije, održava konferencije i zastupa zajedničke interese članova kod institucija EU.

EIF-NPI Equity Platforma

Inicijativa Europskog investicijskog fonda (EIF) za suradnju okuplja nacionalne razvojne institucije i promiče razmjenu znanja i najboljih praksi između EIF-a i nacionalnih razvojnih institucija u svim državama članicama EU. Njegov cilj je poboljšati pristup financiranju za mikro, mala i srednja poduzeća, podržavati razvoj tržišta rizičnog kapitala te što je više moguće osigurati sredstva za rast i razvoj europskog gospodarstva.

UN-ov program zaštite okoliša Financijska inicijativa

UN-ov program zaštite okoliša Financijska inicijativa (UNEP FI) je globalno partnerstvo između United Nations Environment Programme (UNEP) i financijskog sektora, koje putem široke mreže svojih članica i aktivnostima sektorskih, tematskih ili regionalnih radnih grupa potiče razumijevanje i širenje svijesti o najvažnijim okolišnim i društvenim pitanjima iz područja održivog financiranja.

UN Global Compact

UN Global Compact (UNGC) je međunarodna inicijativa Ujedinjenih naroda posvećena usklađivanju strategija i djelovanja privatnog sektora s univerzalnim načelima ljudskih prava, rada, zaštite okoliša i borbe protiv korupcije u svrhu doprinosa širim društvenim ciljevima.

Invest Europe

INVEST EUROPE je najveće svjetsko udruženje ulagatelja u kapital i/ili fondove rizičnog kapitala i upravitelje fondova s ciljem doprinosa u izradi politika koje imaju utjecaj na ulaganje kapitala u Europi.

Međunarodni klub za financiranje razvoja (IDFC)

Međunarodni klub za financiranje razvoja (IDFC) okuplja nacionalne i regionalne razvojne banke radi zajedničkog rada na provedbi ciljeva održivog razvoja i programa Pariškog sporazuma o klimi, te djeluje kao platforma za promicanje i povećanje ulaganja u održivi razvoj diljem svijeta.

Mreža europskih financijskih institucija za malo i srednje poduzetništvo

Mreža europskih financijskih institucija za malo i srednje poduzetništvo (NEFI) okuplja 21 financijsku instituciju iz 19 zemalja članica. NEFI promiče tematiku malog i srednjeg poduzetništva s EU institucijama i drugim MSP povezanim europskim asocijacijama te pruža stručnu ekspertizu o specifičnim europskim promotivnim financijskim shemama.

Donacije

Slijedom preporuka Državnog ureda za reviziju (Izvješće o obavljenoj reviziji usklađenosti HBOR-a za 2021. Državnog ureda za reviziju od 4. srpnja 2023.) te Ureda za udruge Vlade RH, a u sklopu planirane eksternalizacije postupaka javnih natječaja HBOR-a za donacije, 5. listopada 2023. usvojen je novi Pravilnik o kriterijima i postupcima dodjele donacija i sponzorstava (javno objavljen na www.hbor.hr). Ovim pravilnikom se, uz uređivanje navedenog postupka, kao glavna programska područja financiranja natječajem definiraju: humanitarni rad, zaštita ljudskih prava, poticanje ravnopravnosti spolova, zaštita okoliša i klime, održivi razvoj, obrazovanje i znanost, kultura, baština i umjetnost.

HBOR je također ukinuo pojedinačne dodjele manjih donacija do iznosa od 664 EUR. Analizom procesa i višegodišnjim iskustvima utvrđeno je da takve dodjele imaju mali učinak na primatelje u odnosu na postupke koje je potrebno provesti za njihovu dodjelu. Cilj ukidanja takve prakse, zajedno s eksternalizacijom postupka dodjele donacija, doprinos je ne samo transparentnosti postupka, već i optimizaciji korištenja internih resursa HBOR-a.

U 2023. HBOR je dodijelio četiri manje donacije te jednu izvanrednu veću donaciju za pomoć stanovništvu stradalom na područjima pogođenim potresom u Turskoj i Siriji, sve u kategoriji Humanitarni projekti/programi, zaštita ljudskih prava i poticanje ravnopravnosti spolova.

Dodatno, HBOR je dodijelio 32 sponzorstva (po odabiru od svih pojedinačno zaprimljenih zamolbi za sponzorstva), od toga šest u kategoriji Humanitarni projekti/programi, zaštita ljudskih prava i poticanje ravnopravnosti spolova, dva u kategoriji Kulturni događaji, a 24 u kategoriji Poticanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

8.1. ESRS indeks

ESRS 2	OPĆE OBJAVE	STRANICA
BP-1	Opća osnova za sastavljanje izjava o održivosti	7, 8
GOV-1	Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela	23, 24, 25
GOV-3	Uključivanje rezultata povezanih s održivošću u programe poticaja	28, 29
GOV-5	Upravljanje rizicima i unutarnje kontrole izvještavanja o održivosti	22, 23
SBM-1	Strategija, poslovni model i lanac vrijednosti	8, 10, 11
SBM-2	Interesi i stajališta dionika	22
SBM-3	Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom	15, 16, 17, 18, 19, 20
IRO-1	Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika	21, 22
IRO-2	Zahtjevi za objavljivanje u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća	71

8.2. GRI tablica

SPECIFIČNE OBJAVE		STRANICA
GRI 201: Ekonomski učinak 2016.	201-1 Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	66
	201-2 Financijske posljedice i drugi rizici i prilike vezane uz klimatske promjene	33, 34, 35
	201-3 Definirani plan beneficija i drugi mirovinski planovi	50, 51
GRI 202: Tržišna prisutnost 2016.	202-1 Omjeri standardne početne plaće po spolu i lokalne minimalne plaće	50, 53
GRI 203: Neizravni ekonomski utjecaj 2016.	203-1 Potpomognuta ulaganja u infrastrukturu i usluge	38, 39, 40, 41
	203-2 Značajni neizravni ekonomski učinci	38, 39, 40, 41
GRI 204: Praksa nabave 2016.	204-1 Udio izdataka na lokalne dobavljače	61, 62
GRI 205: Antikorupcija 2016.	205-1 Poslovne djelatnosti za koje je izvršena procjena izloženosti riziku od korupcije	59
	205-2 Komunikacija i obuka o anti-korupcijskim politikama i postupcima	58
	205-3 Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mjere	58
GRI 206: Ponašanje protivno načelu slobodnog tržišnog natjecanja 2016.	206-1 Ukupan broj pravnih postupaka pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse	59
GRI 302: Energija 2016.	302-1 Potrošnja energije unutar organizacije	43

GRI tablica - nastavak

SPECIFIČNE OBJAVE	STRANICA
302-4 Smanjenje potrošnje energije	43
GRI 303: Voda i otpadne vode 2018. 303-1 Interakcije s vodom kao zajedničkim resursom	45
303-2 Upravljanje utjecajima nastalim ispuštanjem vode	45
303-3 Crpljenje vode	45
303-4 Ispuštanje vode	45
303-5 Potrošnja vode	45
GRI 305: Emisije 2016. 305-1 Izravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (Opseg 1)	42, 43, 44
305-2 Neizravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (Opseg 2)	42, 43, 44
GRI 306: Otpad 2020. 306-1 Generiranje otpada i značajni utjecaji otpada na okoliš	45
306-2 Upravljanje značajnim utjecajima otpada na okoliš	45
306-3 Količina otpada	45
GRI 401: Zapošljavanje 2016. 401-1 Stope novog zapošljavanja i fluktuacije zaposlenika	49
401-2 Beneficije osigurane zaposlenicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na djelomično radno vrijeme	51, 52, 53

GRI tablica - nastavak

SPECIFIČNE OBJAVE	STRANICA
401-3 Roditeljski dopust	50
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radu 2016.	
403-1 Sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću na radnom mjestu	50, 51
403-2 Identifikacija opasnosti, procjena rizika i istraživanje nesreća	51
403-3 Zdravstvene usluge na radnom mjestu	50, 51
403-4 Sudjelovanje radnika, savjetovanje i komunikacija o zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu	50, 51
403-5 Obuka radnika o zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu	50, 51
403-6 Promocija zdravlja radnika	50, 51
403-8 Radnici obuhvaćeni sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću na radnom mjestu	50, 51
403-9 Ozljede na radu	51
GRI 404: Obuka i obrazovanje 2016.	
404-1 Prosječan godišnji broj sati edukacije po zaposleniku	52
404-2 Programi za stjecanje vještina i programi koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika	52
404-3 Postotak zaposlenika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja	52

GRI tablica - nastavak

SPECIFIČNE OBJAVE		STRANICA
GRI 405: Raznolikost i jednake mogućnosti 2016.	405-1 Raznolikost u upravljačkim tijelima i među zaposlenicima	49
	405-2 Omjer osnovne plaće i naknada za žene i muškarce	53
GRI 406: Nediskriminacija 2016.	406-1 Slučajevi diskriminacije i poduzete korektivne mjere	53
GRI 413: Lokalne zajednice 2016.	413-1 Djelatnosti u kojima su provedeni uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	40
GRI 418: Privatnost kupaca 2018.	418-1 Opravdane pritužbe u vezi s povredama privatnosti kupaca i gubicima osobnih podataka o kupcu	60, 61

8.3. Pojmovnik*

POJAM	DEFINICIJA
Dvostruka materijalnost	Dvostruka materijalnost ima dvije dimenzije: materijalnost utjecaja i financijsku materijalnost. Pitanje održivosti ispunjava kriterij dvostruke materijalnosti ako je značajno iz perspektive utjecaja ili financijske perspektive ili oboje.
Materijalnost utjecaja	Čimbenik održivosti značajan je iz perspektive učinaka ako se odnosi na stvarne ili potencijalne pozitivne ili negativne značajne učinke poduzeća na ljude ili okoliš u kratkoročnom, srednjoročnom ili dugoročnom razdoblju. Značajan čimbenik održivosti iz perspektive učinka uključuje učinke koji su povezani s poslovanjem i višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda i usluga i njegovih poslovnih odnosa.
Lanac vrijednosti	<p>Cijeli niz aktivnosti, resursa i odnosa povezanih s poslovnim modelom(ima) poduzeća i okruženjem u kojem poduzeće posluje. Lanac vrijednosti obuhvaća aktivnosti, resurse i odnose koje poduzeće koristi i na koje se oslanja u stvaranju svojih proizvoda ili usluga od osmišljavanja koncepta do isporuke, potrošnje i kraja životnog vijeka. Relevantne aktivnosti, resursi i odnosi uključuju: a) one u samom djelovanju poduzeća, kao što su ljudski resursi; b) one duž kanala opskrbe, marketinga i distribucije, kao što su nabava materijala i usluga te prodaja i isporuka proizvoda i usluga; i c) financiranje, geografska, geopolitička i regulatorna okruženja u kojima poduzeće posluje.</p> <p>Lanac vrijednosti uključuje subjekte (ili aktere) uzvodno i nizvodno od poduzeća. Subjekti uzvodno od poduzeća (npr. dobavljači) pružaju proizvode ili usluge koji se koriste u razvoju proizvoda ili usluga poduzeća. Subjekti nizvodno od poduzeća (npr. distributeri, kupci) dobivaju proizvode ili usluge od poduzeća. ESRS koristi izraz „lanac vrijednosti” u jednini, iako je prepoznato da poduzeća mogu imati nekoliko lanaca vrijednosti (višestrukih lanaca vrijednosti).</p>
Prilike koje proizlaze iz održivosti	Neizvjesni okolišni, socijalni ili upravljački događaji ili uvjeti koji, ako se pojave, mogu dovesti do potencijalno značajnog pozitivnog učinka na poslovni model, strategiju poduzeća, njegovu sposobnost ostvarivanja ciljeva i ciljnih vrijednosti i stvaranja vrijednosti te stoga mogu utjecati na odluke poduzeća i njegovih poslovnih partnera koje se odnose na čimbenike održivosti. Kao i sve druge prilike, prilike koje proizlaze iz održivosti kombinacija su razmjera učinka i njegove vjerojatnosti
Rizici koji proizlaze iz održivosti	Neizvjesni okolišni, socijalni ili upravljački događaji ili uvjeti koji, ako se pojave, mogu dovesti do potencijalno značajnog negativnog učinka na poslovni model ili strategiju poduzeća i njegovu sposobnost ostvarivanja ciljeva i ciljnih vrijednosti i stvaranja vrijednosti te stoga mogu utjecati na odluke poduzeća i njegovih poslovnih partnera koje se odnose na čimbenike održivosti. Kao i svi drugi rizici, rizici koji proizlaze iz održivosti kombinacija su razmjera učinka i vjerojatnosti njegova pojavljivanja.

* https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302772

Pojmovnik - nastavak

POJAM	DEFINICIJA
Učinci koji proizlaze iz održivosti	Učinak koji poduzeće ima ili bi moglo imati na okoliš i ljude, uključujući učinke na njihova ljudska prava, koji proizlazi iz poslovanja poduzeća i njegovih poslovnih odnosa. Učinci mogu biti stvarni ili potencijalni, negativni ili pozitivni, kratkoročni, srednjoročni ili dugoročni, namjerni ili nenamjerni te povratni ili nepovratni. Učinci ukazuju na negativan ili pozitivan doprinos poduzeća održivom razvoju.
Otpornost na klimatske promjene	Sposobnost poduzeća da se prilagodi klimatskim promjenama i događajima ili nesigurnosti povezanoj s klimatskim promjenama. Klimatske promjene uključuju sposobnost upravljanja rizicima povezanim s klimom i koristima od prilika povezanih s klimom, uključujući sposobnost reakcije i prilagodbe tranzicijskim i fizičkim rizicima. Otpornost poduzeća na klimatske promjene uključuje i njegovu stratešku i operativnu otpornost na promjene povezane s klimom, događajima ili neizvjesnostima klimatskih promjena.
Vlastita radna snaga/vlastiti radnici	Zaposlenici koji su u radnom odnosu s poduzećem („zaposlenici”) i radnici koji nisu u radnom odnosu, koji mogu biti pojedinačni ugovaratelji koji obavljaju radove za poduzeće („samozaposlene osobe”) ili osobe koje pružaju poduzeća koja se prvenstveno bave djelatnostima zapošljavanja (oznaka NACE N78).
Ekvivalent ugljikova dioksida (CO₂)	Univerzalna mjerna jedinica za potencijal za globalno zagrijavanje (GWP) svakog stakleničkog plina, izražena u smislu GWP-a jedne jedinice ugljikova dioksida. Upotrebljava se za procjenu ispuštanja (ili izbjegavanja ispuštanja) različitih stakleničkih plinova na zajedničkoj osnovi.
Prilagodba klimatskim promjenama	Postupak prilagodbe stvarnim i očekivanim klimatskim promjenama i njihovim učincima.
Ublažavanje klimatskih promjena	Proces smanjivanja emisija stakleničkih plinova i zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na 1,5° C iznad preindustrijskih razina, u skladu s Pariškim sporazumom.
Prilika povezana s klimatskim promjenama	Mogući pozitivni učinci klimatskih promjena na poduzeće. Naponi za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama mogu stvoriti prilike za poduzeća. Prilike povezane s klimom razlikovat će se ovisno o regiji, tržištu i sektoru u kojima poduzeće posluje.

Pojmovnik - nastavak

POJAM	DEFINICIJA
Tranzicijski rizik klimatskih promjena	Rizici koji proizlaze iz prelaska na niskougljično gospodarstvo otporno na klimatske promjene. Obično uključuju rizike politike, pravne, tehnološke, tržišne i reputacijske rizike.
Strategije dekarbonizacije	Objedinjene vrste mjera ublažavanja kao što su energetska učinkovitost, elektrifikacija, zamjena goriva, upotreba energije iz obnovljivih izvora, promjena proizvoda i dekarbonizacija lanca opskrbe, koje odgovaraju posebnim mjerama poduzeća.
Smanjenje emisija stakleničkih plinova	Smanjenje emisija stakleničkih plinova poduzeća iz opsega 1, 2, 3 ili ukupnih emisija stakleničkih plinova na kraju izvještajnog razdoblja u odnosu na emisije u referentnoj godini. Smanjenje emisija može među ostalim biti rezultat energetske učinkovitosti, elektrifikacije, dekarbonizacije dobavljača, dekarbonizacije kombinacije izvora električne energije, razvoja održivih proizvoda ili promjena u okviru za izvještavanje ili djelatnostima (npr. eksternalizacija, smanjeni kapaciteti), pod uvjetom da se ostvare u okviru vlastita poslovanja i višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća. Uklonjene i izbjegnute emisije ne smatraju se smanjenjem emisija.
Potencijal za globalno zagrijavanje (GWP)	Čimbenik koji opisuje učinak zračenja (stupanj oštećenja atmosfere) jedne jedinice određenih stakleničkih plinova u odnosu na jednu jedinicu CO ₂ .
Staklenički plinovi (GHG)	Plinovi navedeni u dijelu 2. Priloga V. Uredbi (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća. Uključuju ugljikov dioksid (CO ₂), metan (CH ₄), dušikov oksid (N ₂ O), sumporov heksafluorid (SF ₆) i dušikov trifluorid (NF ₃), fluorougljikovodike (HFC), perfluorougljike (PFC).
Neizravne emisije stakleničkih plinova	Emisije stakleničkih plinova koje su posljedica aktivnosti subjekta, ali nastaju na izvorima koji su u vlasništvu ili pod kontrolom drugog subjekta. Neizravne emisije su emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 i 3 zajedno.
Emisije stakleničkih plinova iz opsega 1	Izravne emisije stakleničkih plinova iz izvora koji su u vlasništvu ili pod kontrolom poduzeća.
Emisije stakleničkih plinova iz opsega 2	Neizravne emisije iz proizvodnje nabavljene ili stečene električne energije, pare, energije za grijanje ili energije za hlađenje koju je poduzeće potrošilo.

Pojmovnik - nastavak

POJAM	DEFINICIJA
Emisije stakleničkih plinova iz opsega 3	Sve neizravne emisije stakleničkih plinova (koje nisu uključene u opseg 2) koje nastaju u lancu vrijednosti izvještajnog poduzeća, uključujući emisije u višim i nižim razinama lanca vrijednosti. Emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 mogu se raščlaniti na kategorije opsega 3. Jedna od 15 vrsta emisija stakleničkih plinova iz opsega 3 utvrđenih u standardu za poduzeća iz Protokola o stakleničkim plinovima i detaljno opisanih u standardu za obračun i izvještavanje o lancu vrijednosti (opseg 3) iz Protokola o stakleničkim plinovima (prilagođeno na temelju Pojmovnika (verzija iz 2011.) iz standarda za obračun i izvještavanje o lancu vrijednosti poduzeća (opseg 3) iz Protokola o stakleničkim plinovima). Poduzeća koja odluče obračunavati svoje emisije iz opsega 3 na temelju kategorija neizravnih emisija stakleničkih plinova iz norme ISO 14064-1:2018 mogu se pozvati i na kategoriju definiranu u klauzuli 5.2.4. (isključujući neizravne emisije stakleničkih plinova iz uvezene energije) norme ISO 14064-1:2018.
Pogođene zajednice	Osobe ili skupine koje žive ili rade na istom području na koje utječe ili bi moglo utjecati poslovanje izvještajnog poduzeća ili više i niže razine njegova lanca vrijednosti. Pogođene zajednice mogu varirati od onih koje žive u blizini mjesta poslovanja poduzeća (lokalne zajednice) do onih koje žive na određenoj udaljenosti. Pogođene zajednice uključuju stvarno i potencijalno pogođene autohtone narode.
Poslovni model	Sustav kojim poduzeće u okviru svojih aktivnosti pretvara ulazne elemente u rezultate i ishode kojima se nastoje ispuniti strateške svrhe poduzeća i stvoriti vrijednost u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. U ESRS-u se izraz poslovni model koristi u jednini, iako je poznato da poduzeća mogu imati više poslovnih modela.
Ovisnosti	Stanje poduzeća koje svojim poslovnim procesima ovisi o prirodnim, ljudskim i/ili društvenim resursima.
Fizički rizici	Svi globalni gospodarski pothvati ovise o funkcioniranju Zemljinih sustava, kao što su stabilna klima i usluge ekosustava, na primjer opskrba biomasom (sirovine). Fizički rizici povezani s prirodom izravna su posljedica ovisnosti organizacije o prirodi. Fizički rizici nastaju kad su prirodni sustavi narušeni zbog utjecaja klimatskih prilika (npr. ekstremne vremenske prilike kao što je suša), geoloških događaja (npr. seizmičke pojave kao što je potres) ili promjena u ravnotežama ekosustava, na primjer u kvaliteti tla ili morskoj ekologiji, koje utječu na usluge ekosustava na koje se oslanjaju organizacije. Mogu biti akutni, kronični ili oboje. Fizički rizici povezani s prirodom nastaju kao posljedica promjena biotičkih (živih) i abiotičkih (neživih) uvjeta koji podržavaju zdrave i funkcionalne ekosustave. Fizički rizici obično su specifični za lokaciju. Fizički rizici povezani s prirodom često se dovode u vezu s fizičkim rizicima povezanim s klimom.

Pojmovnik - nastavak

POJAM	DEFINICIJA
Dionici	<p>Osobe koje mogu utjecati na poduzeće ili osobe na koje poduzeće može utjecati. Postoje dvije glavne skupine dionika: 1. pogođeni dionici: pojedinci ili skupine na čije interese utječu ili bi mogle, pozitivno ili negativno, utjecati aktivnosti poduzeća i njegovi izravni i neizravni poslovni odnosi u njegovu lancu vrijednosti i 2. korisnici izjava o održivosti: primarni korisnici financijskih izvještaja opće namjene (postojeći i potencijalni ulagatelji, zajmodavci i drugi vjerovnici, uključujući upravitelje imovine, kreditne institucije, društva za osiguranje) te drugi korisnici, uključujući poslovne partnere poduzeća, sindikate i socijalne partnere, civilno društvo i nevladine organizacije, vlade, analitičare i članove akademske zajednice. Neki dionici, ali ne svi, mogu biti u obje skupine.</p>
Tranzicijski rizici	<p>Rizici koji proizlaze iz neusklađenosti između strategije i upravljanja organizacije ili ulagatelja i promjenjivog regulatornog, političkog ili društvenog okruženja u kojem posluje. Promjene usmjerene na zaustavljanje ili poništavanje štete za klimu ili prirodu, kao što su vladine mjere, tehnološki napredak, promjene na tržištu, sudski sporovi i promjene sklonosti potrošača mogu uzrokovati ili promijeniti tranzicijske rizike.</p>

Koncept održive tranzicije²² i vizualni kod za novu budućnost

HBOR je svojevrsna osnovna "kockica", kamen-temeljac uspješne nacionalne razvojne banke koja potiče i aktivno pomaže održivom i inovativnom razvoju Hrvatske. Za potrebe ovog izvještaja, HBOR-kockica je u novom vizualnom kodu "narasla" i izdužila se, stvarajući nove oblike: grafove, brojke, predviđanja, povećanja ili smanjenja, preusmjeravanja... Bez obzira kako gledamo ove oblike, važno je shvatiti ih kao interpretaciju elemenata tranzicije. Ovaj novi vizualni kod podržava materijalnost informacija, stavljajući u prvi plan njihov značaj i relevantnost.

²² Makard et al. (2012, str. 956) tranziciju ka održivosti kao "dugoročni, višedimenzionalni i temeljni transformacijski proces kroz koji uspostavljeni socio-tehnički sustavi prelaze na održivije načine proizvodnje i potrošnje."

Impressum

Izdavač: Hrvatska banka za obnovu i razvitak,
Zagreb, Strossmayerov trg 9

Savjetnici u izvještavanju: Oikon d.o.o.

Grafičko oblikovanje: Abilis komunikacije d.o.o.